ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμήμα Γεωγραφίας

«Απασχόληση και Ένταξη των Μεταναστών στο Δήμο Δυστίων»

Πτυχιακή εργασία της Παναγιώτας Γκούμα Α.Μ. 20105

ΑΘΗΝΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμήμα Γεωγραφίας

«Απασχόληση και Ένταξη των Μεταναστών στο Δήμο Δυστίων»

Πτυχιακή εργασία της Παναγιώτας Γκούμα Α.Μ. 20105

Τριμελής επιτροπή: Κρητικός Γεώργιος, Παπαδόπουλος Γ. Απόστολος, Τραγάκη Αλεξάνδρα

Επιβλέπων καθηγητής: Κρητικός Γεώργιος

ΑΘΗΝΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί την πρώτη μου προσωπική προσπάθεια για μελέτη πάνω σε ένα ιδιαίτερα πολυσυζητημένο στις μέρες μας θέμα, αυτό των μεταναστών. Προσωπικά η δυνατότητα που μου δόθηκε μέσω της εκπόνησης της συγκεκριμένης εργασίας αποτέλεσε την αφορμή για την εξοικείωση με ένα πραγματικά συναρπαστικό γνωστικό αντικείμενο.

Μετά την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω όλους εκείνους που με βοήθησαν κατά τη διάρκεια της προσπάθειάς μου:

Ειδική μνεία θέλω να κάνω στον επιβλέποντα καθηγητή μου, κύριο Κρητικό Γεώργιο, ο οποίος στάθηκε υπερπολύτιμος συμπαραστάτης για εμένα κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας προσφέροντάς μου αρωγή και γενικότερη καθοδήγηση οποτεδήποτε τον χρειάστηκα.

Σημαντική στη δημιουργία της παρούσας, ήταν η συμβολή του κυρίου Αποστόλου Γκούμα, δημοτικού συμβούλου και προέδρου της Αναπτυξιακής Επιχείρησης του δήμου Δυστίων, ο οποίος με έφερε σε επαφή με τους υπαλλήλους του δήμου, καθώς και για τις πληροφορίες που μου παρείχε σχετικά με θέματα της περιοχής.

Ευχαριστώ την κυρία Σπυριδούλα Βυργιώτη, υπάλληλο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης της Εύβοιας, η οποία ήταν πρόθυμη να με βοηθήσει σε κάθε δυσκολία που προέκυψε κατά τη συγκέντρωση των στοιχείων.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τα άτομα που εργάζονται στο δήμο Δυστίων και συγκεκριμένα τον γραμματέα, κύριο Αποστόλου Κωνσταντίνο, γιατί τα στοιχεία που συγκέντρωσε ήταν μείζονος σημασίας για την πραγματοποίηση της διπλωματικής μου στο συγκεκριμένο γνωστικό πεδίο.

Τέλος, ευχαριστώ όλους τους ανθρώπους που συνεργάστηκαν για τη διεξαγωγή της ερευνάς μου και ειδικά τους εργαζομένους του λιμενικού σταθμού των Αγίων Αποστόλων, τους καπετάνιους των αλιευτικών σκαφών, τους εργοδότες των μεταναστών, καθώς επίσης και όλους τους μετανάστες και δημότες του δήμου Δυστίων που απάντησαν στα ερωτηματολόγια. Χωρίς τη βοήθειά τους θα μου ήταν εξαιρετικά δύσκολο να ξεπεράσω τα προβλήματα που αντιμετώπισα, να συνεχίσω την έρευνα και να ολοκληρώσω τη διπλωματική μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ 6
ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ 6
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ 7
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 8

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ***Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΓΕΝΙΚΑ***
1.1. Ιστορική αναδρομή 14
1.2. Ορισμός της έννοιας "μετανάστευση" 15
1.3. Τύποι μεταναστεύσεων 16
1.4. Προσδιοριστικοί παράγοντες της μετανάστευσης 17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ***Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ***
2.1. Τα χαρακτηριστικά της μετανάστευσης στην Ελλάδα 20
2.2. Υπηκοότητες των μεταναστών στην Ελλάδα 22
2.3 Πληθυσμός και εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα τη δεκαετία 1991 -2001 23
2.4. Η μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα 25
2.5. Το πρόγραμμα νομιμοποίησης ως ευκαιρία ουσιαστικής διαπραγμάτευσης στην Ελλάδα 28
2.6. Οι επιπτώσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα 30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ***ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΣΤΙΩΝ***
3.1. Γεωγραφική τοποθέτηση του νομού Ευβοίας 34
3.2. Γενικά στοιχεία για το δήμο Δυστίων 35
3.3. Δημογραφικά στοιχεία νομού Ευβοίας - δήμου Δυστίων 37
3.4. Τομείς απασχόλησης των μεταναστών στο δήμο Δυστίων 47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ***ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΤΑΝ ΣΕ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ***
4.1. Ανάλυση έρευνας δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών 51
4.1.1. Ποιοτική ανάλυση προσωπικών στοιχείων αλλοδαπών 51
4.1.2. Ποιοτική ανάλυση επαγγελματικών και οικονομικών στοιχείων των μεταναστών 56
4.1.3. Ποιοτική ανάλυση κοινωνικών στοιχείων των μεταναστών 64
4.2. Συνδυασμός ερωτήσεων της έρευνας σε πληθυσμό αλλοδαπών 72
4.3. Ένταξη μεταναστών στην αγορά εργασίας 80
Α) Απόψεις Αλβανών 81
Β) Είναι οι Έλληνες ρατσιστές; Τι πιστεύουν οι Αλβανοί; 84
Γ) Απόψεις Αιγυπτίων 86

Δ) Απόψεις Ινδών και Πακιστανών 88

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: *ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΤΑΝ ΣΤΟ ΓΗΓΕΝΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟ*

5.1. Ανάλυση της έρευνας δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό 91
5.1.1. Ποιοτική ανάλυση προσωπικών στοιχείων γηγενών 91
5.1.2. Ποιοτική ανάλυση κοινωνικών απόψεων των δημοτών για Τους μετανάστες 92
5.2. Απόψεις Ελλήνων 101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: *ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ*

6.1. Γενικά συμπεράσματα 103
6.2. Ειδικά συμπεράσματα 103

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ 108
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ 108
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ 110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 111

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μετανάστευση ως φαινόμενο παρουσιάζεται όλο και εντονότερα τόσο στην Ελλάδα όσο και σε παγκόσμια κλίμακα. Γι' αυτό και αποτελεί συχνά αντικείμενο μελέτης και στατιστικής επεξεργασίας.

Μέσα από μια θεωρητική προσέγγιση του όρου «μετανάστευση» σε συνδυασμό με την επεξεργασία ερωτηματολογίων συμπληρωμένων από τον αλλοδαπό και από τον εγχώριο πληθυσμό, η παρούσα εργασία θα αναλύσει θέματα που αφορούν γενικότερα στην Ελλάδα ως χώρα υποδοχής, θα αναφερθεί στην Εύβοια και θα εστιάσει στο δήμο Δυστίων. Εκεί θα επιχειρήσει όχι μόνο να παραθέσει τις αιτίες της μετανάστευσης που οδήγησαν στο δήμο αυτό αλλά και να εμβαθύνει στις επιπτώσεις, θετικές ή αρνητικές, που έχει η ανομοιογένεια του πληθυσμού σε κοινωνικό, οικονομικό, εργασιακό και πολιτιστικό επίπεδο.

Στα συμπεράσματα αυτής της πτυχιακής θα αναφερθεί το «αν» και το «κατά πόσο» τελικά εντάσσονται και απασχολούνται οι αλλοδαποί στο δήμο Δυστίων.

ABSTRACT

The immigration is a phenomenon which nowadays appears frequently in Greece and all over the world. That is why it is often chosen as subject for study and for statistical analysis.

Through a theoretical approach of the term "immigration" in combination with the results arising from the questionnaires, which were answered by the foreign and the local population, the present paper will analyze issues generally concerning Greece as a country of reception, will refer to Evia island and will focus on municipality of Dystos. Concerning Dystos, it will try not only to bring out the reasons that led the immigrants to this particular municipality but also to go into the consequences (positive or negative) that the farraginous population produces to the social, financial, labor and cultural sector.

As a conclusion of this paper we will discuss "if" and "how much" the immigrants integrate and adjust to the society of Dystos.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1: Η μετανάστευση στην Ελλάδα κατά τα έτη 1991 – 2001.

Πίνακας 2.2: Η μετανάστευση στην Ελλάδα κατά ηλικία κατά τα έτη 1991 – 2001.

Πίνακας 2.3: Χώρες προέλευσης μεταναστών στην Ελλάδα.

Πίνακας 3.1: Πραγματικός πληθυσμός κατανεμόμενος σε ομοδημότες, ετεροδημότες και αλλοδαπούς στο νομό της Εύβοιας.

Πίνακας 3.2: Πραγματικός πληθυσμός κατανεμόμενος σε ομοδημότες, ετεροδημότες και αλλοδαπούς στο δήμο Δυστίων.

Πίνακας 3.3: Απασχολούμενοι αλλοδαποί ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στο δήμο Δυστίων.

Πίνακας 4.1: Εργασία στη χώρα προέλευσης και στη χώρα υποδοχής.

Πίνακας 4.2: Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «ηλικία» και «επίπεδο μόρφωσης».

Πίνακας 4.3: Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «έτη παραμονής στην Ελλάδα» και «άδεια παραμονής και εργασίας στην Ελλάδα».

Πίνακας 4.4: Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «ημέρες εργασίας κάθε μήνα» και «ύψος μηνιαίων αποδοχών».

Πίνακας 4.5: Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «εθνικότητα» και αν «αντιμετωπίζουν φαινόμενα ρατσισμού».

Πίνακας 4.6: Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «έτη παραμονής στην Ελλάδα» και «πόσο καλά γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα».

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 3.1 : Ποσοστιαία συμμετοχή απασχολούμενων αλλοδαπών στον πρωτογενή τομέα.

Διάγραμμα 4.1 : Αριθμός μεταναστών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

Διάγραμμα 4.2 : Αριθμός μεταναστών με βάση την εθνικότητα και το φύλο.

Διάγραμμα 4.3 : Ηλικίες μεταναστών που καταγράφηκαν στο δήμο Δυστίων.

Διάγραμμα 4.4 : Βαθμίδα εκπαίδευσης των μεταναστών στο δήμο Δυστίων.

Διάγραμμα 4.5 : Πόσο καλά γνωρίζουν οι μετανάστες την ελληνική γλώσσα;

Διάγραμμα 4.6 : Σε ποιο θρησκευτικό δόγμα πιστεύουν οι μετανάστες;

Διάγραμμα 4.7 : Λόγοι για τους οποίους οι μετανάστες εγκατέλειψαν τη χώρα τους.

Διάγραμμα 4.8 : Με ποια κριτήρια επέλεξαν οι μετανάστες την Ελλάδα ως τόπο εγκατάστασης.

Διάγραμμα 4.9 : Έτη παραμονής μεταναστών στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 4.10: Επάγγελμα μεταναστών στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 4.11: Έχουν οι μετανάστες άδεια παραμονής και εργασίας στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 4.12: Ασφαλιστικοί φορείς στους οποίους ανήκουν οι μετανάστες στο δήμο Δυστίων.

Διάγραμμα 4.13: Πόσες ημέρες του μήνα κατά μέσον όρο εργάζεστε;

Διάγραμμα 4.14: Ύψος μηνιαίων αποδοχών των μεταναστών.

Διάγραμμα 4.15: Είστε ευχαριστημένοι από τις συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.16: Σε σύγκριση με τη χώρα σας πως πιστεύετε ότι είναι η ζωή εδώ;

Διάγραμμα 4.17: Τι σας λείπει περισσότερο από την πατρίδα σας;

Διάγραμμα 4.18: Ποια είναι η σχέση σας με τον εργοδότη σας;

Διάγραμμα 4.19: Ποια είναι η σχέση σας με τους συναδέλφους σας;

Διάγραμμα 4.20: Ποια είναι η σχέση σας με τον υπόλοιπο τοπικό πληθυσμό;

Διάγραμμα 4.21: Ποια η γνώμη σας για τις κρατικές υπηρεσίες;

Διάγραμμα 4.22: Αντιμετωπίσατε προσωπικά φαινόμενα ρατσισμού;

Διάγραμμα 4.23: Ηλικίες μεταναστών σε συνδυασμό με το επίπεδο εκπαίδευσης.

Διάγραμμα 4.24: Έτη παραμονής των μεταναστών στην Ελλάδα σε συνδυασμό με το αν έχουν άδεια παραμονής.

Διάγραμμα 4.25: Ημέρες εργασίας κάθε μήνα σε συνδυασμό με το ύψος των μηνιαίων αποδοχών των μεταναστών.

Διάγραμμα 4.26: Εθνικότητα μεταναστών σε συνδυασμό με το αν αντιμετωπίζουν φαινόμενα ρατσισμού.

Διάγραμμα 4.27: Έτη παραμονής των μεταναστών στην Ελλάδα σε συνδυασμό με το πόσο καλά γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα.

Διάγραμμα 5.1 : Υπάρχουν προβλήματα στις σχέσεις των δημοτών με τους μετανάστες;

Διάγραμμα 5.2 : Έχουν ξεπεράσει οι συνδημότες σας τις προκαταλήψεις και τις φοβίες;

Διάγραμμα 5.3 : Έχετε αντιμετωπίσει προσωπικά προβλήματα με τους μετανάστες;

Διάγραμμα 5.4 : Πως επηρεάζεται η συμπεριφορά των μεταναστών μετά την απόκτηση της άδειας παραμονής και εργασίας;

Διάγραμμα 5.5 : Θεωρείτε ότι οι μετανάστες συμβάλλουν στην ανάπτυξη των περιοχών;

Διάγραμμα 5.6 : Πιστεύετε ότι με τους μετανάστες αυξήθηκε η εγκληματικότητα;

Διάγραμμα 5.7 : Πιστεύετε ότι οι μετανάστες πληρώνονται αντάξια των εργασιών τους;

Διάγραμμα 5.8 : Έχουν αντιμετωπίσει πρόβλημα οι δημότες στο χώρο εργασίας τους με μετανάστες;

Διάγραμμα 5.9 : Θα προτιμούσατε να επιστρέψουν οι μετανάστες στην πατρίδα τους;

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να μελετήσει το «αν», το «πώς» και το «πόσο» επηρεάζονται οι βασικοί τομείς ανθρώπινης δραστηριότητας - κοινωνικός, οικονομικός, εργασιακός - από την ύπαρξη μεταναστών σε μια μικρή και κλειστή κοινωνία, όπως είναι αυτή του δήμου Δυστίων. Μέσα από αυτήν την μελέτη, θα προκύψουν και θα αναλυθούν αρκετά παράλληλα με τη μετανάστευση θέματα, όπως το άγχος για νομιμοποίηση, η αντιμετώπιση ρατσιστικών φαινομένων, η ανάγκη για εργασία και επιβίωση, η σχέση ή μη με τον εγχώριο πληθυσμό και με τις τοπικές αρχές.

Στο πρώτο κεφάλαιο, γίνεται μία ιστορική αναδρομή σχετικά με τη μετανάστευση από και προς την Ελλάδα. Επί έναν περίπου αιώνα η Ελλάδα έστειλε μετανάστες σε άλλες χώρες, μακρινές ή κοντινές. Εδώ και περίπου δέκα χρόνια παρατηρείται το αντίστροφο φαινόμενο με παρόμοια ή ανάλογα χαρακτηριστικά. Η Ελλάδα είναι πια χώρα υποδοχής μεταναστών. Ακόμη, γίνεται μία μικρή αναφορά στους τύπους μετανάστευσης, καθώς επίσης και στους προσδιοριστικούς παράγοντες.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται λόγος για τη μεταναστευτική πολιτική και το πρόγραμμα νομιμοποίησης της Ελλάδας. Επίσης, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της μετανάστευσης στην Ελλάδα και συγκεκριμένα η παραμονή των αλλοδαπών και στο κατά πόσο αυτή συνέβαλλε στην αύξηση του συνολικού μεγέθους του πληθυσμού. Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας έχει καταγραφεί ο πληθυσμός και το εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα και συγκεκριμένα με τις απογραφές 1991 και 2001.

Στο τρίτο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στη γεωγραφική τοποθέτηση του νομού της Εύβοιας και συγκεκριμένα στο δήμο Δυστίων. Έχουν αξιολογηθεί τα δημογραφικά στοιχεία του νομού και ειδικότερα του δήμου Δυστίων, καθώς επίσης και οι τομείς απασχόλησης των μεταναστών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, συγκεντρώνονται και αναλύονται τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν από μετανάστες, συγκεκριμένα από 60 αλλοδαπούς διαφόρων εθνικοτήτων. Ο δήμος Δυστίων επιλέχθηκε αρχικά λόγω του ότι είναι τόπος καταγωγής μου και επιπρόσθετα δεν είχε γίνει στο παρελθόν ανάλογη έρευνα και θεωρείται ένας από τους αναπτυσσόμενους δήμους της περιοχής. Η μέθοδος η οποία χρησιμοποιήθηκε είναι μη τυχαίας δειγματοληψίας και συγκεκριμένα η μέθοδος του

διαθέσιμου δείγματος. Σε αυτή τη μέθοδο επιλέγονται άτομα τα οποία είναι διαθέσιμα για την έρευνα και δέχονται να συμμετάσχουν.

Οι μετανάστες αποτελούν ήδη πάνω από το 10% του πληθυσμού της Ελλάδας και ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού. Στο νομό Ευβοίας καταλαμβάνουν το 5,41% του συνολικού πληθυσμού. Όσον αφορά το δήμο Δυστίων ο αριθμός των εγγεγραμμένων μεταναστών το 2007 φτάνει τους πεντακόσιους (500) και το ποσοστό φτάνει το 6,7% ενώ υπάρχει ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό μεταναστών οι οποίοι δεν έχουν άδεια παραμονής.

Η χώρα προέλευσης των μεταναστών ποικίλλει από περιοχή σε περιοχή, καθώς και η απασχόληση τους. Στο νομό της Εύβοιας και συγκεκριμένα στο δήμο Δυστίων το ποσοστό των Αλβανών μεταναστών υπερέχει των άλλων εθνικοτήτων, όπως θα δούμε παρακάτω από την ανάλυση που θα προκύψει. Η αύξηση του αριθμού των μεταναστών στο δήμο Δυστίων και γενικότερα της Ελλάδας είχε και έχει δημιουργήσει αρκετά προβλήματα. Το κυριότερο πρόβλημα είναι η συνύπαρξη των μεταναστών με τους δημότες. Εκτός όμως από αυτό, υπάρχουν και άλλα θέματα όπως το πώς οι κάτοικοι του δήμου Δυστίων αντιμετωπίζουν και δέχονται τους μετανάστες.

Ο δήμος Δυστίων δεν έχει πολύ μεγάλη εμπειρία για να δεχτεί και να εντάξει τους μετανάστες στην κοινωνία του. Επίσης, η ενημέρωση που δέχεται από την πολιτεία πάνω σε αυτό το θέμα είναι σχεδόν ανύπαρκτη και έτσι τα προβλήματα διογκώνονται με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προϋποθέσεις για την καλλιέργεια κλίματος ξενοφοβίας και ρατσισμού.

Όσον αφορά τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν από τους μετανάστες η μορφή των ερωτήσεων ήταν κλειστού τύπου και οι απαντήσεις προκαθορισμένες: ο ερωτώμενος επέλεξε εκείνη που τον αντιπροσωπεύει περισσότερο. Ο ερωτώμενος δεν ανατρέχει στις δικές του εμπειρίες για να τις αναζητήσει, αλλά οργανώνει τη σκέψη του στο πλαίσιο του σχήματος που του παρουσιάζεται.[1] Στην έρευνά επιλέχθηκαν οι ερωτήσεις κλειστού τύπου λόγω του ότι θα απευθυνόταν σε δείγμα αλλοδαπού πληθυσμού το οποίο δεν μπορούσε να είχε την γνώση της ελληνικής γλώσσας, με αποτέλεσμα ίσως να μην μεταφέρονταν σωστά οι απόψεις. Η σημασία της γλώσσας για την κοινωνικοποίηση του ατόμου είναι προφανής, όχι μόνο γιατί η ανάπτυξη της προσωπικότητάς του απαιτεί ικανότητα επικοινωνίας, αλλά ακόμη γιατί η ίδια η γλώσσα εκφράζει και συνακολουθείται από ορισμένα κοινωνικά και πολιτισμικά

[1] Ν. Κυριαζή, *Η κοινωνιολογική έρευνα*, (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2002), σελ.129.

στοιχεία, δηλωτικά της ταυτότητάς του. [2]Επιπλέον, οι ανοιχτές ερωτήσεις δεν θεωρούνται κατάλληλες όταν πρόκειται να εφαρμοστούν στατιστικές μέθοδοι ανάλυσης για την επεξεργασία των στοιχείων. Παρόλα αυτά όμως, χρησιμοποιήθηκαν και λίγες ερωτήσεις ανοιχτού τύπου διότι ένας συνδυασμός κλειστών και ανοιχτών ερωτήσεων με αντίστοιχη ποιοτική και ποσοτική επεξεργασία στοιχείων, αποτελεί τον πιο αποτελεσματικό και ολοκληρωμένο τρόπο προσέγγισης της κοινωνικής πραγματικότητας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύονται τα δεδομένα από έρευνα που έγινε σε δείγμα 30 ατόμων του εγχώριου πληθυσμού. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται ποιοτική ανάλυση των προσωπικών στοιχείων και των κοινωνικών απόψεων των δημοτών.

Σε αντίθεση με το πρώτο ερωτηματολόγιο που αφορούσε τους μετανάστες στο δεύτερο ερωτηματολόγιο κλήθηκαν να απαντήσουν οι κάτοικοι του δήμου Δυστίων. Σε αυτό το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε η σκόπιμη δειγματοληψία. Ο ερευνητής επιλέγει περιπτώσεις που θεωρεί ότι είναι χαρακτηριστικές, σχετικά με το θέμα που ερευνά, οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε αξιόπιστα αποτελέσματα παρότι δεν είναι αντιπροσωπευτική. Χρησιμοποιήθηκε όμως η ίδια μέθοδος διατύπωσης ερωτήσεων (συνδυασμός ερωτήσεων ανοιχτού και κλειστού τύπου), ώστε τα αποτελέσματα των δύο να είναι συγκρίσιμα.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να διευκρινίσω ότι ο ρόλος των δεύτερων ερωτηματολογίων είναι καθαρά συμπληρωματικός. Δεδομένου ότι η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στους μετανάστες με σκοπό να εμβαθύνει στα θέματα της ένταξης και της απασχόλησής τους στη χώρα μας, και συγκεκριμένα στο δήμο Δυστίων, επέλεξα 60 άτομα ξένης εθνικότητας και μόλις 30 άτομα του εγχώριου πληθυσμού, έχοντας ως βασικό σκοπό να εξεταστεί το θέμα σφαιρικά και να σχηματιστεί μια ολοκληρωμένη άποψη.

Το ερωτηματολόγιο μπορεί να συμπληρωθεί είτε από τον ερωτώμενο είτε από τον συνεντευκτή.[3] Στην έρευνά, το πρώτο ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από τον συνεντευκτή, λόγω της δυσκολίας των μεταναστών να διαβάσουν και να κατανοήσουν τα ερωτήματα. Το δεύτερο ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από τον ίδιο τον ερωτώμενο.

---

[2] Κ. Κασιμάτη, *Μετανάστευση – Παλιννόστηση. Η προβληματική της δεύτερης γενιάς,* (Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1984), σελ. 66.
[3] Ν. Κυριαζή, *Η κοινωνιολογική έρευνα*, (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2002), σελ.120.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο, παρατίθενται τα συμπεράσματα που έχουν προκύψει από τη διεξαγωγή της έρευνας για την ένταξη και την απασχόληση των μεταναστών στο δήμο Δυστίων.

Ως τελικό στάδιο της αναφοράς προκύπτουν κάποια αποτελέσματα από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, μέσα από τη βιβλιογραφία, τη Νομαρχία και το δήμο, από τις απαντήσεις των 60 ερωτηθέντων μεταναστών που έχουν πάρει μέρος στην έρευνα και διαμένουν στο δήμο Δυστίων καθώς και στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τα 30 ερωτηματολόγια που απάντησαν οι δημότες οι οποίοι συναναστρέφονται περισσότερο με τους μετανάστες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΓΕΝΙΚΑ

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η μετανάστευση είναι σχεδόν τόσο παλιά, αν όχι το ίδιο παλιά όσο η καταγεγραμμένη ιστορία της ανθρωπότητας. Για χιλιάδες χρόνια οι άνθρωποι μετακινούνταν μέσα στο χώρο και το χρόνο, με την παρότρυνση να γλιτώσουν από τον υπερ-πληθυσμό και την έλλειψη αποθεμάτων της γης, τη φτώχεια και τις καταπιεστικές κοινωνίες ή κυβερνήσεις, ή ελκυόμενοι από νέες ευκαιρίες, υλικές αποδοχές, καθώς επίσης και την ευκαιρία να διατηρήσουν έναν παλιό τρόπο ζωής ή να αναπτύξουν κάποιον καινούριο.

Έτσι, λαμβάνοντας υπόψη για το Δυτικό κόσμο και την ιστορία του, για την οποία υπάρχουν καταγραμμένες μαρτυρίες, για αιώνες υπήρχαν μετακινήσεις πληθυσμών που ακολούθησαν την ανάπτυξη μεγάλων αυτοκρατοριών, οι οποίες εγκαθιδρύθηκαν στη Μεσοποταμία, στην Αίγυπτο, την Ελλάδα και τη Ρώμη. Οι μεταναστεύσεις συντέλεσαν στην κατάκτηση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας από τους Γότθους, τους Βάνδαλους, τους Ούννους, τους Φράγκους, και άλλους, που μετακινήθηκαν δυτικά από τη σημερινή Ανατολική Ευρώπη και Ασία. Αυτές οι σχετικά μεγάλες και μακρινές μεταναστεύσεις συμπληρώθηκαν από πολλές μικρότερες μετακινήσεις, για να ξεκαθαρίσουν και να αποικήσουν σε περιοχές που δεν είχαν κατοικηθεί προηγουμένως ή για να βρουν δουλειά σε αναπτυσσόμενες κωμοπόλεις και πόλεις.[4]

Στα πλαίσια των ζωντανών αναμνήσεων, η περίοδος πριν, μετά και κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, συσχετίστηκε με μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών. Δεκάδες χιλιάδες Εβραίων και άλλων διέφυγαν από τη Γερμανία στη δεκαετία του 1930 για να γλιτώσουν από τους Ναζί. Μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών υπήρξαν και στην άμεση μεταπολεμική περίοδο, ιδιαίτερα από την Ανατολική Ευρώπη στη Δύση και από την Ευρώπη και άλλες περιοχές προς άλλες ευρωπαϊκές αποικίες. Από το τέλος της δεκαετίας του ’40 και μετά, το «Σιδηρούν Παραπέτασμα» στην Ευρώπη, εμπόδισε την μετανάστευση από την

[4] Ι. Ψημμένος, *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια: Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Αθήνα,* (Αθήνα, Παπαζήση, 1995), σελ. 1.

Ανατολή στη Δύση σε οποιαδήποτε μεγάλη κλίμακα. Παρόλα αυτά οι αναπτυσσόμενες οικονομίες της Βορειοδυτικής Ευρώπης, χρειάστηκαν και προσέλκυσαν την προσφυγική εργασία σε μαζική κλίμακα. Ήρθαν από τη Νότια Ευρώπη (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας), την Τουρκία και τη Βόρεια Αφρική, και στην περίπτωση της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ολλανδίας και από τις πρώην αποικίες στις Δυτικές Ινδίες, την Αφρική και την Ασία.[5]

Για το μεσογειακό ευρωπαϊκό νότο, η μετανάστευση αποτέλεσε συστατικό στοιχείο της δομής των κοινωνιών, αλλά για αντίστροφους λόγους. Οι νότιες κοινωνίες τροφοδότησαν για δύο περίπου αιώνες με το ανθρώπινο δυναμικό τους την αγορά εργασίας, την οικονομία και το κοινωνικό ιστό των βόρειων κοινωνιών της Ευρώπη, μέχρι τη στιγμή που η συμμετοχή τους στο χάρτη των παγκόσμιων μετακινήσεων άλλαξε τα δεδομένα. Πρώτη η Ιταλία, ακολούθησε η Ισπανία και λίγο αργότερα η Ελλάδα και η Πορτογαλία. Οι κοινωνίες του μεσογειακού νότου έγιναν πυρήνες μεταναστευτικών ρευμάτων εισροής από το σύνολο του λιγότερου οικονομικά ανεπτυγμένου κόσμου. Η Ελλάδα εδώ και μία δεκαπενταετία συνθέτει το ένα δέκατο του συνολικού πληθυσμού της, με ότι αυτό συνεπάγεται, μέσα από τα μεταναστευτικά ρεύματα που εγκαθίστανται στη χώρα.

1.2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ «ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ»

Ως φαινόμενο και ως διαδικασία, η μετανάστευση σφράγισε την Ελλάδα και την Ευρώπη και συνέβαλε αποφασιστικά στην διαμόρφωση της κοινωνικής, δημογραφικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής πραγματικότητας της εποχής μας. Όταν οι μεταναστευτικές συνθήκες αλλάζουν, τόσο το φαινόμενο όσο και η διαδικασία της μετανάστευσης μεταβάλλονται.

Με τον όρο μετανάστευση εννοούμε την εγκατάλειψη της πατρικής γης και γενικότερα την ατομική ή ομαδική μετάβαση και εγκατάσταση από μια χώρα σε άλλη. Από τα πανάρχαια χρόνια υπάρχουν χώρες ανεπτυγμένες και μη, με ανάλογες διαφορές στα καταναλωτικά και στα πολιτιστικά αγαθά, χώρες που τα έχουν όλα και

[5] Ι. Ψημμένος, *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια: Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Αθήνα,* (Αθήνα, Παπαζήση, 1995), σελ. 2.

χώρες που στερούνται πολλά.[6] Είναι χαρακτηριστικό απ' αυτή την άποψη το ότι μεταναστεύουν από τις πιο φτωχές χώρες και όχι από μεγάλα αστικά κέντρα.

Οι μετανάστες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες.[7] Υπάρχουν μετανάστες που εισέρχονται με νόμιμες διαδικασίες στην Ελλάδα, αλλά υπάρχουν και παράνομοι - οι λαθρομετανάστες. Παράνομοι δεν λέγονται μόνο εκείνοι που εισήλθαν στην χώρα παράνομα αλλά και εκείνοι οι οποίοι ήρθαν νόμιμα στην Ελλάδα αλλά δεν κατάφεραν να νομιμοποιήσουν εκ νέου τα χαρτιά τους.

Η ανισότητα μεταξύ των φτωχών και πλουσίων χωρών είναι ένας από τους παράγοντες που εντείνουν το πρόβλημα της μετανάστευσης. Αυτοί οι άνθρωποι βρίσκονται καθημερινά δίπλα μας και μοιράζονται μαζί μας πολλά προβλήματα, σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Έτσι στις μέρες μας, μετανάστες βρίσκονται παντού στον κοινωνικό μας περίγυρο. Μπορούμε να τους συναντήσουμε στο δρόμο, τα σχολεία, στα λεωφορεία και στο μετρό ή και στο ίδιο μας το σπίτι όπου απασχολούνται ως οικιακοί βοηθοί.

1.3. ΤΥΠΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΝ

Οι πληθυσμοί μεταβάλλονται όχι μόνο εξαιτίας της φυσικής κίνησης, θετικής ή αρνητικής, αλλά και εξαιτίας των μεταναστευτικών κινήσεων. Γίνεται, λοιπόν, διάκριση ανάμεσα σε παροδικές και οριστικές μεταναστεύσεις. [8]

Υπάρχουν πολλοί και διάφοροι τύποι οριστικών μεταναστεύσεων. Έναν πρώτο τύπο αντιπροσωπεύουν οι μεγάλες κατακτητικές μεταναστεύσεις, οι εισβολές που αποτέλεσαν την αφετηρία για νέα εγκατάσταση πολλών πληθυσμών. Αυτού του είδους οι μαζικές μεταναστεύσεις αποτελούν στην πράξη τις εξαιρέσεις. Ένας δεύτερος τύπος είναι η απόρροια των κατακτήσεων, πρόκειται δηλαδή για τις μετακινήσεις πληθυσμών που φεύγουν κυνηγημένοι από έναν επιδρομέα. Τρίτος τύπος είναι οι αναγκαστικές μετακινήσεις ατόμων που αποτελούν εργατική δύναμη. Τέταρτος τύπος είναι οι μετατοπίσεις πληθυσμού για εθνικούς λόγους. Μεταφέρθηκαν πληθυσμοί σε κράτη που ο εθνικός τους χαρακτήρας ήταν

[6] Παιδική και σχολική εγκυκλοπαίδεια, *Ο σύμβουλος των νέων*, τόμος Δ', σελ. 457
[7] Χ. Ναξάκης- Μ. Χλέτσος, *Μετανάστες και μετανάστευση: Οικονομικές ,Πολιτικές και Κοινωνικές Πτυχές ,* (Αθήνα, Πατάκης, 2003), σελ. 19.
[8] M. Derruau (μετάφραση Γ. Πρεβελάκη), *Ανθρωπογεωγραφία,* (Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2001), σελ.128.

συγγενέστερος με τον δικό τους. Τελευταίος τύπος μετανάστευσης είναι οι εκούσιες μετακινήσεις ανθρώπων με σκοπό την ανεύρεση πιο προσοδοφόρας εργασίας.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν οι τύποι παροδικών μεταναστεύσεων. Πρώτος τύπος είναι οι μεταναστεύσεις αιχμής. Τέτοιες είναι οι μετακινήσεις για εργασία περιορισμένης διάρκειας. Μία δεύτερη κατηγορία παροδικών μεταναστεύσεων είναι οι εποχικές μεταναστεύσεις. Διαρκούν περισσότερο από τις μεταναστεύσεις αιχμής από 3 έως 7 μήνες και επαναλαμβάνονται κάθε χρόνο. Τέλος, ένας ακόμη τύπος μεταναστεύσεων είναι οι μεταναστεύσεις ορισμένου χρόνου. Τέτοιες είναι οι μετακινήσεις μεγάλης (για αρκετά χρόνια), αλλά και όχι απεριόριστης διάρκειας και ιδιαίτερα οι μετακινήσεις που γίνονται χωρίς πρόθεση του μετανάστη για μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα όπου πηγαίνει να εργαστεί. [9]

1.4. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Στην σημερινή εποχή η μετακίνηση πληθυσμών είναι εντονότερη από ότι στο παρελθόν. Τα αίτια της μετανάστευσης ποικίλουν και επικεντρώνονται στους τρεις βασικούς τομείς, οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό, αν και για κάθε έναν από αυτούς δημιουργούνται επιπλέον παράμετροι.

Αναφορικά με τον οικονομικό τομέα αιτίες της μετανάστευσης εντοπίζονται τόσο το μικροοικονομικό όσο και το μακροοικονομικό επίπεδο. Τέσσερις σειρές παραγόντων μπορούν να εξηγήσουν τη σταθερή τάση, η οποία παρατηρήθηκε για τη διεθνή μετανάστευση: α) η επίδραση της αδράνειας, η οποία απορρέει από το απόθεμα των μεταναστών και τη δυναμική της διαδικασίας της μετανάστευσης, β) η διαφορική τάση των δημογραφικών δεικτών η οποία εξαρτάται από τη φάση της μετάβασης, γ) η πιθανή απόκλιση των οικονομικών τάσεων μεταξύ ανεπτυγμένων χωρών και χωρών που βρίσκονται στα αρχικά στάδια της οικονομικής τους μετάβασης και δ) η επίδραση των πολιτικών μετανάστευσης.[10]

Υπάρχει μια στενή σχέση μεταξύ του συνολικού αποθέματος και της αύξησης του αριθμού των εισερχομένων μεταναστών ή αλλοδαπών η οποία αντανακλάται

[9] M. Derruau (μετάφραση Γ. Πρεβελάκη), *Ανθρωπογεωγραφία,* (Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2001), σελ.132.
[10] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των Μεταναστών στην Ελληνική Κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 71.

στην αδράνεια των ροών. Η αδράνεια αυτή δημιουργείται από την εγκατάσταση των συμπατριωτών των αλλοδαπών που ήδη βρίσκονται στη χώρα υποδοχής.

Η μετακίνηση των μεταναστών από τις φτωχές χώρες προς τις πλουσιότερες περιορίζει τις πιέσεις που ασκούνται στην αγορά εργασίας των χωρών τους. Το ίδιο συνέβη και στην Ελλάδα την περίοδο μετά το 1950, όπου πολλοί Έλληνες εγκατέλειψαν τη χώρα για αναζήτηση εργασίας σε άλλες χώρες όπως Βέλγιο, Γερμανία. Η μεταπολεμική μετανάστευση στην Ελλάδα ήταν πολύ πιο μαζικό φαινόμενο από ό,τι η μετακίνηση προς τις Η.Π.Α. στις αρχές του αιώνα. Χαρακτηρίστηκε από μεγάλη παλίνδρομη κινητικότητα, αλλά και πολύ υψηλό αριθμό αλλά και από υψηλό αριθμό επιστροφών. Οι παλιννοστούντες καταμετρούνται μόνο από το 1968 έως το 1977, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατός ο υπολογισμός της καθαρής μετανάστευσης για την προηγούμενη και την μεταγενέστερη περίοδο. [11]

Αν και δεν υπήρξε μια πραγματική παγκοσμιοποίηση της διεθνούς μετανάστευσης στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το ερώτημα της αλληλεξάρτησης μεταξύ μετανάστευσης και συνεχούς οικονομικής παγκοσμιοποίησης παραμένει. [12]

Σήμερα, η διεθνής μετανάστευση λαμβάνει χώρα μέσα σε ένα πλαίσιο παγκοσμιοποίησης των οικονομιών και συνεπώς πρέπει να αναλύεται με μια διεθνή προοπτική, δίνοντας έμφαση στην αλληλεξάρτηση των χωρών αποστολής και υποδοχής, σε αντίθεση με την παραδοσιακή προσέγγιση, η οποία εστίαζε στις αντίστοιχες επιπτώσεις μεταξύ των χωρών αυτών. Επιπλέον, σήμερα οι οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές της μετανάστευσης σπάνια αναλύονται ως ξεχωριστοί παράγοντες, προκειμένου να εξηγηθούν οι αιτίες της μεταναστευτικής εκροής ή οι επιπτώσεις στις εξεταζόμενες κοινωνίες. Η δημόσια συζήτηση για τη μετανάστευση δεν διαχωρίζεται από το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την πολιτική οργάνωση και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας καταγωγής, καθώς και από την εθνική συνοχή και το μέλλον του κράτους πρόνοιας στη χώρα υποδοχής.[13]

Τόσο η διεθνής, όσο και η ελληνική εμπειρία δείχνουν ότι οι μετανάστες χρησιμοποιούνται συνήθως σε εργασίες που οι εγχώριοι εργαζόμενοι δεν τις δέχονται. Αν δεν χρησιμοποιηθούν οι μετανάστες, τότε πιθανόν το προϊόν παραγωγής είναι ποσοτικά λιγότερο. Υπάρχουν επίσης παραγωγοί που χρησιμοποιούν τους

[11] Λ. Βεντούρα, *Έλληνες μετανάστες στο Βέλγιο,* (Αθήνα, Νεφέλη, 1999), σελ. 79.
[12] Λ. Βεντούρα, Μ*ετανάστευση και Έθνος. Μετασχηματισμοί στις συλλογικότητες και τις κοινωνικές θέσεις,* (Αθήνα, ΕΜΝΕ, 1994), σελ.48.
[13] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των Μεταναστών στην Ελληνική Κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 75.

μετανάστες διότι τους παρέχουν φθηνά εργατικά χέρια (για παράδειγμα χρησιμοποιούνται Αλβανοί σε σκληρές οικοδομικές εργασίες αλλά και σε αγροτικές καλλιέργειες) και πιθανόν να μην μπορούσαν να αντέξουν το υψηλό εργατικό κόστος που θα είχαν αν χρησιμοποιούσαν αντίστοιχα Έλληνες εργάτες, με αποτέλεσμα το κλείσιμο της εταιρείας.

Οι μετανάστες εκτός από εργατικό δυναμικό είναι και καταναλωτές. Έστω και αν δαπανούν ένα μικρό μέρος του εισοδήματός τους στη χώρα που εργάζονται. Πολλές φορές αγοράζουν δικά μας μεταχειρισμένα προϊόντα και τα μεταπωλούν στη δική τους χώρα, ή σε άλλες περιπτώσεις ξοδεύουν τα χρήματά τους στη χώρα τους και όχι στη χώρα που εργάζονται.

Αναφορικά με τον πολιτικό τομέα επισημαίνονται αιτίες που πηγάζουν από την επικράτηση δικτατορικών καθεστώτων ή την ύπαρξη πολεμικών συγκρούσεων εξαναγκάζοντας την μετακίνηση των ατόμων προς χώρες που τους παρέχουν είτε πολιτικό άσυλο στην πρώτη περίπτωση, είτε προσφυγικό καταφύγιο στη δεύτερη.[14] Το φαινόμενο της αδυναμίας των ανθρώπων να ζήσουν στον τόπο τους εξαιτίας έντονων πολιτικών πιέσεων που υφίστανται, ενισχύεται από την ύπαρξη αυταρχικών καθεστώτων και κορυφώνεται με την ιστορική αποτυχία και κατάρρευση των καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης.

Τέλος, οι παράμετροι που αφορούν στο κοινωνικό επίπεδο είναι περισσότερες και συνοψίζονται κυρίως σε αίτια εθνικά, πολιτιστικά και πνευματικά. Η μετακίνηση ατόμων μεταξύ κρατών που έχουν ίδια γλώσσα και παρόμοια νοοτροπία και ιδιοσυγκρασία γίνεται ευκολότερη διότι η μετανάστευση πραγματοποιείται μεταξύ «συγγενικών εθνών». Στα πολιτιστικά αίτια εντοπίζονται η ανάγκη για απόκτηση νέων εμπειριών, η έμφυτη ανθρώπινη περιέργεια για την αναζήτηση του «διαφορετικού», η έλξη από αλλιώτικους πολιτισμούς με ιδιαίτερες κουλτούρες. Στον πνευματικό τομέα πρωταρχικού παίζει η μετακίνηση ατόμων για βασικές και μεταπτυχιακές σπουδές, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις γίνονται αιτία μόνιμης εγκατάστασης των εν λόγω ατόμων στη χώρα υποδοχής λόγω εξοικείωσης σε αυτήν, εύκολης προσαρμογής, ομαλής ένταξης ή ακόμα και αποδοχής αυτής ως χώρα που εξασφαλίζει καλύτερο βιοτικό επίπεδο και προοπτικές κοινωνικής και επαγγελματικής εξέλιξης.

[14]Χ. Ναξάκης- Μ. Χλέτσος, *Μετανάστες και μετανάστευση: Οικονομικές ,Πολιτικές και Κοινωνικές Πτυχές ,* (Αθήνα, Πατάκης, 2003), σελ. 18.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η δεκαετία του 1990 χαρακτηρίστηκε αναμφίβολα από τη διερεύνηση του ρόλου της μετανάστευσης στις συντελούμενες δημογραφικές μεταβολές, αναφορικά με το μέγεθος και την κατά ηλικία δομή του πληθυσμού. Πιο συγκεκριμένα, η εισροή και η παραμονή των αλλοδαπών μεταναστών στην Ελλάδα συνέβαλε καθοριστικά στην αύξηση του μεγέθους του συνολικού πληθυσμού, ο οποίος μεταξύ 1991 και 2001 σημείωσε αύξηση κατά 704.000. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 89,5% της αύξησης αυτής οφείλεται στην καθαρή μετανάστευση (διαφορά μεταξύ μεταναστευτικής εισροής και μεταναστευτικής εκροής), αφού ο αριθμός των αλλοδαπών που διέμεναν στην Ελλάδα αυξήθηκε από 167.276 το 1991 σε 797.091 το 2001.[15] Η φυσική αύξηση (διαφορά μεταξύ γεννήσεων και θανάτων), ήταν πολύ περιορισμένη (21.600) λόγω του σχετικά χαμηλού αριθμού γεννήσεων, ως συνέπεια της ιδιαίτερα χαμηλής γονιμότητας που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα και της αύξησης του αριθμού των θανάτων, εξέλιξη η οποία συνδέεται αναμφίβολα με τη διεύρυνση της δημογραφικής γήρανσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1

Η μετανάστευση στην Ελλάδα κατά τα έτη 1991-2001

	ΑΛΒΑΝΟΙ	**ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΕΣ**	**ΣΥΝΟΛΟ**
ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991	20.556	146.720	167.276
ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001	443.550	353.541	797.091

ΠΗΓΗ: Στοιχεία της ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001.

Η ένταση των μεταναστευτικών ροών συνδυάστηκε με σημαντικές μεταβολές, αναφορικά με τον αριθμό των ατόμων που αποτελούν τις τρεις βασικές ηλικιακές ομάδες του πληθυσμού, δηλαδή τους νέους (0-14 ετών), τα άτομα σε ηλικία εργασίας

[15] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*, (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ.129.

(15-64 ετών) και τους ηλικιωμένους (65 ετών και άνω). Πιο συγκεκριμένα ο αριθμός των νέων μειώθηκε κατά 310.000 ως συνέπεια της διαχρονικής μείωσης του αριθμού των γεννήσεων και της χαμηλής γονιμότητας που παρατηρείται στην Ελλάδα από το 1980 και μετά. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, χωρίς τη παρουσία των αλλοδαπών η μείωση αυτή θα ήταν της τάξης των 415.000. Ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας αυξήθηκε κατά 588.000, αύξηση η οποία οφείλεται κατά το μεγαλύτερο ποσοστό στην αντίστοιχη αύξηση του αριθμού των αλλοδαπών στις ίδιες ηλικίες αλλά και σε αυτή των γηγενών. Σε ότι αφορά στους ηλικιωμένους, ο αριθμός αυξήθηκε σημαντικά 427.000 γεγονός που σχετίζεται σχεδόν αποκλειστικά με τη γήρανση του γηγενούς πληθυσμού, η οποία επήλθε κυρίως ως συνέπεια της διαχρονικής μείωσης των επιπέδων θνησιμότητας σε όλο το διάστημα της μεταπολεμικής περιόδου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2

Η μετανάστευση στην Ελλάδα κατά ηλικία κατά τα έτη 1991 – 2001.

	1991	**2001**	**ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ**
	0-14 ετών		
ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	27.892	132.910	105.018
	15-64 ετών		
ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	133.527	636.276	502.749
	65 ετών και άνω		
ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	5.856	27.907	22.050

ΠΗΓΗ: Στοιχεία της ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001.

Ένα χαρακτηριστικό των μεταναστών το οποίο φαίνεται ότι επιβεβαιώνεται και στην περίπτωση της Ελλάδας, είναι η τάση του για παραμονή σε αστικές περιοχές. Είναι χαρακτηριστικό ότι σχεδόν 1 στους 2 αλλοδαπούς ζει στην περιφέρεια Αττικής.[16] Επίσης, σημαντικό ποσοστό αλλοδαπών ζει στην περιφέρεια κεντρικής Μακεδονίας στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η Θεσσαλονίκη. Το ίδιο συμβαίνει και στο νομό της Εύβοιας όπου το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστών ζει στα αστικά κέντρα του νομού. Η τάση αυτή θα πρέπει να αποδοθεί, τόσο στις

[16] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 132.

περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης που μπορεί να παρέχουν οι αστικές περιοχές στους μετανάστες (κατασκευές, παροχή υπηρεσιών σε νοικοκυριά), όσο και στην ύπαρξη των μεταναστευτικών δικτύων και κοινοτήτων, οι οποίες αποτελούν ένα πρώτο πυρήνα στήριξης και βοήθειας για τους νεοεισερχόμενους μετανάστες.

Η αναζήτηση εργασίας, είναι ο κυριότερος λόγος εγκατάστασης των αλλοδαπών στην Ελλάδα, με δεύτερο λόγο την οικογενειακή επανένωση. Η σχέση εργασίας και μετανάστευσης αντικατοπτρίζεται στο υψηλό ποσοστό των απασχολούμενων αλλοδαπών σε σχέση με το συνολικό πληθυσμό τους.

Η υπερσυγκέντρωση των αλλοδαπών αναφορικά με τους τομείς απασχόλησης, τα επαγγέλματα και τη θέση που έχουν στο επάγγελμα αποτελεί ένα επιπλέον χαρακτηριστικό των αλλοδαπών εργαζομένων, το οποίο επιβεβαιώνεται και στην περίπτωση της Ελλάδας. Όπως προαναφέρθηκε, ο τομέας των κατασκευών και των λοιπών υπηρεσιών, στον οποίο συμπεριλαμβάνεται και η παροχή υπηρεσιών στα νοικοκυριά, καλύπτουν σχεδόν το 50% της απασχόλησης των αλλοδαπών. Οι αλλοδαποί σε ποσοστό 68% απασχολούνται ως τεχνίτες και ανειδίκευτοι εργάτες, ενώ στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι μισθωτοί.[17]

2.2. ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Στην Ελλάδα υπάρχουν μετανάστες από διάφορες χώρες, ενδεικτικά θα αναφερθούν κάποιες όπως φαίνεται και στον πίνακα 2.3. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 η Ελλάδα φιλοξενεί 797.091 άτομα, από τα οποία 443.550 προέρχονται από την Αλβανία σε ποσοστό 54,65%, ενώ 35.104 κατάγονται από τη Βουλγαρία με ποσοστό 6,7%, 24.994 μετανάστες προέρχονται από τη Ρουμανία με ποσοστό 4,2%, 22.875 μετανάστες από τη Γεωργία, 17.535 Ρώσοι μετανάστες, 7.448 μετανάστες από την Αίγυπτο και άλλοι από διάφορες χώρες τη Ανατολικής Ευρώπης και της Ασίας.[18] Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, ο αριθμός των αλλοδαπών που προέρχονται από χώρες της Ασίας είναι μεγάλος και κυρίως από την Ινδία, το Μπαγκλαντές, το Πακιστάν κλπ.

[17] Στοιχεία ΕΣΥΕ, απογραφή έτους 2001.
[18] Οπ. π.

Ασφαλώς θα ήταν σκόπιμο να επισημανθεί, ότι οι παρακάτω αριθμοί δεν είναι απόλυτα ακριβείς αφού το φαινόμενο της λαθρομετανάστευσης εξακολουθεί να υπάρχει.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3

Χώρες προέλευσης μεταναστών στην Ελλάδα.

ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	**ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ**
Αίγυπτος	***7.448***
Αλβανία	***443.550***
Αρμενία	***7.742***
Βουλγαρία	***35.104***
Γεωργία	***22.875***
Ινδία	***7.216***
Μπαγκλαντές	***3.024***
Ουκρανία	***13.616***
Πακιστάν	***11.130***
Ρουμανία	***21.994***
Ρωσία	***17.535***
Τουρκία	***7.881***
Φιλιππίνες	***6.478***
Άλλες εθνικότητες	***191.498***

ΠΗΓΗ: Στοιχεία της ΕΣΥΕ, απογραφή 2001.

Από τα παραπάνω στοιχεία βλέπουμε ότι το αλβανικό εργατικό δυναμικό υπερτερεί στο σύνολο των υπολοίπων μεταναστών και κατέχει γενικά την πρώτη θέση σε όλους σχεδόν τους τομείς εργασίας.[19]

2.3. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1991 – 2001

Το μέγεθος του εργατικού δυναμικού συναρτάται με δύο παράγοντες: α) το μέγεθος και την κατά ηλικία σύνθεση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας και β) τα

[19] Κ. Κασιμάτη, *Κοινωνικός Αποκλεισμός:Η ελληνική εμπειρία, (*Αθήνα, Gutenberg, 2004), σελ. 252.

κατά ηλικία ποσοστά συμμετοχής ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας.[20] Οι μεταβολές των δύο αυτών παραγόντων συνδέονται με τη διαχρονική εξέλιξη του μεγέθους του εργατικού δυναμικού. Υπό την έννοια αυτή, είναι δυνατόν να εκτιμηθούν αναδρομικά η δημογραφική επίπτωση και η επίπτωση των ποσοστών συμμετοχής στις παρατηρούμενες μεταβολές του μεγέθους του εργατικού δυναμικού, στο διάστημα μιας χρονικής περιόδου.

Η παρουσία των αλλοδαπών από την Αλβανία συνδυάστηκε με σημαντική αύξηση του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συμβολή τους στην προαναφερόμενη αύξηση είναι σχεδόν διπλάσια από αυτή των υπολοίπων αλλοδαπών. Η συμβολή των Αλβανών προκύπτει κυρίως από την παρουσία των ανδρών και λιγότερο από αυτή των γυναικών, γεγονός που διαφοροποιεί την συγκεκριμένη εθνικότητα από το σύνολο των υπολοίπων, στις οποίες η συνεισφορά των φύλων παρουσιάζεται πιο ισορροπημένη. Τόσο για τους Αλβανούς όσο και για τις υπόλοιπες εθνικότητες, η συμβολή της αύξησης των ποσοστών συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας είναι υψηλότερη από αυτή των ανδρών. Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι η συμβολή των Αλβανών στην αύξηση του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα είναι υπερδιπλάσια της αντίστοιχης συμβολής των γηγενών, ενώ επιπλέον και η συμβολή των υπολοίπων εθνικοτήτων είναι υψηλότερη από αυτή των γηγενών.[21]

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημερινή κατά ηλικία δομή του πληθυσμού της Ελλάδας, γίνεται φανερό ότι ο παράγοντας της αύξησης του μεταναστευτικού πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών δεν επιδρά παρά ως μια χρονική παράταση κάποιων μακροχρόνιων εξελίξεων, οι οποίες θα χαρακτηρίζονται αρχικά από μια σχετικά ασθενή αύξηση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας τα επόμενα χρόνια. Σε μια μακροχρόνια προοπτική, ο πληθυσμός ηλικίας 15-64 ετών θα παρουσιάσει μια σχετική στασιμότητα και πιθανότατα μια μείωση του μεγέθους του. Με άλλα λόγια, η δημογραφική συνιστώσα της αύξησης του εργατικού δυναμικού δεν αναμένεται ότι θα είναι το ίδιο σημαντική με αυτή της δεκαετίας 1991-2001, η οποία έτσι και αλλιώς ήταν υψηλή λόγω της αυξημένης παρουσίας του αλλοδαπού πληθυσμού στην Ελλάδα.[22]

---

[20] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου , *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 135.
[21] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006) σελ. 143.
[22] Οπ.π., σελ. 144.

Σε ό,τι αφορά στα ποσοστά συμμετοχής, ουσιαστικά αυτά του γηγενούς πληθυσμού, είναι επίσης φανερό ότι η περαιτέρω συμβολή τους στη μελλοντική αύξηση του εργατικού δυναμικού θα εξαρτηθεί από το βαθμό ανάκαμψης των ποσοστών αυτών σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες. Σε ό,τι αφορά στους άνδρες από τη στιγμή που η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας στις ηλικίες 30-49 ετών είναι ήδη υψηλή και παρουσιάζει δείγματα στασιμότητας, τα περιθώρια ανάκαμψης των ποσοστών συμμετοχής εντοπίζονται στους νέους κάτω των 30 ετών και στα άτομα πιο προχωρημένης ηλικίας (50-64 ετών). Αντίθετα, στις γυναίκες τα διαθέσιμα αποθέματα αύξησης του εργατικού δυναμικού μέσω της αύξησης των ποσοστών συμμετοχής παρουσιάζονται σε όλες τις ηλικίες.

Η μετατροπή της Ελλάδας από χώρα καθαρής εκροής σε χώρα καθαρής εισροής μεταναστών, αποτελεί αναμφίβολα μία από τις σημαντικότερες κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις του τέλους του 20^{ου} αιώνα. Οι εξελίξεις αναφορικά με το εργατικό δυναμικό κατά το πρόσφατο παρελθόν φανερώνουν ότι τόσο καθαρά δημογραφικός παράγοντας όσο και η μεταβολή των ποσοστών συμμετοχής συνέβαλαν στη διαχρονική αύξησή του. Τα επόμενα χρόνια, οι δύο αυτές κατηγορίες πληθυσμού – γηγενείς και αλλοδαποί - θα εξακολουθήσουν να αποτελούν τα βασικά αποθέματα αύξησης του εργατικού δυναμικού, γεγονός που θα πρέπει να συνδυαστεί με την ένταση των προσπαθειών για εξάλειψη των διακρίσεων που υπάρχουν για τις δύο αυτές κατηγορίες στην αγορά εργασίας.[23]

2.4. Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πολλές μελέτες έχουν εκπονηθεί τα τελευταία χρόνια τόσο από Έλληνες όσο και από ξένους ερευνητές σχετικά με τη μετανάστευση προς την Ελλάδα. Ορισμένες από αυτές επικεντρώνονται στην ελληνική πραγματικότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ενώ άλλες συγκρίνουν την ελληνική εμπειρία με εκείνη των γειτονικών νοτιοευρωπαϊκών χωρών (Ισπανίας, Ιταλίας και Πορτογαλίας). Μετά από περίπου 15 χρόνια εμπειρίας της Ελλάδας ως χώρας υποδοχής μεταναστών, η ελληνική μεταναστευτική πολιτική εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από μία σχετική υστέρηση: εμφανίζεται πάντα ως αντίδραση στα γεγονότα παρά ως κατευθυντήρια

[23] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 153.

δύναμη. Περιορίζεται δηλαδή σε μια αποσπασματική προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων που έχουν ήδη παγιωθεί στην ελληνική κοινωνία.[24]

Η ύπαρξη και η λειτουργία του εθνικού κράτους μπορεί να υποστηριχθεί ότι είναι το δομικό χαρακτηριστικό που δημιουργεί και τις κοινωνικές ομάδες με βάση το κριτήριο της εθνικότητας.[25] Ο χωρισμός «εμείς- αυτοί», «γηγενείς- ξένοι» διαμεσολαβείται από το κράτος και νομιμοποιεί την προνομιακή μεταχείριση της πρώτης ομάδας και τον αποκλεισμό ή την ελεγχόμενη και υπό όρους «αποδοχή» της δεύτερης και κανονίζει τον τρόπο επικοινωνίας και επίλυσης των μεταξύ τους διαφορών.

Εξετάζοντας τη διαμεσολάβηση του κράτους, πέρα από τη γενική κρατική και εθνική διάσταση μέσα από την πολιτική του για τη μετανάστευση, μπορεί να υποστηριχθεί ότι αυτή η πολιτική δημιούργησε κλίμα ανασφάλειας και σύγχυσης στην ελληνική κοινωνία, τόσο για τους μετανάστες όσο και για τους γηγενείς.

Σχετικά με τη μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα πριν το 1989, μπορεί να θεωρηθεί ότι απουσίαζε οποιαδήποτε πολιτική για τη μετανάστευση προς την Ελλάδα. Η πρακτική της μη παρέμβασης πέρα από τις νομικές προϋποθέσεις συμβολαίων μεταξύ εργοδοτών και ξένων εργατών αλλά και η «προσωρινή παραμονή» πολιτικών προσφύγων λάμβανε χώρα μέσω διεθνών οργανισμών χωρίς το κράτος να παρεμβαίνει. Μετά το 1989, η πολιτική εκφράστηκε με την ψήφιση νέου αυστηρού νόμου όχι για τη μετανάστευση αλλά για τους ξένους στην Ελλάδα, ενώ το 1998 άρχισε η εφαρμογή του πρώτου προγράμματος νομιμοποίησης μεταναστών.

Γενικότερα η απουσία τυπικού πλαισίου οργάνωσης των σχέσεων, η απουσία νομικής και πολιτικής κατοχύρωσης των μεταναστών και ο προσανατολισμός της πολιτικής αποκλειστικά προς την υιοθέτηση αυστηρών νόμων για την είσοδο των ξένων στην Ελλάδα ευνοεί την ανάπτυξη αυταρχικών συμπεριφορών και πρακτικών, ατομικά ή συλλογικά.[26]

Η επιλογή αυτής της πολιτικής, με το ρόλο και την ανάμειξη της αστυνομίας ως σχεδόν αποκλειστικού μηχανισμού του κράτους στη δημόσια επικοινωνία με τους μετανάστες, διαμόρφωσε τις συνθήκες, κάτω από τις οποίες η μετανάστευση συνδέθηκε τόσο με την «εγκληματικότητα», όσο και με την ταύτιση της

[24] Α. Τριανταφυλλίδου, *Ελληνική Μεταναστευτική Πολιτική: Προβλήματα και κατευθύνσεις,* (Αθήνα, ΕΛΥΑΜΕΠ, 2005), σελ. 13.
[25] Αθ. Μαρβάκης – Δ. Παρσάνογλου – Μ. Παύλου, *Μετανάστες στην Ελλάδα,* (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2001), σελ. 40.
[26] Αθ. Μαρβάκης – Δ. Παρσάνογλου – Μ. Παύλου, *Μετανάστες στην Ελλάδα,* (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2001), σελ. 41.

μετανάστευσης με μία εθνική ομάδα, κυρίως με τους Αλβανούς. Γεγονός που επέτρεψε να ενταθούν οι ανορθολογικές συμπεριφορές και να δημιουργηθεί κλίμα αβεβαιότητας και εχθρότητας.

Η εξέταση της χάραξης και εφαρμογής της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής είναι χρήσιμη, γιατί μπορεί να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο διαμεσολαβεί το κράτος και ορίζει τις κοινωνικές κατηγορίες και την αλληλεπίδρασή τους. Η μελέτη του νομικού, θεσμικού πλαισίου και γενικότερα της πολιτικής για τη μετανάστευση αναδεικνύει και το αξιακό πλαίσιο με βάση το οποίο το κράτος και οι μηχανισμοί του δρουν, προσδιορίζουν και επαναπροσδιορίζουν τις σχέσεις των κοινωνικών κατηγοριών και ομάδων και κατευθύνουν την κοινωνική επικοινωνία και συμβίωση.

Η ελληνική μεταναστευτική πολιτική είναι προσανατολισμένη μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του ’90 αποκλειστικά σε θέματα διασποράς ή «απόδημου ελληνισμού», στη μετανάστευση εργατικού δυναμικού από την Ελλάδα και στην επιστροφή του,[27] ενώ κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ασχολείται με την είσοδο των ξένων εργατών ή όσων ζητούν άσυλο μέσω έκδοσης περιορισμένου αριθμού βραχυπρόθεσμων αδειών εργασίας και παραμονής ή των αιτούντων πολιτικού ασύλου ή των προσφύγων. Η είσοδος ξένων εργατών αντιμετωπίζεται με τη λογική της προσωρινής παραμονής και των εποχιακών οικονομικών αναγκών και κρίνεται πιο συμφέρουσα λύση από την ενθάρρυνση της επιστροφής ελλήνων μεταναστών. Στο θέμα των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων υιοθετείται η λογική της Ελλάδας ως ενδιαμέσου σταθμού και η διευθέτηση αυτού του ζητήματος μέσω της λειτουργίας διεθνών οργανώσεων στα πλαίσια της ελληνικής επικράτειας.

Η συγκρότηση των σχέσεων μεταξύ των μεταναστών και γηγενών θα αφεθεί εκτός θεσμικού πλαισίου και θα λειτουργήσουν άτυπα με βάση την αγοραία λογική, χωρίς την πολιτική διευθέτηση και μεσολάβηση. Με αυτό τον τρόπο οι μετανάστες, χωρίς κατοχύρωση οποιουδήποτε δικαιώματός τους, εκτίθενται στην επίσημη και ανεπίσημη αυθαιρεσία, ανοίγοντας το δρόμο προς την κυριαρχία ανορθολογικών συμπεριφορών και πρακτικών στην ελληνική κοινωνία.

Η μεταναστευτική πολιτική διαμορφώνει έμμεσα ή άμεσα κατηγοριοποιήσεις της μετανάστευσης και νομιμοποιεί τη διαφορετική τους μεταχείριση στην ελληνική κοινωνία. Έτσι, οι μετανάστες από τις πλούσιες χώρες, οι κοινοτικοί αλλά και αυτοί

[27] Αθ. Μαρβάκης – Δ. Παρσάνογλου – Μ. Παύλου, *Μετανάστες στην Ελλάδα,* (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2001), σελ. 42.

με ελληνική καταγωγή αποτελούν προνομιακές κατηγορίες, ενώ οι κατηγορίες των «λαθρομεταναστών» και των αιτούντων άσυλο είναι ανεπιθύμητες, εκδιώκονται ή αφήνονται να επιβιώσουν χωρίς κανείς να εγγυάται την προστασία των δικαιωμάτων τους.

«Οι μετανάστες επιβάλλεται να τιμωρηθούν και να εκδιωχθούν μιας και είναι παράνομοι, ενώ οι γηγενείς επιτρέπεται να εμπλέκονται σε παράνομες δραστηριότητες χωρίς να εφαρμόζεται γι' αυτούς ο νόμος», "σχολιάζει" χαρακτηριστικά ο Β. Καρύδης[28]. Με αυτόν τον τρόπο, οι πρώτοι αποτελούν κίνδυνο για τη νομιμότητα και τη δημόσια ασφάλεια και τάξη, ενώ οι δεύτεροι, ως εκλογική πελατεία, μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν τον κρατικό μηχανισμό, ώστε να ικανοποιούν τα στενά προσωπικά τους συμφέροντα, αλλά και τους μετανάστες ως μέσα για την επίτευξη των οικονομικών τους σκοπών. Συνεπώς, οι μετανάστες αποτελούν το πρόβλημα μιας και συνδέονται με την παρανομία και την εγκληματικότητα, ενώ ο αυταρχισμός του κρατικού μηχανισμού εντείνεται χωρίς τη δυνατότητα να ελεγχθεί. Αλλά και η συμπεριφορά των Ελλήνων συνεχίζει να είναι αμφίθυμη. Από τη μία μπορούν να χρησιμοποιούν τους παράνομους μετανάστες, συνεχίζουν δηλαδή να εξαπατούν το κράτος και να παραβαίνουν τους νόμους, αλλά από την άλλη να θεωρούν ότι οι παράνομοι μετανάστες πρέπει να φύγουν και να ζητούν από το κράτος να λάβει μέτρα εναντίον τους.

2.5. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ

Η συγκρότηση ενός δημοσίου χώρου μέσα από τη νομιμοποίηση των μεταναστών, δηλαδή η διαμεσολάβηση του κράτους, είναι άκρως σημαντική γιατί μπορεί να προαγάγει την ειρηνική συνύπαρξη και τη συνεργασία στην ελληνική κοινωνία, αναιρώντας ανορθολογικές συμπεριφορές και ελέγχοντας την αυθαιρεσία. Αντιθέτως, η έλλειψη πολιτικής όπως και η απόλυτη αυταρχική πολιτική μπορούν να ανατρέψουν κάθε επικοινωνία και συνεργασία σε ορθολογική βάση μεταξύ των ομάδων ευνοώντας συμπεριφορές και δράσεις ανεξέλεγκτες και επικίνδυνες για την κοινωνική συνοχή και την ειρηνική διευθέτηση των συγκρούσεων.

[28] Β. Καρύδης , *Εγκληματικότητα των μεταναστών στην Ελλάδα,* (Αθήνα, Παπαζήσης, 1996), σελ. 55.

Οι επικρατούσες συνθήκες χαρακτηρίζονται από φόβο, ανασφάλεια και έλλειψη εμπιστοσύνης απέναντι στους μετανάστες ως ξένους όσο και απέναντι στις κρατικές πολιτικές. Η αυθαίρετη δράση της αστυνομίας προς τους μετανάστες και η «επίσημη» ανεκτικότητα της εγκληματικότητας κατά των μεταναστών από αστυνομικούς ή πολίτες, η αδυναμία της αστυνομίας στην πρόληψη της εγκληματικότητας και η παρουσίαση και σύνδεση της εγκληματικότητας με την εθνικότητα έχουν δημιουργήσει πανικό και ανασφάλεια στην ελληνική κοινωνία.[29]

Η έλλειψη νομικής και πολιτικής προστασίας προς τους μετανάστες τους αφήνει εκτεθειμένους στην ατομική και συλλογική αυθαιρεσία. Οι μετανάστες ζουν σε ένα εχθρικό περιβάλλον χωρίς κανένα δικαίωμα και η υπόστασή τους ορίζεται μόνο από την ιδιότητά τους ως φθηνή εργατική δύναμη στην ανεπίσημη πλευρά της οικονομίας. Το παραπάνω σε συνδυασμό με την επικράτηση ατομικιστικών συμπεριφορών και του αποκλεισμού όσων δεν ανήκουν στα πλαίσια της οικογένειας συντηρεί την αντίληψη του κοινωνικού περιβάλλοντος ως εχθρικού για τους Έλληνες και επιφέρει ανασφάλεια. Από τη μία πλευρά ένας μετανάστης είναι δυνατό να γίνει αποδεκτός σε ατομικό ή οικογενειακό επίπεδο ως φίλος ή εργαζόμενος αλλά, από την άλλη, οι μετανάστες ως κοινωνική ομάδα δεν γίνονται αποδεκτοί και αντιμετωπίζονται ως «απειλή» ή πρόβλημα.

Η κοινωνική «ησυχία» αναιρείται συμβάλλοντας στην επικράτηση της λήψεως μέτρων προστασίας σε ατομικό επίπεδο. Η εγκατάσταση συναγερμών, η πρόσληψη ιδιωτικών εταιρειών ασφαλείας για την προστασία δύο ή περισσότερων τετραγώνων, η αγορά όπλων καθώς και περιστατικά όπως ο συντονισμός δράσης σε διάφορα χωριά εναντίον των μεταναστών, ο ξυλοδαρμός και η εκδίωξή τους από αυτές τις περιοχές ή η απαγόρευση κυκλοφορίας των μεταναστών ή της κατανάλωσης αλκοόλ από τους μετανάστες και οι αντιδράσεις των Ελλήνων σε υποθέσεις δολοφονίας μεταναστών από Έλληνες – είτε αποκρύπτοντας ενοχοποιητικά στοιχεία είτε απαιτώντας να μην καταδικαστεί ο Έλληνας δράστης και να αφεθεί ελεύθερος- είναι ενδείξεις οι οποίες δείχνουν ότι υπάρχει σύγχυση ως προς τις κοινωνικές αξίες και τάση προς επικράτηση ανορθολογικών συμπεριφορών.

Είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι η ανορθολογική πρακτική και συμπεριφορά με ξενοφοβικά και ρατσιστικά στοιχεία δεν είναι η μοναδική τάση στην ελληνική κοινωνία. Υπάρχουν και άλλες τάσεις οι οποίες αναιρούν και αντιστέκονται στην

[29] Αθ. Μαρβάκης – Δ. Παρσάνογλου – Μ. Παύλου, *Μετανάστες στην Ελλάδα,* (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2001) σελ. 50.

καταπάτηση των δικαιωμάτων, στο ρατσισμό και την ξενοφοβία όπως οι οργανώσεις μεταναστών. Όμως το θέμα είναι κατά πόσο αναγνωρίζεται η θέση τους στην ελληνική κοινωνία και σε ποιο βαθμό συμμετέχουν ως ουσιαστικοί και ισότιμοι συνομιλητές στη λήψη των αποφάσεων.

Γενικά, οι αντιφατικές συμπεριφορές και νοοτροπίες που χαρακτηρίζουν την ατομική και συλλογική πρακτική απέναντι στη μετανάστευση προς την Ελλάδα εκφράζουν τη διαδικασία της μετανάστευσης και την οικοδόμηση των κοινωνικών σχέσεων μακριά από ένα κανονιστικό και ορθολογικό πλαίσιο. Σε αυτή τη βάση, το πρόγραμμα νομιμοποίησης μεταναστών στην ελληνική κοινωνία αποκτά κεφαλαιώδη σημασία τόσο για τους όρους συμβίωσης των μεταναστών και Ελλήνων όσο και για τα γενικότερα κοινωνικά προβλήματα και τις αντιδράσεις στην ελληνική κοινωνία. Η πολιτική έχει τη δύναμη να αναδιαρθρώσει τις κοινωνικές σχέσεις και να ελέγξει τις ανορθολογικές συμπεριφορές και πρακτικές. Βέβαια αυτό σημαίνει ότι θα επιλέξει να ενσωματώσει και να εγγυηθεί κοινωνικές αξίες όπως ελευθερία, ισότητα και δικαιοσύνη ως συλλογικές αξίες στη βάση των οποίων πραγματοποιείται η κοινωνική συμβίωση και επικοινωνία κοινωνικών ομάδων. Αν αυτό δεν γίνει και συνεχιστεί η σύναψη σχέσεων σε ανεπίσημα – πελατειακά- πλαίσια και η εφαρμογή αυταρχικών μέτρων τα οποία επιβάλλονται με τη βία, τότε οι ανορθολογικές, παραδοσιακές, ατομιστικές πρακτικές θα συνεχιστούν και οι μετανάστες θα αντιμετωπιστούν ως οι εσωτερικοί εχθροί απειλώντας την κοινωνική συνοχή και ειρήνη.[30]

2.6. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οποιαδήποτε ροή μεταναστών επηρεάζει τόσο τη χώρα, από την οποία αποχωρούν, όσο και τη χώρα η οποία τους δέχεται. Η μετακίνηση του πληθυσμού μπορεί να επηρεάσει θετικά είτε αρνητικά την χώρα από την οποία φεύγουν. Σε περίπτωση υπερπληθυσμού της χώρας η μετακίνηση του πληθυσμού απ' αυτή επηρεάζει θετικά την οικονομία της διότι η πληθυσμιακή πίεση μειώνεται και έτσι η οικονομία της χώρας μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις των πολιτών της. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή εάν ο πληθυσμός είναι χαμηλός, με την περαιτέρω μετακίνηση του πληθυσμού η χώρα θα παρουσιάζει σημαντικό πρόβλημα.

[30] Αθ. Μαρβάκης – Δ. Παρσάνογλου – Μ. Παύλου, *Μετανάστες στην Ελλάδα,* (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2001), σελ. 52.

επηρεάζοντας αρνητικά την οικονομία της χώρας, διότι μειώνεται το εργατικό δυναμικό.[31]

Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν επιπτώσεις και στη χώρα υποδοχής. Δεν χωρεί καμιά αμφιβολία ότι «η μετανάστευση έλυσε, έστω και πρόσκαιρα, το οξύ πρόβλημα της ανεργίας και της υποαπασχόλησης που χαρακτήριζαν την Ελλάδα». Είναι, λοιπόν, κατά κάποιον τρόπο η ανεργία ένδειξη όχι μόνο οικονομικών αλλά και κοινωνικών ανακατατάξεων. Ως λύση αντιμετώπισης της ανεργίας, η μετανάστευση είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την αντιμετώπιση των κοινωνικών πιέσεων.

Οι μετανάστες ενσαρκώνουν την εμπειρία της μετανάστευσης και διαμορφώνονται από την εμπειρία αυτήν. Η ύπαρξή τους αποτελεί καθεαυτή μία πρόκληση και στις δύο κοινωνίες στις οποίες μετέχουν και, ταυτόχρονα, το κριτήριο του βαθμού στον οποίο η ανταπόκριση των κοινωνιών αυτών στην πρόκληση υπήρξε επιτυχής. Οι μελέτες έχουν ως σημείο εκκίνησης μία κύρια παραδοχή: ο μετανάστης βιώνει ένα πολιτισμικό σοκ και δοκιμάζεται κάτω από συνθήκες ουσιαστικής παγίδευσης ανάμεσα σε δύο πολιτισμούς.[32]

Τα τελευταία 10-20 χρόνια, παρατηρείται μια έξαρση του φαινομένου σε παγκόσμια κλίμακα αλλά και στην Ελλάδα, αυτό δεν είναι τυχαίο. Όπως μαρτυρούν τα στοιχεία που παραθέτουν όλοι οι έγκυροι οικονομολόγοι, στα χρόνια αυτά παρατηρείται μια τρομακτική μεταφορά πλούτου από τις χώρες του λεγόμενου Τρίτου κόσμου προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σήμερα εκτιμάται ότι η οικονομία στην Ελλάδα έχει ευεργετηθεί στα μέγιστα από την, εργασιακά και νομικά επισφαλή, παρουσία των μεταναστών σύμφωνα και με τις πιο συντηρητικές εκτιμήσεις. Έτσι, παρά τις αντίθετες απόψεις, πόλος έλξης των νέων μεταναστών ήταν και είναι οι ανάγκες της αγοράς εργασίας και της κοινωνίας, οι οποίες δεν έχουν ακόμα θέσει το περίφημο «ανώτατο όριο» αντοχής της ελληνικής κοινωνίας – οικονομίας. Τα δύο προηγούμενα απασχολούν παραγωγικά αυτούς τους μετανάστες και ίσως να ζητούν ή να μπορούν να δεχτούν ακόμη περισσότερους.[33]

Πέρα των οικονομικών επιπτώσεων κύριο ζήτημα που απασχολεί την κοινωνιολογική προσέγγιση στο επίπεδο της συνολικής εκτίμησης του

[31] Χ. Ναξάκης- Μ. Χλέτσος, *Μετανάστες και μετανάστευση: Οικονομικές, Πολιτικές και Κοινωνικές Πτυχές,* (Αθήνα, Πατάκης, 2003), σελ. 19.
[32] Λ.Μ. Μουσούρου, *Μετανάστευση & Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, (Αθήνα, Gutenberg,1991), σελ. 114.
[33] Μ. Παύλου – Δ. Χριστόπουλος, *Η Ελλάδα της μετανάστευσης,* (Αθήνα, Κριτική Α.Ε. & ΚΕΜΟ, 2004), σελ. 62.

μεταναστευτικού φαινομένου είναι το ζήτημα των επιπτώσεων του φαινομένου αυτού στην κοινωνική δομή της χώρας υποδοχής.

Σε μία χώρα υποδοχής όπως η Ελλάδα, η περιφρούρηση των συνόρων είναι μία πολύ περίπλοκη διαδικασία διότι η χώρα μας έχει πολλές ιδιαιτερότητες (ανοιχτά θαλάσσια σύνορα, προσβάσιμες ορεινές περιοχές, δεν υπάρχει συνεργασία με τις γειτονικές χώρες). Ως συνέπεια των παραπάνω, μεγάλος αριθμός μεταναστών και λαθρομεταναστών εισέρχονται στην Ελλάδα χωρίς ιδιαίτερο κόπο.

Οι ερευνητές εκτιμούν ότι οι παράνομοι μετανάστες στη χώρα μας ανέρχονται σε 300.000 περίπου και ότι περίπου 40.000 από αυτούς «ανανεώνονται», ενώ 70.000 αναμένεται να νομιμοποιηθούν με τον νόμο του 2007. Η έλευσή τους έχει προκαλέσει αύξηση των θέσεων εργασίας, μείωση των τιμών και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Διαπιστώνεται άρα ότι όσο περισσότερο ενσωματώνονται οι μετανάστες, τόσο αυξάνεται η συμβολή τους στην ευημερία της χώρας.[34]

Μία από τις σημαντικότερες αρνητικές συνέπειες που προκαλεί η λαθρομετανάστευση είναι η εγκληματικότητα. Η εγκληματικότητα στην Ελλάδα έχει έντονα αυξητική πορεία ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του ’80. Ανάμεσα στα αξιοπρόσεκτα στοιχεία των τελευταίων ετών είναι η μεγέθυνση του οργανωμένου εγκλήματος στα μέσα της δεκαετίας του ’90, το οποίο αποτελεί εκείνη την κατηγορία εγκλημάτων στην οποία ως εξωθημένοι θήτες – θύματα θεωρήθηκε ότι είχαν εμπλακεί μετανάστες σε ανάλογο ή μεγαλύτερο ως προς τους Έλληνες αριθμό. Είναι κοινή παραδοχή για την περίπτωση της Ευρώπης της δεκαετίας του ’90 ότι το γεγονός αυτό έχει τις ρίζες του σε μεγάλο βαθμό στην ανορθολογικά απαγορευτική πολιτική εισόδου μεταναστών, αλλά και στην ευρεία διαφθορά του κρατικού μηχανισμού και των παραπτωμάτων του που άνθισαν γύρω από τα συρματοπλέγματα των συνόρων.[35]

Ανάλογα με τις ανάγκες της μεταναστευτικής αγοράς – η οποία δημιουργείται ακριβώς από την περιοριστική και ανεδαφική μεταναστευτική πολιτική και την αδιαφάνεια – διαφθορά του διοικητικού συστήματος, αλλά και της αγοράς εγκλήματος (ναρκωτικά, όπλα, δουλεμπόριο), οι οργανωμένες ομάδες εγκλήματος έχουν μεγαλύτερη ή μικρότερη παρουσία ανά περιόδους στην επικράτεια. Δεν είναι

[34] Κ. Μαλιωτάκη, Σημειώσεις Συνεδρίου *«Διεθνείς Πρακτικές στην Ενσωμάτωση των Μεταναστών στο Οικονομικό και Κοινωνικό Περιβάλλον»*, σελ. 19.
[35] Μ. Παύλου – Δ. Χριστόπουλος, *Η Ελλάδα της μετανάστευσης,* (Αθήνα, Κριτική Α.Ε. & ΚΕΜΟ, 2004), σελ. 73.

τυχαίο ότι τα προγράμματα κανονικοποίησης του 2001 σήμαναν και μία υποχώρηση της εγκληματοφοβικής συζήτησης, καθώς περιόρισαν ή καλύτερα μετατόπισαν την αγορά με την είσοδο και τη διαμονή στη χώρα.[36] Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Αλβανίας, της οποίας οι φυλακές άδειασαν με αποτέλεσμα πολλοί κρατούμενοί τους να βρίσκονται στην Ελλάδα. [37]

[36] Μ. Παύλου – Δ. Χριστόπουλος, *Η Ελλάδα της μετανάστευσης,* (Αθήνα, Κριτική Α.Ε. & ΚΕΜΟ, 2004), σελ. 74.
[37] Χ. Ναξάκης –Μ. Χλέτσος, *Μετανάστες και μετανάστευση: Οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές*, (Αθήνα, Πατάκης, 2003), σελ. 68.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΣΤΙΩΝ

3.1. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ

Η Εύβοια είναι το δεύτερο σε έκταση νησί της Ελλάδας και το τρίτο της ανατολικής Μεσογείου. Ο νομός της Εύβοιας ανήκει στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας και αποτελείται από τις νήσους Εύβοιας, Σκύρου και ένα μεγάλο αριθμό βραχονησίδων, έχει ακτογραμμή πάνω από 900 χλμ, συνολική έκταση 3.658 τ. χλμ. Αν και νησί μπορεί να θεωρηθεί ως προέκταση του στερεοελλαδίτικου χώρου λόγω των οδικών συνδέσεών της με δύο γέφυρες με τη Στερεά Ελλάδα. Ο νομός της Εύβοιας βρίσκεται στο ανατολικότερο τμήμα του διαμερίσματος. Δυτικά βρέχεται από τον Ευβοϊκό Κόλπο ενώ ανατολικά και νότια από το Αιγαίο Πέλαγος.[38]

Η Εύβοια πήρε το όνομά της λόγω του ότι θεωρούνταν μια περιοχή με μοναδικά φυσικά εφόδια, ιδανικά για την εξέλιξη της ζωής και του πολιτισμού. Τα εύρωστα βόδια (Εύβοια = Ευ + βους) υποδήλωναν και υποδηλώνουν την αφθονία των φυσικών πόρων και την ύπαρξη ενός μοναδικού συνδυασμού χλωρίδας και πανίδας.

Η Χαλκίδα, η πρωτεύουσα του νομού, είναι χτισμένη στο κέντρο της δυτικής πλευράς, στον Πορθμό του Ευρίπου. Αποτελεί οδική πύλη ολόκληρης της Εύβοιας, αφού βρίσκεται στο σημείο που η νησιωτική συναντά την ηπειρωτική ταυτότητά του.

[38] www.dim-agiasm.kav.sch.gr

Το παλιρροϊκό φαινόμενο του Ευρίπου προσφέρει στη Χαλκίδα ταυτότητα μοναδική και ανεπανάληπτη σε ολόκληρη την ελλαδική επικράτεια. Πρόκειται για γεωσεληνιακό φαινόμενο, που βρίσκει την ερμηνεία του στην έλξη που ασκεί η Σελήνη, αλλά και ο Ήλιος στη Γη. Σύμφωνα με τον καθηγητή Δημήτριο Αιγινήτη, το φαινόμενο οφείλεται στη διαφορά στάθμης των υδάτων μεταξύ Βόρειου και Νότιου Ευβοϊκού Κόλπου, σε συνδυασμό με επιδράσεις της σεληνιακής έλξης. [39]

3.2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΣΤΙΩΝ

Ο δήμος Δυστίων προήλθε από την ένωση των κοινοτήτων Αργυρού, Βέλους, Δύστου, Ζαράκων, Κοσκίνων, Κριεζών, Λεπούρων και Πετριών. Ο πληθυσμός του δήμου ανέρχεται στους 5.579 κατοίκους.

Παρόλο που η ονομασία του δήμου προήλθε από το δημοτικό διαμέρισμα του Δύστου, η έδρα του είναι τα Κριεζά, ένας μεγάλος οικισμός, με αρκετά παραδοσιακά σπίτια και σημαντική κίνηση αφού εκτός των άλλων βρίσκεται στο κεντρικό οδικό δίκτυο Αλιβερίου – Καρύστου. Τα Κριεζά βρίσκονται σε γεωγραφικό μήκος 24° 8΄και γεωγραφικό πλάτος 38° 23΄.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΔΥΣΤΙΩΝ

ΠΗΓΗ: www.distos.gr

[39] www.evia.gr

Το χωριό των Κριεζών, όπως και πολλά της Νότιας Εύβοιας, δέχτηκε στα χρόνια της Ενετοκρατίας μεγάλο αριθμό Αλβανοφώνων, που στη συνέχεια συγχωνεύτηκαν με τους ντόπιους. Από τα Κριεζά πήρε το όνομά του ο γεννημένος στο δημοτικό διαμέρισμα του Αργυρού, οπλαρχηγός Νικόλαος Κριεζώτης, που αναδείχτηκε σε μία από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες της Επανάστασης του 1821. Ο ίδιος περήφανος για την καταγωγή του δήλωνε ότι κατάγεται από τα Κριεζά και ότι ονομάζεται Κριεζώτης, ενώ το οικογενειακό του όνομα ήταν Χαραχλιάνης.[40]

Ο Δύστος με το γνωστό υδροβιότοπό του, που έδωσε την ονομασία του στο δήμο, ήταν η αρχαιότατη δρυοπική πόλη της Καρυστίας, που διέσωσε τελικά την αρχαία της ονομασία. Κάπου στα βάθη των αιώνων η λίμνη του Δύστου λεγόταν και λίμνη των Πτεχών. Σε ανασκαφές του 1860 βρέθηκε στην Πλατεία Φυλακών της Χαλκίδας μια στήλη από πεντελικό μάρμαρο, που χρονολογείται από το 336 - 323 π.Χ. Η στήλη αναφέρει συμφωνία μεταξύ της Ερέτριας και του μηχανικού – εργολάβου Χαιρεφάνους για την αποξήρανση της λίμνης.[41]

Η οικονομία της περιοχής ποικίλει ανάλογα την γεωμορφολογία του εδάφους. Οι κάτοικοι του δήμου ασχολούνται με την γεωργία, την κτηνοτροφία, την πτηνοτροφία, την μελισσοκομία και την αλιεία. Επίσης ένα μεγάλο μέρος των κατοίκων απασχολείται στις μεγάλες βιομηχανίες του Αλιβερίου. Τα περισσότερα δημοτικά διαμερίσματα βρίσκονται στην πεδιάδα της λίμνης. Για το λόγο αυτό στην περιοχή εναλλάσσονται ποικίλες καλλιέργειες όπως σιτηρά, χωράφια με οπωροκηπευτικά, ελιές και πολλά αμπέλια. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες καλλιεργούνται καρπούζια και πεπόνια. Στην ανατολική πλευρά του δήμου βρίσκεται το δημοτικό διαμέρισμα των Πετριών στο οποίο ανήκει και ο οικισμός των Αγίων Αποστόλων, ένα παραθαλάσσιο χωριό που βρέχεται από το Αιγαίο πέλαγος και η κύρια ασχολία των κατοίκων είναι η αλιεία. Στο δημοτικό διαμέρισμα του Αργυρού που τοποθετείται στη νοτιοδυτική πλευρά του δήμου ένα μέρος των κατοίκων απασχολούνται με τις ιχθυοκαλλιέργειες που έχουν αναπτυχθεί στο νότιο Ευβοϊκό Κόλπο.

[40] www.servitoros.gr
[41] Από προσωπικό αρχείο Ιωάννη Πιλάτη, Προέδρου κοινότητας Δύστου κατά τα έτη 1994–1998.

3.3. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ – ΔΗΜΟΥ ΔΥΣΤΙΩΝ

Οι μετανάστες στη δεκαετία του 1990 επέφεραν σημαντικές ανακατατάξεις στην ελληνική κοινωνία. Για τη χώρα μας ήταν πρωτόγνωρο φαινόμενο διότι κατά κανόνα ήταν χώρα αποστολής μεταναστών. Σήμερα, αντιμετωπίζουμε ένα μωσαϊκό μεταναστών που προέρχονται από χώρες διαφορετικού πολιτισμικού, ιστορικού, πολιτικού και κοινωνικού επιπέδου. Αυτό είναι επόμενο να δημιουργεί προβλήματα κατά τη συμβίωσή τους με τους ντόπιους, προβλήματα που έχουν ως αφετηρία τη διαφορετικότητά τους σε πολλούς τομείς, όπως είναι η θέση τους στην ελληνική αγορά εργασίας και οικονομία και η περιορισμένη κοινωνική τους παρουσία στην τοπική κοινωνία.[42]

Ο πληθυσμός του νομού Ευβοίας σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ήταν 208.408 κατοίκους, ενώ το 2001 ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 6.728 κατοίκους. Κατά την απογραφή του 2001 ο νομός είχε 215.136 άτομα από τα οποία οι 172.646 είναι ομοδημότες, 30.848 είναι ετεροδημότες και 11.642 άτομα είναι αλλοδαποί.[43]

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1

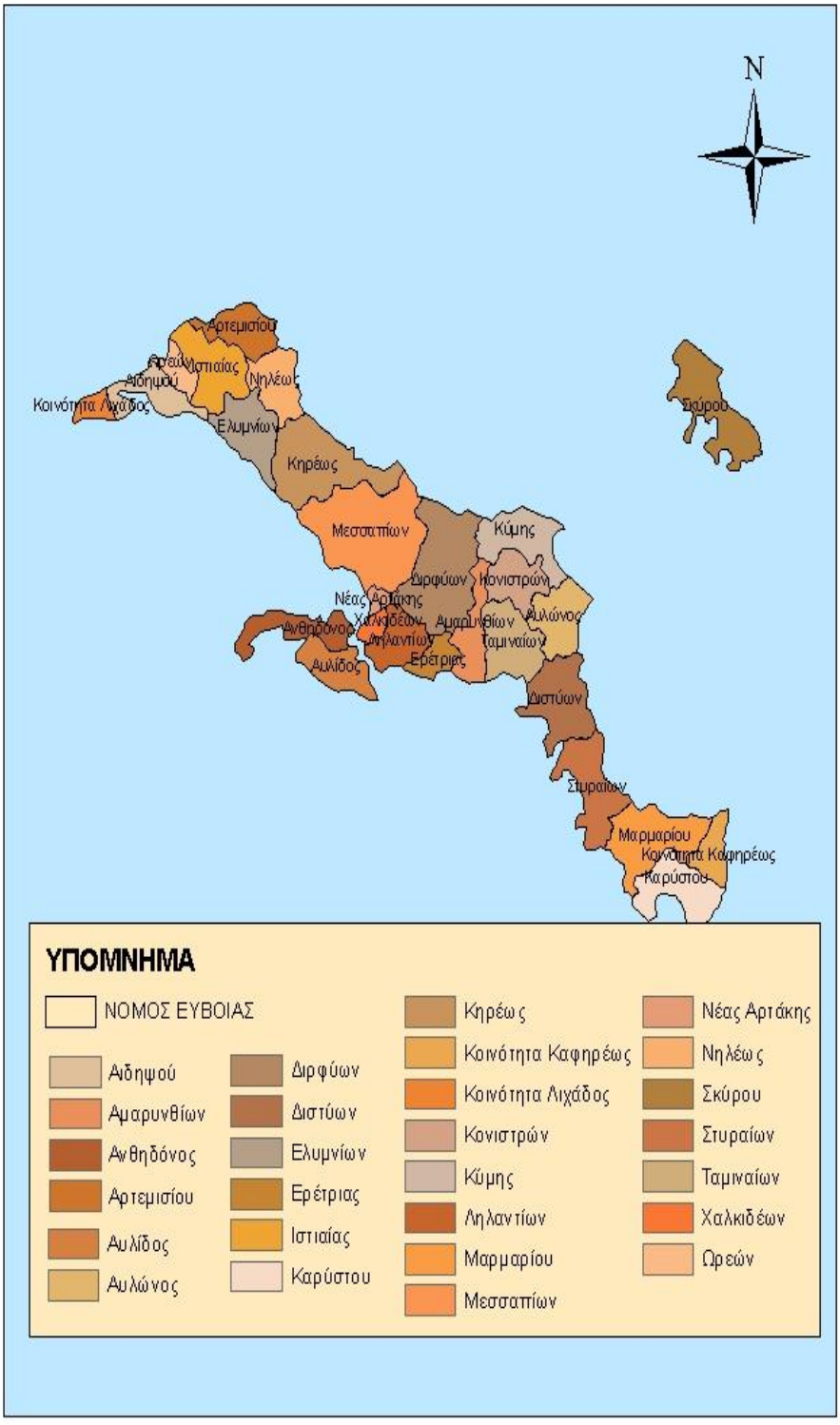
Πραγματικός πληθυσμός κατανεμόμενος σε ομοδημότες, ετεροδημότες και αλλοδαπούς στον Νομό της Εύβοιας

	ΣΥΝΟΛΟ	**ΟΜΟΔΗΜΟΤΕΣ**	**ΕΤΕΡΟΔΗΜΟΤΕΣ**	**ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ**
1991	208.408	170.249	36.051	2.108
2001	215.136	172.646	30.848	11.642

ΠΗΓΗ: Στοιχεία της ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001

[42] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 353.
[43] www.statistics.gr

ΔΗΜΟΙ ΝΟΜΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΚΟΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ Α.Μ. 20105

Οι Αλβανοί, σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής του 2001[44] είναι η πολυπληθέστερη μεταναστευτική ομάδα στο δήμο Δυστίων αλλά και σε όλη την Ελλάδα. Έτσι, κάνουν αισθητή την παρουσία τους. Το βασικό ερώτημα που απασχολεί τόσο τους μετανάστες όσο και την τοπική κοινωνία του δήμου, συνοψίζεται στο κατά πόσο οι μετανάστες είναι διατεθειμένοι να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία αλλά και σε τι βαθμό η δική μας κοινωνία επιθυμεί να αντιμετωπίσει τους μετανάστες ώστε να συμβιώσει αρμονικά μαζί μας.

Σύμφωνα με αρκετούς μελετητές του μεταναστευτικού φαινομένου, η σύγχρονη μεταναστευτική πολιτική αναφέρεται στη ρύθμιση και τον έλεγχο των όρων εισόδου, απασχόλησης και αναχώρησης των μη πολιτών μιας κοινωνίας και ταυτόχρονα διαμορφώνεται από τις πολιτικές που καθορίζουν τη διαβίωση των ήδη εγκατεστημένων μεταναστών, δηλαδή συνθήκες ένταξης και ενσωμάτωσης τους. Οι συνθήκες αυτές καθορίζονται σε σημαντικό βαθμό από την κοινωνική πολιτική όπως είναι η εκπαίδευση, η στέγαση, η υγεία και η κοινωνική ασφάλιση.[45]

Στο Δήμο Δυστίων η διέλευση των μεταναστών ξεκίνησε επίσημα από το 1991 με την νομιμοποίησή τους με πράσινη κάρτα από τον ΟΑΕΔ (Οργανισμός Ανεύρεσης Εργατικού Δυναμικού). Ο αριθμός των μεταναστών σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ήταν 46 άτομα και το 95% αυτών ήταν Αλβανοί. Μέχρι το τέλος του έτους 2000 κατοικούν στο Δήμο συνολικά 60 αλλοδαποί που έχουν πράσινη κάρτα. Το 2001 με τον Νόμο υπ' αριθμ.2910 που εκδόθηκε στις 2 Μαΐου 2001 και αριθμό φύλλου 91, επιτρέπεται: «Η είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις».[46] Ο παραπάνω νόμος δίνει πλέον την αρμοδιότητα στους Δήμους να διαχειρίζονται οποιαδήποτε ενέργεια έχει σχέση με τους αλλοδαπούς. Έτσι, νομιμοποιούνται στο Δήμο ακόμη 253 αλλοδαποί, από τους οποίους όσοι διαμένουν στην Ελλάδα δύο τουλάχιστον έτη μπορούν να υποβάλλουν αίτηση για χορήγηση άδειας παραμονής για τα μέλη της οικογένειας τους. Μετά από αυτή τη νομιμοποίηση κάποιοι από τους μετανάστες του δήμου θα φέρουν στην Ελλάδα την οικογένεια τους. Με αυτή τη διαδικασία οι αλλοδαποί αυξάνονται κατά 70 επιπλέον άτομα. Έτσι, στην απογραφή του 2001 ο αριθμός των μεταναστών που προκύπτει θα είναι

[44] Στοιχεία από τον Δήμο Δυστίων. Συνέντευξη με τον γραμματέα του δήμου, Αποστόλου Κων/νο.
[45] Κ. Δημουλάς – Δ. Παπαδοπούλου, *Έρευνα για τις Μορφές Κοινωνικής Ένταξης των Οικονομικών Μεταναστών στην Περιφέρεια Αττικής,* (Αθήνα, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, 2004), σελ. 33.
[46] Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Αρ. φύλλου 91, 2910/2.5.2001

374 άτομα. Φυσικά αυτός ο αριθμός έχει αυξηθεί τα τελευταία έτη. Τα πραγματικά στοιχεία της απογραφής του1991 και του 2001 εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2

Πραγματικός πληθυσμός κατανεμόμενος σε ομοδημότες, ετεροδημότες και αλλοδαπούς στο Δήμο Δυστίων

	ΣΥΝΟΛΟ	**ΟΜΟΔΗΜΟΤΕΣ**	**ΕΤΕΡΟΔΗΜΟΤΕΣ**	**ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ**
1991	5074	4553	475	46
2001	5579	4621	584	374

ΠΗΓΗ: Στοιχεία της ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001

Στο δήμο Δυστίων παρατηρείται έντονη η παρουσία ξένου εργατικού δυναμικού και η αναδιάρθρωση της γεωργικής παραγωγής και αποτελεί αυτός τμήμα ευρύτερης έρευνας για τις γεωγραφικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις της παρουσίας σημαντικού αριθμού ξένων, συχνά παράνομων, εργατών στην ελληνική ύπαιθρο.

Η συμπεριφορά των μεταναστών στην αγορά εργασίας είναι διαφορετική σε σύγκριση με αυτήν των Ελλήνων εργαζομένων. Οι λόγοι είναι προφανείς: Πρώτον, η απόφαση για μετανάστευση και η πραγματοποίηση αυτής της απόφασης σημαίνει ότι οι μετανάστες έχουν, κατά κανόνα, πρόθεση να εργαστούν και συνεπώς η συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό είναι μεγάλη. Βέβαια υπάρχουν πάντα άτομα, μεταξύ των μεταναστών, που δεν αναζητούν εργασία ή θα εργαστούν περιστασιακά, όπως π.χ. γυναίκες και μικρά παιδιά. Δεύτερον, οι μετανάστες, κατά κανόνα, δεν διαθέτουν την οικονομική υποστήριξη της οικογένειας, του κράτους ή των φίλων τους ώστε να αντέχουν να παραμένουν εκτός της αγοράς εργασίας. Τρίτον, πολλοί μετανάστες, ίσως οι περισσότεροι, έχουν σκοπό την επιστροφή τους στην πατρίδα τους το συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα με το υψηλότερο δυνατό ποσό αποταμιεύσεων. Κατά συνέπεια είναι δυνατόν όχι μόνο να συμμετέχουν στο εργατικό δυναμικό, αλλά επίσης να εργάζονται περισσότερες ώρες και ημέρες, αν υπάρχει εργασία.[47]

[47] Θ.Π. Λιανός, *Σύγχρονη μετανάστευση στην Ελλάδα: Οικονομική διερεύνηση,* (Αθήνα, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 2003), σελ. 73.

ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΕΥΒΟΙΑΣ

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Υ.Ε. 2001

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΚΟΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ Α.Μ. 20105

ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Υ.Ε. 2001

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΚΟΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ Α.Μ. 20105

Από τον παραπάνω χάρτη του συνόλου των αλλοδαπών ανά δήμο στο νομό της Εύβοιας διαπιστώνεται ότι στα αστικά και στα ημιαστικά κέντρα του νομού ο πληθυσμός των αλλοδαπών είναι μεγαλύτερος από αυτόν των υπόλοιπων δήμων. Στο δήμο Χαλκιδέων, που είναι και η πρωτεύουσα του νομού, παρατηρείται ο μεγαλύτερος αριθμός μεταναστών. Οι εγγεγραμμένοι μετανάστες στο δήμο Χαλκιδέων, σύμφωνα με την απογραφή 2001, είναι 2436. Ακολουθεί ο δήμος Αυλίδος με 1030 μετανάστες και ο δήμος Ληλαντίων με 826 μετανάστες. Περιοχές με αριθμό αλλοδαπών 323- 623 είναι οι δήμοι Αιδηψού, Αμαρυνθίων, Διρφύων, Δυστίων, Ερέτριας, Καρύστου, Κύμης, Νέας Αρτάκης και Ταμυναίων.

Οι δήμοι με αριθμό μεταναστών 69- 117 είναι: ο δήμος Ελυμνίων, ο δήμος Κονίστρων και ο δήμος Σκύρου. Τέλος, οι δήμοι και οι κοινότητες με αριθμό αλλοδαπών 29- 68 είναι οι δήμοι: Αρτεμισίου, Νηλέως και οι κοινότητες Καφηρέως και Λιχάδος.

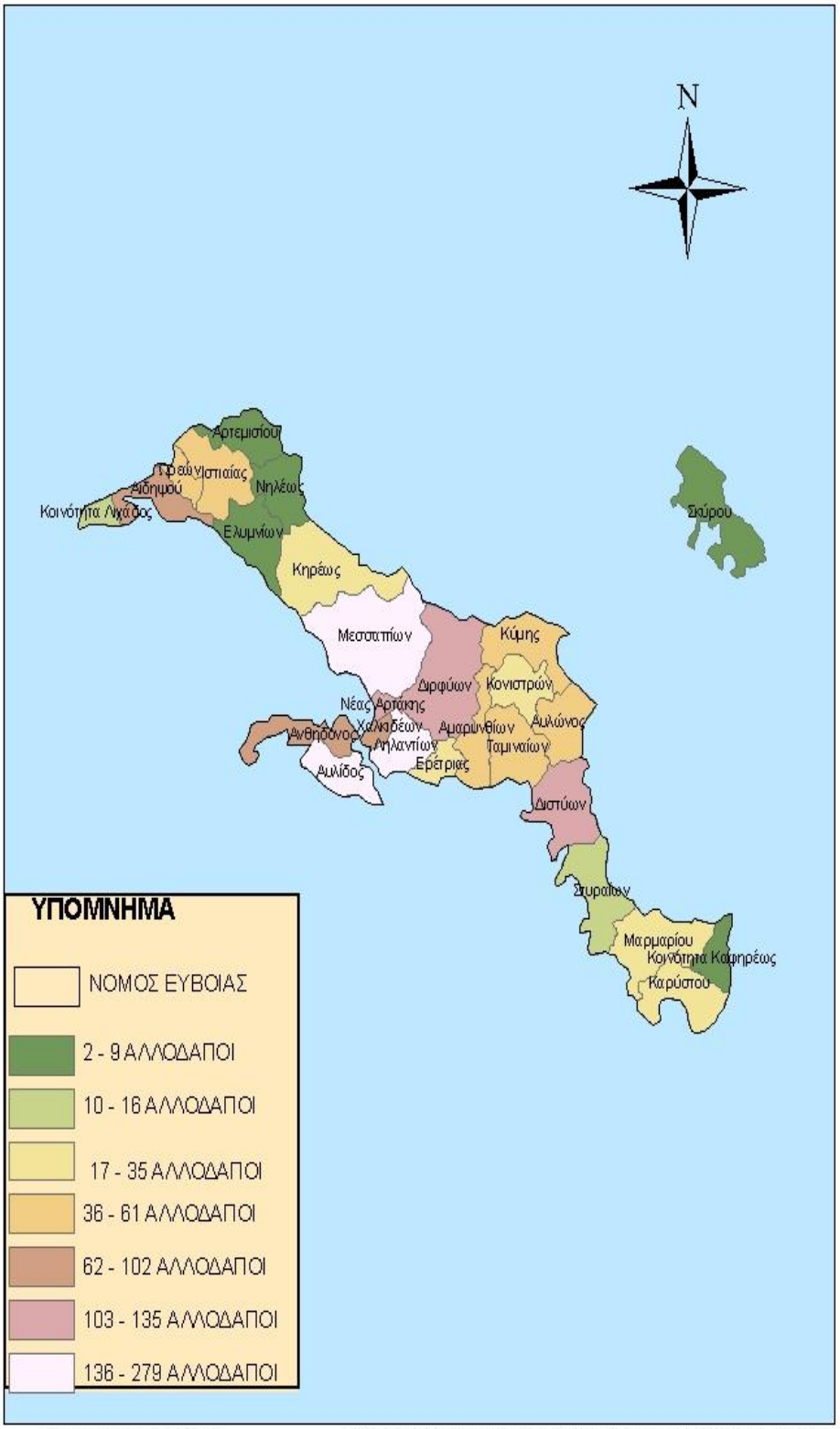
Επιπρόσθετα, και σε συνδυασμό με το χάρτη των απασχολούμενων στο πρωτογενή τομέα ο πολυπληθής σε μετανάστες δήμος Χαλκιδέων (πρωτεύουσα του νομού) καλύπτει μεγάλο πλήθος οικονομικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών σε αντίθεση με τα υπόλοιπα κέντρα του νομού στα οποία οι μετανάστες ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία.

Ειδικότερα, μελετώντας το χάρτη των απασχολούμενων αλλοδαπών ανά δήμο με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία καθώς και το διάγραμμα 3.1, φαίνεται ότι οι μετανάστες που απασχολούνται σε αυτούς τους τομείς (και σε ποσοστό μεγαλύτερο από 50% σε σχέση με τους συνολικά απασχολούμενους) διαμένουν στις αγροτικές και στις παραθαλάσσιες περιοχές με ανεπτυγμένη την αλιεία, οι οποίες βρίσκονται στους δήμους: Ανθηδόνος, Δυστίων, Κηρέως, Κονίστρων, Μεσσαπίων, Νηλέως, Ωρεών και οι κοινότητες Καφηρέως και Λιχάδος.

Στο δήμο Χαλκιδέων από τους 1165 αλλοδαπούς που απασχολούνται[48] το 2001 μόλις 102 άτομα εργάζονται στον πρωτογενή τομέα, δηλαδή ποσοστό 8,75%. Αντίστοιχα μικρό είναι και το ποσοστό απασχολούμενων αλλοδαπών με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία στις αστικές καθώς επίσης και στις τουριστικές περιοχές (μικρότερο από 20%). Αυτές βρίσκονται στους δήμους: Ερέτριας, Καρύστου, Σκύρου, Στυραίων, Ταμυναίων.

[48] Βλέπε χάρτη *«Σύνολο απασχολούμενων αλλοδαπών ανά δήμο»*.

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΜΕ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΤΗΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΤΗΝ ΑΛΙΕΙΑ

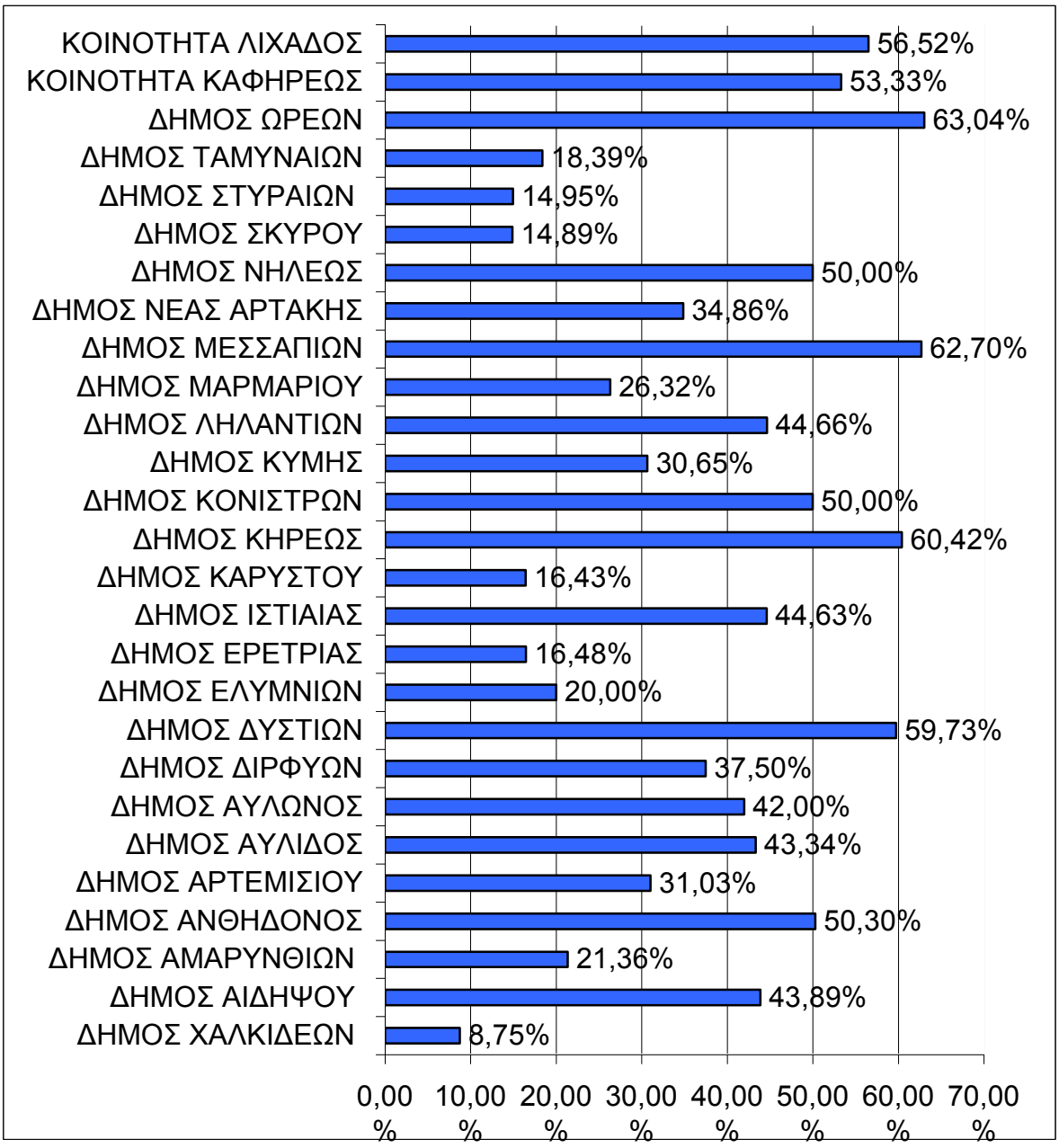

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Υ.Ε. 2001

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΚΟΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ Α.Μ.20105

Διάγραμμα 3.1

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

ΠΗΓΗ: Στοιχεία της ΕΣΥΕ, απογραφή 2001, προσωπική επεξεργασία

3.4. ΤΟΜΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Ο αριθμός των θέσεων εργασίας στο δήμο Δυστίων, όπως και σε όλη την Ελλάδα, καθορίζεται από την οικονομική πολιτική, δηλαδή από την πολιτική εξουσία. Ο δήμος μπορεί να δώσει εργασία σε αρκετά μεγάλο αριθμό μεταναστών. Έτσι, βάσει της απογραφής του 2001 και σε σύνολο 350 εγγεγραμμένων αλλοδαπών, 221 άτομα απασχολούνται σε διάφορους κλάδους με κύριο και βασικότερο αυτόν της γεωργίας- κτηνοτροφίας- αλιείας, όπου απασχολούνται 132 αλλοδαποί. Αναλυτικά, οι επιμέρους κλάδοι παρουσιάζονται στον πίνακα 3.3. Αντίστοιχα, βάσει των αρχείων του δήμου Δυστίων για το έτος 2007, από τους περίπου 500 μετανάστες που διαμένουν στο δήμο το 70% των μεταναστών ασχολούνται με αγροτικές εργασίες, το 15% των μεταναστών με την αλιεία, 5% με οικοδομικές εργασίες, 2% είναι οικιακοί βοηθοί και το 8% των μεταναστών απασχολούνται με κτηνοτροφικές εργασίες.[49]

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3

Απασχολούμενοι αλλοδαποί ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στο δήμο Δυστίων

Γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία	132
Ορυχεία	1
Μεταποιητική βιομηχανία	9
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος	1
Κατασκευές	57
Εμπόριο	11
Επισκευές, ξενοδοχεία	2
Μεταφορές, αποθήκευση, επικοινωνίες	1
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	3
Λοιπές υπηρεσίες	4

ΠΗΓΗ: Στοιχεία της ΕΣΥΕ, απογραφή 2001

Οι μετανάστες που ασχολούνται με την αλιεία είναι κυρίως Αιγύπτιοι. Αυτό συμβαίνει διότι οι Αιγύπτιοι μετανάστες ασχολούνταν με το ίδιο επάγγελμα και στη χώρα τους. Επίσης, η Ελλάδα έχει υπογράψει με την Αίγυπτο διμερή σύμβαση για την απασχόληση των αλιεργατών. Η εργασία αυτή των Αιγυπτίων είναι εποχιακή και

[49] Στοιχεία από τον Δήμο Δυστίων. Συνέντευξη με τον γραμματέα του δήμου, Αποστόλου Κων/νο.

γίνεται με μετάκληση. Από τους 80 αλιεργάτες που έρχονται στο δήμο το χρόνο, οι 70 έρχονται με μετάκληση, δηλαδή παραμένουν στην Ελλάδα για διάστημα 10 μηνών που αντιστοιχεί από τους μήνες Μάρτιο έως Δεκέμβριο. Την περίοδο που λήγει αυτό το διάστημα οι Αιγύπτιοι επιστρέφουν στη χώρα τους. Περίπου 10 Αιγύπτιοι παραμένουν στο δήμο για διάφορες εργασίες όπως επισκευή και συντήρηση των καϊκιών στην περιοχή. Τα άτομα αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα με άδεια παραμονής.

Οι Αιγύπτιοι αλιεργάτες διαμένουν και εργάζονται στο δημοτικό διαμέρισμα των Πετριών, στον οικισμό των Αγίων Αποστόλων, όπου βρίσκεται το μοναδικό λιμάνι του Δήμου. Για τους Αιγυπτίους ο χώρος εργασίας είναι ταυτόχρονα και ο χώρος διαμονής τους. Αναγκάζονται να μείνουν στα καΐκια διότι η εργασία δεν τους επιτρέπει να έχουν κάποιο σπίτι λόγω των συνεχών μετακινήσεων από λιμάνι σε λιμάνι. Κατά την προσπάθεια ένταξής τους οι μετανάστες βοηθούν στην ανάπτυξη των πολιτιστικών εκδηλώσεων του δήμου. Πιο συγκεκριμένα, στον οικισμό των Αγίων Αποστόλων πραγματοποιείται συνήθως την πανσέληνο του Ιουλίου, μια εκδήλωση γνωστή ως *«Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΑΡΔΕΛΑΣ»*, έτσι οι Αιγύπτιοι ως γνώστες των αλιευμάτων συνεισφέρουν με όποιο τρόπο μπορούν (κυρίως στον τρόπο ψησίματος των ψαριών).(φωτο 1).

Φώτο 1: *Οι Αιγύπτιοι συμμετέχουν με τον δικό τους τρόπο στην πολιτιστική εκδήλωση της «Πανσελήνου». (Ιούλιος 2005).*

Οι Αλβανοί μετανάστες είναι εκείνοι στους οποίους το αντικείμενο εργασίας ποικίλλει. Οι Αλβανοί ασχολούνται με διάφορες εργασίες όπως αγροτικές καλλιέργειες, οικοδομικές εργασίες, με την κτηνοτροφία κτλ. Οι Βορειοηπειρώτες εδώ και περίπου 80 χρόνια ασχολούνται με τη πέτρα. Έτσι, οι μετανάστες που ήλθαν από εκεί προσπαθούν να τελειοποιήσουν την τέχνη τους, σε οικοδομικά έργα όπως πετρόχτιστους τοίχους, πέτρινα σπίτια και εκκλησίες. Αποκλειστικά και μόνο αυτή η μερίδα των μεταναστών ασχολείται με κάθε είδους πέτρινων εργασιών.[50]

Άλλη μια μερίδα Αλβανών μεταναστών ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα, κυρίως με καλλιέργειες οπωροκηπευτικών, ελαιόδεντρων, σιτηρών και αμπελιών. Τέλος, μία άλλη ενασχόληση αυτών των μεταναστών αφορά τον τομέα της κτηνοτροφίας. Ασχολούνται κυρίως με την εκτροφή αιγοπροβάτων, πουλερικών και χοίρων.

Με το πέρασμα του χρόνου αυξάνεται ο αριθμός των μεταναστών εκείνων που φέρνουν στην Ελλάδα τις συζύγους τους και γενικότερα τις οικογένειες τους. Έρχονται κυρίως με τουριστική βίζα που διαρκεί περίπου 3 μήνες. Οι γυναίκες που έρχονται στο Δήμο εργάζονται κυρίως ως οικιακοί βοηθοί σε σπίτια και καταστήματα.

Η Ελβίρα αναφέρει: *«… Έχω έρθει 6 χρόνια στην Ελλάδα μαζί με τον σύζυγό μου, ο οποίος ήρθε 2 χρόνια πριν από μένα. Τα πρώτα χρόνια δούλευα σαν καθαρίστρια στο δημοτικό σχολείο των Αγίων Αποστόλων. Τώρα εργάζομαι περιστασιακά ως οικιακή βοηθός σε διάφορους επαγγελματικούς χώρους, ενώ ο σύζυγός μου εργάζεται ως ελαιοχρωματιστής. Πριν από 4 χρόνια γέννησα εδώ στην Ελλάδα ένα κοριτσάκι το οποίο πάει σε ελληνικό σχολείο. Η ζωή μας είναι πλέον εδώ και προς το παρόν τουλάχιστον δεν σκεφτόμαστε να επιστρέψουμε στην Αλβανία…»*
(Ελβίρα, 28 ετών, οικιακή βοηθός, Άγιοι Απόστολοι, 15/12/06)

Οι Αλβανοί μετανάστες διαμένουν σε σπίτια μαζί με 4 ή 5 συμπατριώτες τους και αυτό επειδή η οικονομική τους κατάσταση δεν τους επιτρέπει κάτι διαφορετικό. Ο χώρος προσωπικής ανάπαυσης και κοινωνικής έκφρασης, μετατρέπεται σε χώρο υποβιβασμού υγιεινής, δικαιωμάτων και κάθε κοινωνικής δραστηριότητας.[51] Αυτό δεν ισχύει βέβαια στις περιπτώσεις των οικογενειών μεταναστών, οι οποίες ζουν σε καλύτερες συνθήκες.

[50] Στοιχεία από τον Δήμο Δυστίων, (Συνέντευξη με τον γραμματέα του Δήμου, Αποστόλου Κων/νο)
[51] Ι. Ψημμένος, *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια: Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Αθήνα,* (Αθήνα, Παπαζήση, 1995), σελ. 119.

Ο αριθμός των Ινδών και Πακιστανών μεταναστών που διαμένουν στο Δήμο είναι πολύ μικρότερος σε σχέση με το ποσοστό των Αλβανών και Αιγυπτίων της περιοχής. Αυτή η μερίδα των μεταναστών ασχολείται κυρίως με τις ιχθυοκαλλιέργειες που βρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα Αργυρού και συγκεκριμένα στη θέση Πόρτο- Μπούφαλο, εξάλλου είναι η μοναδική περιοχή που διαθέτει ιχθυοκαλλιέργειες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΤΑΝ ΣΕ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ

4.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Η ένταξη πραγματοποιείται κυρίως μέσα από την απασχόληση στις σύγχρονες κοινωνίες. Αυτή είναι μια διαπίστωση που προωθούν τα επίσημα όργανα, εθνικά και ευρωπαϊκά, και είναι αποδεκτή από το σύνολο των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Η πραγματικότητα της ελληνικής κοινωνίας αποδεικνύεται διαφορετική, αφού τα μεγαλύτερα προβλήματα των μεταναστών εντοπίζονται στη διαδικασία νομιμοποίησης και όχι στη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας.

Η βασική αρχή που προσδιορίζει κάθε μορφής συμμετοχή σε μια κοινωνία είναι ότι οι κανόνες του συγκεκριμένου περιβάλλοντος κοινωνικοποίησης και επανακοινωνικοποίησης του ατόμου αποτελούν το βασικό υλικό, με το οποίο κατασκευάζονται οι διαδικασίες ένταξης και ενσωμάτωσης. Με άλλα λόγια και ειδικότερα για τους μετανάστες, πρωταρχικό ρόλο στην πορεία τους στην κοινωνία υποδοχής παίζει το στενό, ειδικό και συγκεκριμένο περιβάλλον, το οποίο τους στηρίζει και με το οποίο έρχονται σε επαφή. Αυτό μπορεί να είναι ένα περιβάλλον εργασίας, ένα οικογενειακό περιβάλλον, ένα ευρύτερο περιβάλλον επαφών ομοεθνών και ίσως ομόθρησκων ή ενδεχομένως και τα τρία μαζί. Αυτός ο πρωταρχικός πυρήνας έρχεται να ανοίξει και να εμπλουτιστεί με τη διάρκεια διαμονής στη χώρα υποδοχής.[52]

4.1.1. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

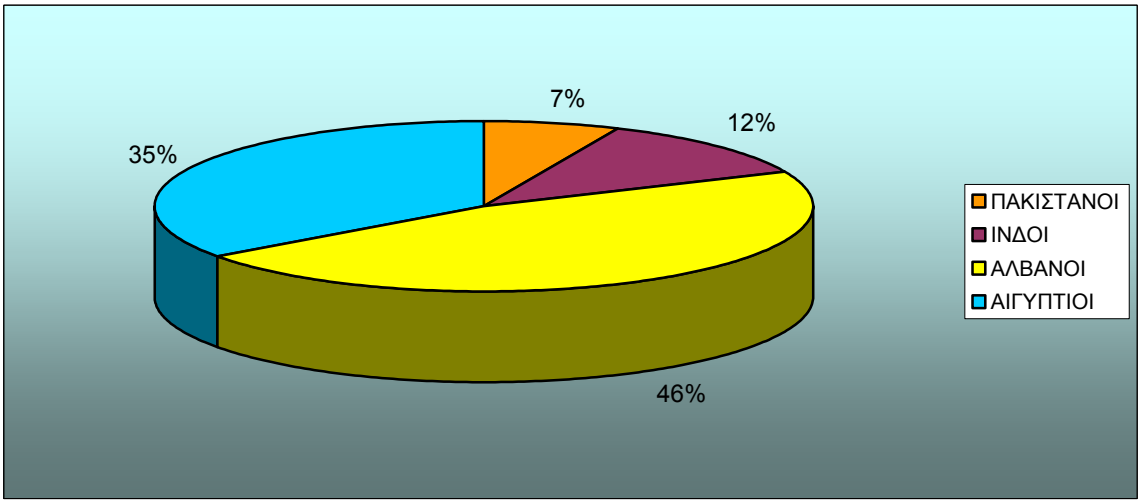
Σύμφωνα με τα προσωπικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την έρευνα προσέγγισης δεδομένων σε πληθυσμό 60 αλλοδαπών που διαμένουν στο δήμο Δυστίων προκύπτουν τα εξής:

[52] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 311.

- Ως προς την εθνικότητα των μεταναστών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, βλέπουμε ότι: το 46% του πληθυσμού είναι Αλβανοί, το 35% είναι Αιγύπτιοι, το 7% Πακιστανοί και το 12% Ινδοί.

Διάγραμμα 4.1

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

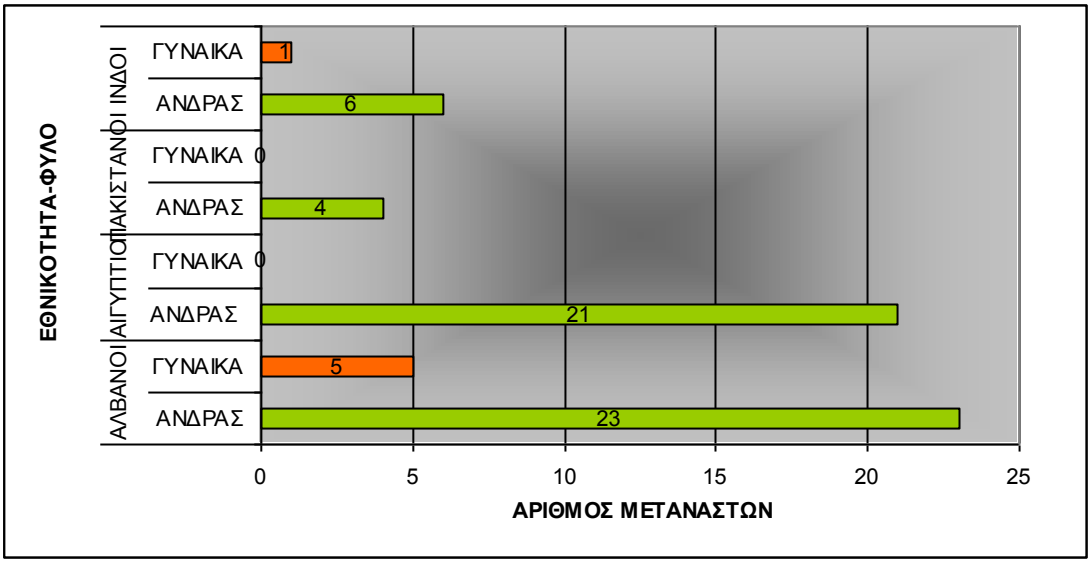
- Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι άνδρες σε ποσοστό 90%, ενώ οι γυναίκες αποτελούν μόλις το 10%. Στους Αιγυπτίους μετανάστες που ερωτήθηκαν δεν υπάρχουν γυναίκες διότι, όπως προαναφέραμε οι Αιγύπτιοι έρχονται για ορισμένους μήνες εργασίας, διαμένουν στις καμπίνες των καϊκιών και με το τέλος της περιόδου εργασίας τους, επιστρέφουν στην πατρίδα τους. Οι περισσότερες γυναίκες που υπάρχουν στο δήμο είναι αλβανικής καταγωγής. Αυτό συμβαίνει διότι οι Αλβανοί έρχονται στη χώρα μας με τις οικογένειές τους, αναζητώντας ευκαιρίες εργασίας.[53]
- Οι μετανάστες είναι συνήθως μικρής σχετικά ηλικίας διότι τότε ο χρόνος απόδοσης της μετακίνησής τους είναι μεγαλύτερης διάρκειας και οι δυνατότητες προσαρμογής στις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στη χώρα προορισμού μεγαλύτερες.[54] Οι ηλικίες των μεταναστών που καταγράφηκαν στο δήμο Δυστίων όπως αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα[55] είναι κυρίως 25 έως 34 ετών με ποσοστό 40%, δηλαδή όσοι

[53] Βλέπε διάγραμμα 4.2.
[54] Θ.Π. Λιανός, *Σύγχρονη μετανάστευση στην Ελλάδα: Οικονομική διερεύνηση,* (Αθήνα, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 2003), σελ. 26.
[55] Βλέπε διάγραμμα 4.3.

βρίσκονται στην παραγωγική ηλικία. Η συγκέντρωση σ' αυτές τις παραγωγικές ηλικίες είναι φυσική επειδή οι μετανάστες μεταβαίνουν σε άλλες χώρες για να δουλέψουν.[56] Το 35% των ερωτηθέντων ανήκει στις ηλικίες 35 έως 44 ετών, το 18% καταλαμβάνουν ηλικίες από 18 έως 24 ετών, ενώ μόλις το 7% των αλλοδαπών είναι σε ηλικία 45 ετών και άνω.

Διάγραμμα 4.2

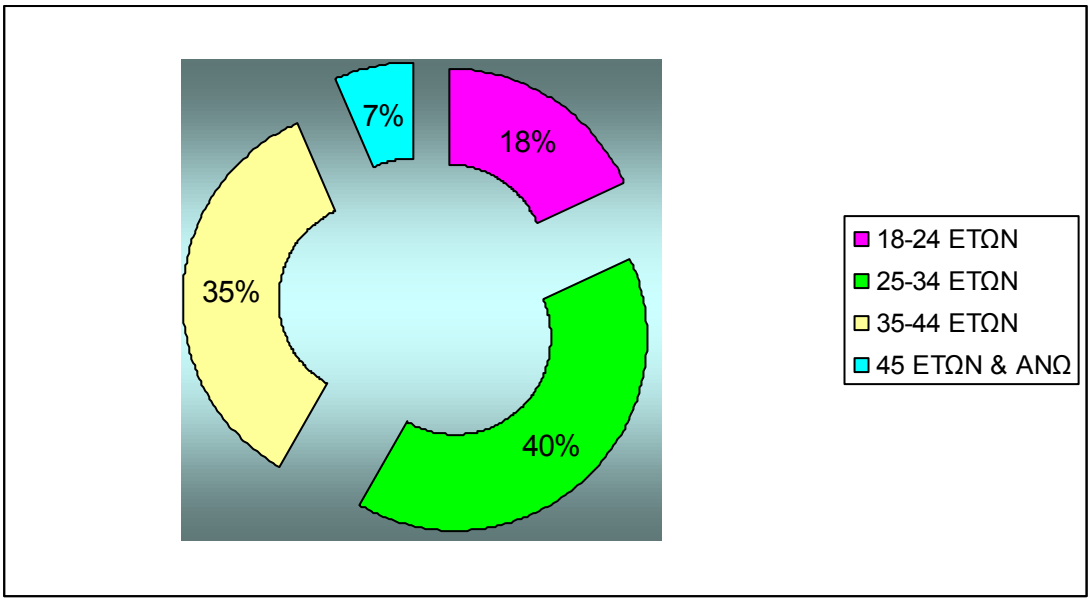
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Διάγραμμα 4.3

ΗΛΙΚΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΚΑΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΣΤΙΩΝ

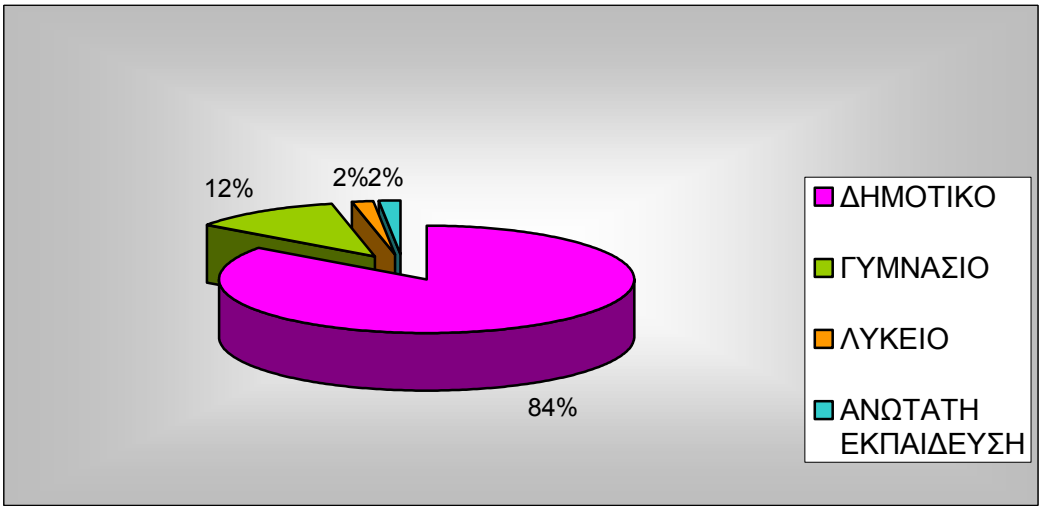
ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

[56] Ν. Πατινιώτης, *Εξάρτηση και μετανάστευση: Η περίπτωση της Ελλάδας,* (Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1990), σελ. 212.

- Στην έρευνα αποτυπώθηκαν οι διαφορετικές καταστάσεις που χαρακτηρίζουν την πολυπλοκότητα της ζωής των μεταναστών ζώντας σε μια άλλη κοινωνία από αυτήν της αρχικής συμμετοχής: η πρώτη που ενδιαφέρει και περισσότερο εδώ, είναι η οικογένεια εγκατεστημένη στην Ελλάδα (σύζυγος ή παιδιά ή γονείς στην Ελλάδα), η δεύτερη είναι η οικογένεια εγκατεστημένη στη χώρα καταγωγής και η τρίτη είναι η μη ύπαρξη οικογένειας για το μετανάστη. Έτσι, από την έρευνα προκύπτει ότι το 73,3% του πληθυσμού που απάντησε στο ερωτηματολόγιο είναι παντρεμένοι, ενώ το 26,7% είναι άγαμοι.
- Το επίπεδο εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού είναι ένας εξαιρετικά σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη της χώρας. Ως προς το μορφωτικό επίπεδο των μεταναστών που ρωτήθηκαν, το επίπεδο είναι χαμηλό[57] : το 84% από το σύνολο του ερωτώμενου πληθυσμού, έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, το 12% έχει τελειώσει μόνο το Γυμνάσιο, το 2% μόλις έχει ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και άλλο ένα 2% του ερωτώμενου πληθυσμού έχει τελειώσει Α.Ε.Ι. και τεχνικές σχολές.

Διάγραμμα 4.4

ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΣΤΙΩΝ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

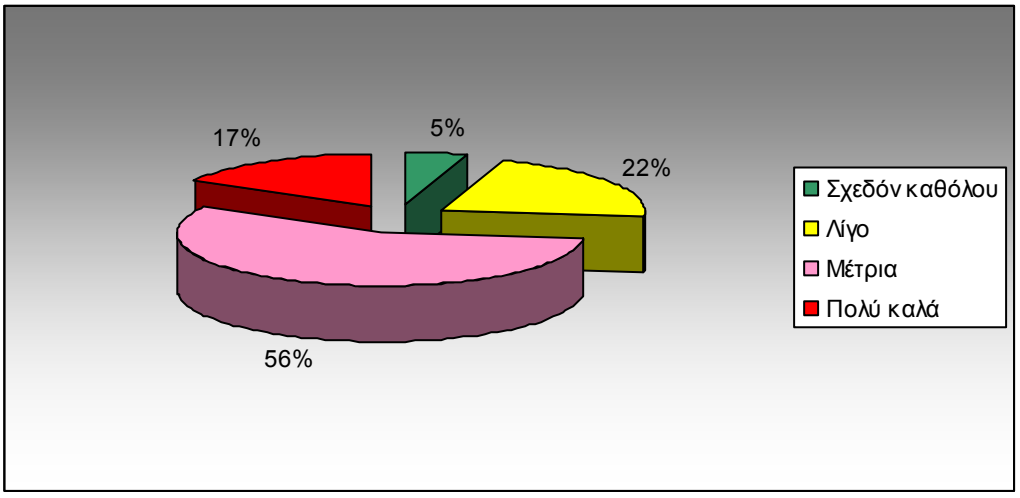
- Η πλειοψηφία των μεταναστών (57 αλλοδαποί) μιλούν την ελληνική γλώσσα, ενώ 2 από τα 60 άτομα του δείγματος μιλούν και την αγγλική και την ελληνική γλώσσα. Τέλος, 1 άτομο Αιγυπτιακής καταγωγής δεν γνωρίζει καμία άλλη γλώσσα εκτός από την μητρική του.

[57] Βλέπε διάγραμμα 4.4.

- Η γλώσσα, το βασικό μέσο επικοινωνίας διευκολύνει τους μετανάστες να εκφράσουν τον εσωτερικό τους κόσμο, τα κοινά βιώματα και οι εμπειρίες που έχουν από την χώρα που προέρχονται, τους ενώνουν. Οι συζητήσεις για την κατάσταση που άφησαν πίσω τους και οι πολιτικές εξελίξεις τους κινούν το ενδιαφέρον και βρίσκουν νόημα να ανταλλάσσουν απόψεις και να κατανοούν με το δικό τους τρόπο τα γεγονότα εδώ και στην πατρίδα τους.[58] Σύμφωνα με τα στοιχεία του διαγράμματος 5 το 5% του ερωτώμενου πληθυσμού απαντά ότι δεν γνωρίζει σχεδόν καθόλου την ελληνική γλώσσα, το 22% μιλάει λίγο την ελληνική γλώσσα, το 56% του δείγματος μιλάει μέτρια την ελληνική γλώσσα και μόλις το 10% γνωρίζει πολύ καλά την ελληνική γλώσσα. Επίσης, την καταμέτρηση των ερωτηματολογίων παρατηρούμε ότι τα άτομα που γνωρίζουν καλύτερα την ελληνική γλώσσα είναι κυρίως οι Αλβανοί μετανάστες. Ωστόσο, από πολλούς μετανάστες ειπώθηκε ότι υπάρχουν δυσκολίες στο να αποκτήσουν λειτουργική γνώση της ελληνικής γλώσσας. Αυτό βέβαια αποκλείει την απασχόλησή τους σε θέσεις που απαιτούν καλή γνώση της ελληνικής και για το λόγο αυτό απασχολούνται περισσότερο με χειρωνακτικές εργασίες, στις οποίες η καλή χρήση της γλώσσας δεν θεωρείται απαραίτητο εφόδιο.

Διάγραμμα 4.5

ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ;

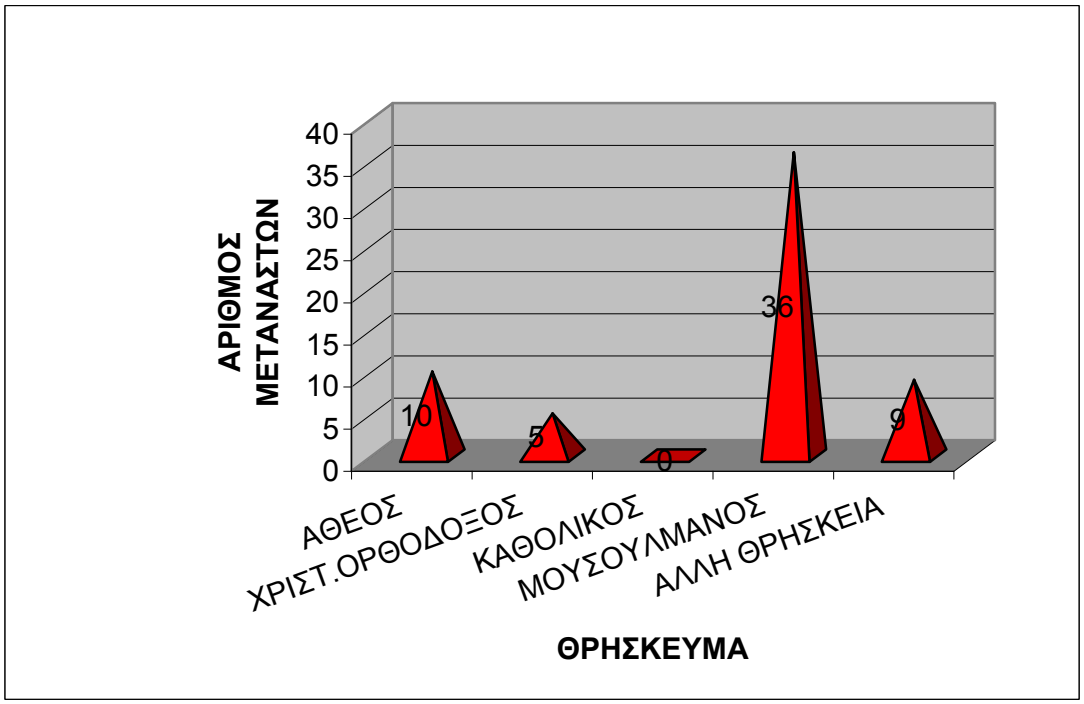
ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

[58] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 378.

- Στην έρευνά, 10 άτομα των ερωτηθέντων έχουν δηλώσει ότι δεν πιστεύουν σε καμία θρησκεία, 5 αλλοδαποί έχουν βαπτιστεί χριστιανοί ορθόδοξοι κατά την παραμονή τους στην Ελλάδα, 36 άτομα που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο είναι μουσουλμάνοι, εκ των οποίων οι περισσότεροι είναι Αιγυπτιακής καταγωγής. Τέλος, 9 άτομα πιστεύουν σε διαφορετική θρησκεία από αυτές που προαναφέρθηκαν, όπως είναι η θρησκεία των Σιχ και ο Ινδουισμός που εντοπίστηκε σε Ινδούς μετανάστες.

Διάγραμμα 4.6

ΣΕ ΠΟΙΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΔΟΓΜΑ ΠΙΣΤΕΥΟΥΝ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ;

ΠΗΓΗ: έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

4.1.2. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Οι άνθρωποι πάντα ταξίδευαν και συνεχίζουν να ταξιδεύουν, αλλά το ταξίδι τους πάντα υπήρξε η αρχή ενός συστήματος σχέσεων, μεταφοράς ιδεών, πολιτισμού και παραγωγής αγαθών. Μέσα από την ανταλλαγή οι άνθρωποι πάντα στήριζαν αυτά που είχαν να προσφέρουν και ταυτόχρονα εδραίωναν την παρουσία τους στο

κοινωνικό σύστημα που επικρατούσε στους τόπους υποδοχής.[59] Η μετακίνηση των ανθρώπων αποτελεί μια πολιτισμική και κοινωνική εξέλιξη που εδραιώνει την επιβίωση και την ανάπτυξη της ανθρώπινης δραστηριότητας, μέσα από την παρουσία και τη συσχέτιση διαφορετικών τόπων και ιδεών.

Το εργασιακό προφίλ των μεταναστών, στην ευρύτερη περιοχή του δήμου Δυστίων, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, δηλαδή η ανειδίκευτη εργασία των μεταναστών φαίνεται περισσότερο να συνδέεται με νέους τομείς εργασιακής δραστηριότητας και με νέες μορφές απασχόλησης, παρά με το αν οι μετανάστες είχαν ειδικευτεί σε κάποια τέχνη πριν την απασχόληση τους στην Ελλάδα.

Αυτή η μετατόπιση ωθεί τους μετανάστες σε τομείς που χαρακτηρίζονται από την αστάθεια και την υποβοηθητική εργασία, η οποία και ασκείται πολλές φορές άτυπα και σε δραστηριότητες που δεν έχουν ούτε επαγγελματικό αντίκρισμα ούτε συγκεκριμένο αντικείμενο εργασίας. Βλέπουμε, για παράδειγμα, Αλβανούς μετανάστες που είναι ταυτόχρονα χτίστες αλλά και ελαιοχρωματιστές, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι αν τους ζητηθεί να ασχοληθούν με μία διαφορετική δραστηριότητα, ότι θα απορρίψουν την πρόταση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1

Εργασία στη χώρα προέλευσης και στη χώρα υποδοχής

Εργασία στη χώρα προέλευσης	**Εργασία στη χώρα υποδοχής**
Φοιτήτρια	Διευθυντικό στέλεχος πολυεθνικής
Αγροτικές καλλιέργειες	Ιχθυοκαλλιέργειες
Μαθητής	Αλιεργάτης
Μαθητής	Οικοδομικές εργασίες
Ηλεκτρολόγος	Ηλεκτρολόγος
Μαθήτρια	Οικιακή βοηθός
Εργάτης σε χωράφι	Κτηνοτροφικές εργασίες
Αλιεργάτης	Αλιεργάτης
Κηπουρός	Αγροτικές εργασίες
Χτίστης	Ασχολείται με πετροκτίσματα

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

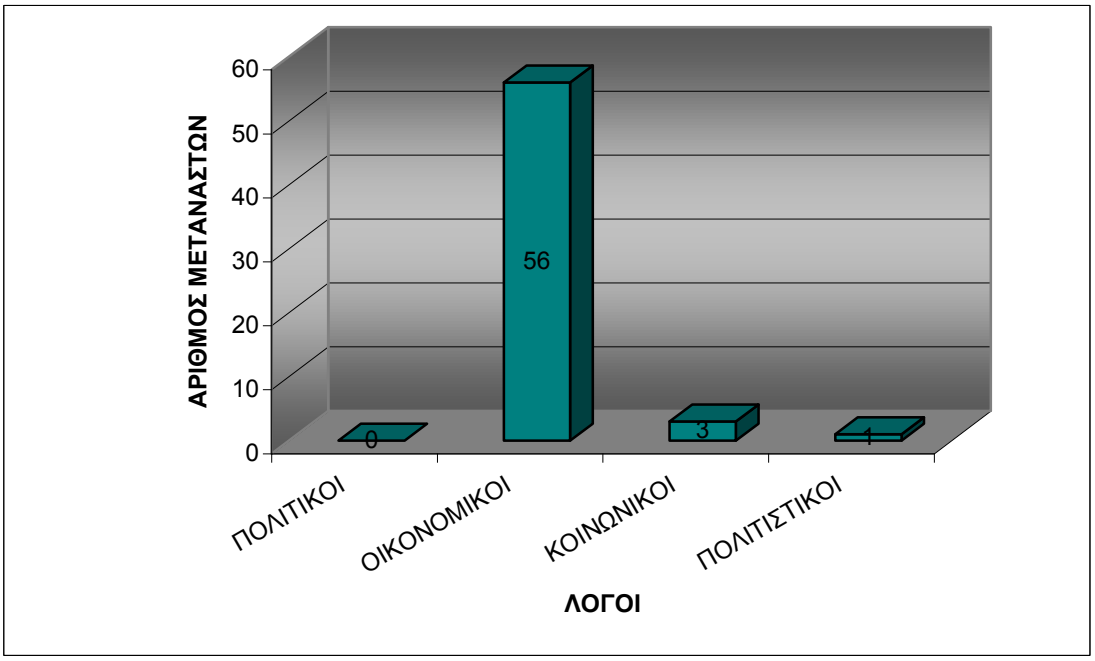
[59] Αθ. Μαρβάκης – Δ. Παρσάνογλου – Μ. Παύλου, *Μετανάστες στην Ελλάδα,* (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2001), σελ. 112.

Αναζητώντας τη διάσταση του αντικειμένου της εργασίας, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, οι μετανάστες στο δήμο κάνουν πολύ διαφορετικές εργασίες από εκείνες που έκαναν στη χώρα τους. Αυτό όμως δεν ισχύει πάντα, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση των Αιγυπτίων μεταναστών οι οποίοι εργάζονταν στη χώρα τους ως αλιεργάτες και συνεχίζουν να ασχολούνται με το ίδιο επάγγελμα και στην Ελλάδα. Όσον αφορά τις γυναίκες εργάζονται ως οικιακοί βοηθοί παρόλο που στη χώρα τους ασχολούνταν με κάτι διαφορετικό.

- Σύμφωνα με την έρευνα με βάση την ερώτηση: *ποιοι ήταν οι λόγοι για τους οποίους οι μετανάστες εγκατέλειψαν τη χώρα τους*, η πλειοψηφία των μεταναστών (56 άτομα) απαντούν ότι οι λόγοι ήταν κυρίως οικονομικοί. Δηλαδή ήρθαν στη χώρα μας για αναζήτηση εργασίας. Μόλις 3 άτομα απαντούν ότι ήρθαν στην Ελλάδα για κοινωνικούς λόγους, δηλαδή επιζητούσαν καλύτερο επίπεδο διαβίωσης. Τέλος, 1 μόνο μετανάστης επέλεξε την Ελλάδα για λόγους πολιτιστικούς (αλλαγή κουλτούρας και απόκτηση νέων εμπειριών).

Διάγραμμα 4.7

ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥΣ

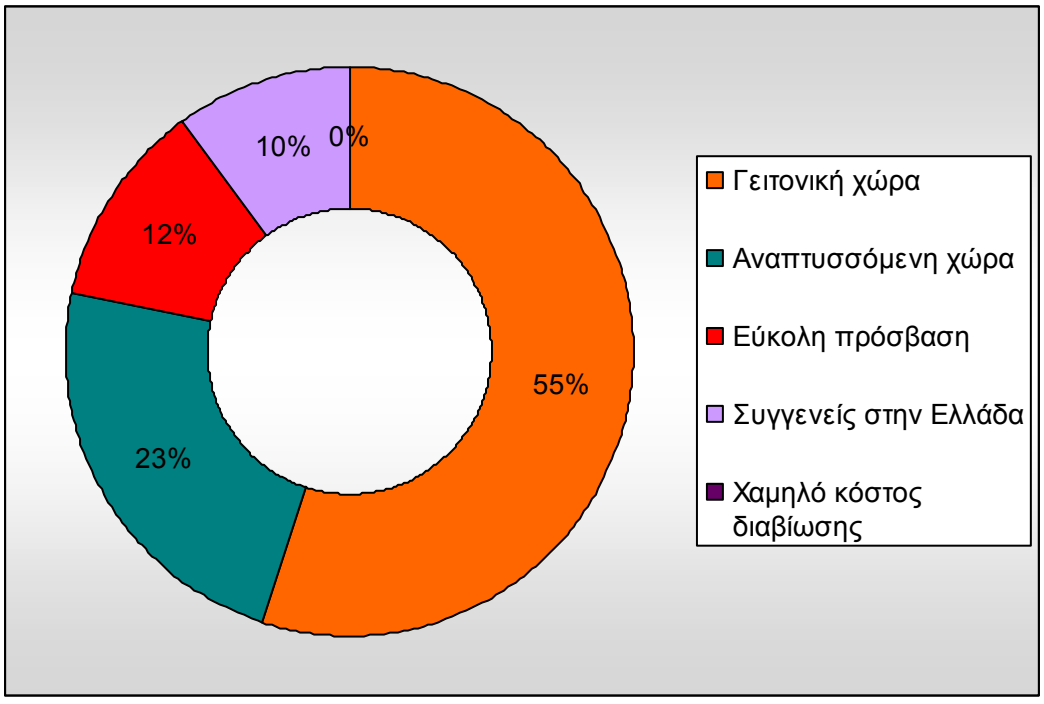
ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Η απόφαση για μετανάστευση για τα άτομα αυτά μπορεί να εξηγηθεί από δύο παράγοντες: πρώτον, τη γειτνίαση των σημαντικότερων χωρών

προέλευσης και συνεπώς το χαμηλό κόστος μετακίνησης, και δεύτερον, τον εποχικό χαρακτήρα της μετανάστευσης για τους μετανάστες αυτών των χωρών. Φυσικά υπάρχουν και παράγοντες που έχουν σχέση με την προσωπική κατάσταση κάθε μετανάστη και ακόμη με τις συνθήκες που επικρατούν στις χώρες προέλευσης.[60] Η πλειοψηφία των μεταναστών, 55% του δείγματος δηλώνει ότι επέλεξαν την Ελλάδα ως τόπο εγκατάστασης επειδή ήταν γειτονική χώρα στον τόπο προέλευσης τους, το 23% πιστεύει ότι η Ελλάδα ήταν αναπτυσσόμενη χώρα και αυτό ήταν το σημαντικότερο κριτήριο επιλογής. Το 12% θωρούσε πως στην Ελλάδα ήταν εύκολη η πρόσβαση γι' αυτό και την επέλεξαν. Το 10% των μεταναστών ήρθε στην Ελλάδα λόγω της ύπαρξης συγγενών.

Διάγραμμα 4.8

ΜΕ ΠΟΙΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΕΛΕΞΑΝ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΩΣ ΤΟΠΟ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυτίων

- Στο ερώτημά που τέθηκε για το πόσα έτη διαμένουν στην Ελλάδα οι μετανάστες απαντά το επόμενο διάγραμμα[61]. Τα 21 από τα 60 ερωτηθέντα

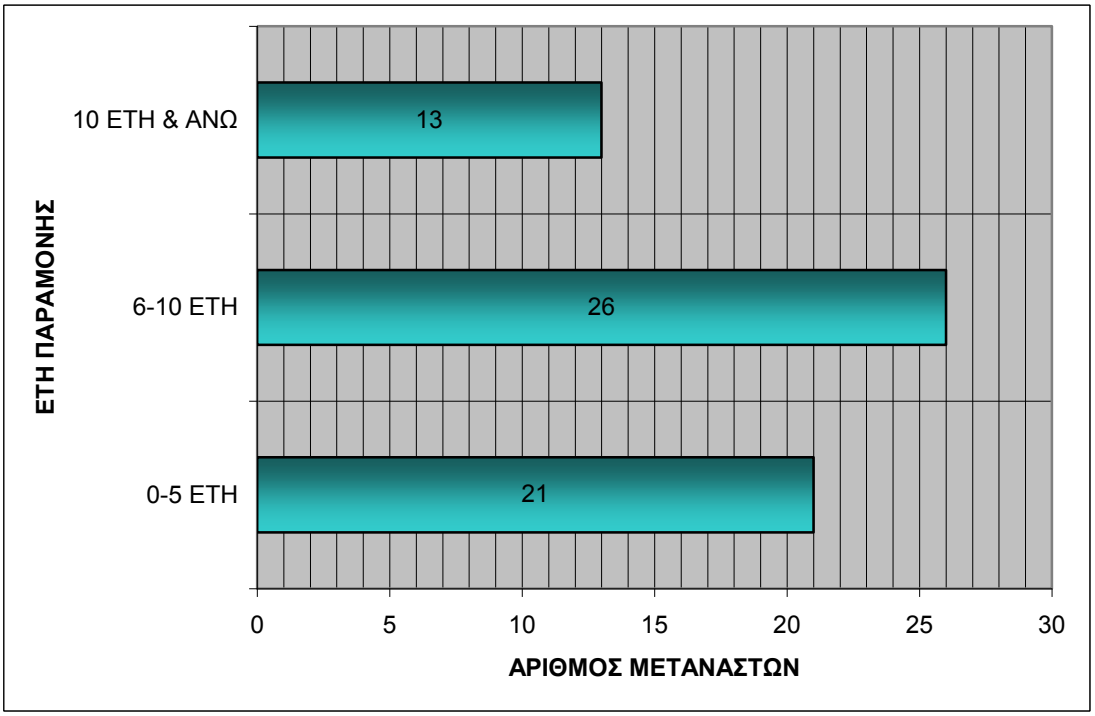
[60] Θ.Π. Λιανός, *Σύγχρονη μετανάστευση στην Ελλάδα: Οικονομική διερεύνηση,* (Αθήνα, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 2003), σελ. 27.
[61] Βλέπε διάγραμμα 4.9.

άτομα διαμένουν στην Ελλάδα από 0 έως 5 έτη. Οι 26 μετανάστες ζουν στη χώρα μας 6έως 10 έτη, ενώ λιγότεροι μετανάστες (13 άτομα των ερωτηθέντων) εργάζονται στη χώρα μας 10 έτη και περισσότερο.

- Η μεγάλη παράνομη μετανάστευση μετά το 1990 έφερε στην Ελλάδα ένα σημαντικό σε μέγεθος εργατικό δυναμικό χαμηλής γενικά ειδίκευσης, που αύξησε την προσφορά εργασίας στα σχετικά επαγγέλματα. Στο σύνολο των μεταναστών που ρωτήθηκαν το 50% ασχολείται με την αλιεία (σε πλειοψηφία Αιγυπτίων, Ινδών και Πακιστανών μεταναστών), το 20% εργάζεται σε αγροτικές καλλιέργειες (κυρίως Αλβανοί), το 18% των μεταναστών ασχολείται με τις οικοδομικές εργασίες, το 5% (κυρίως γυναίκες) εργάζονται ως οικιακοί βοηθοί, επίσης 5% των μεταναστών είναι άνεργοι και 2% ασχολείται με διάφορες άλλες εργασίες για παράδειγμα κτηνοτροφικές εργασίες.[62]

Διάγραμμα 4.9

ΕΤΗ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

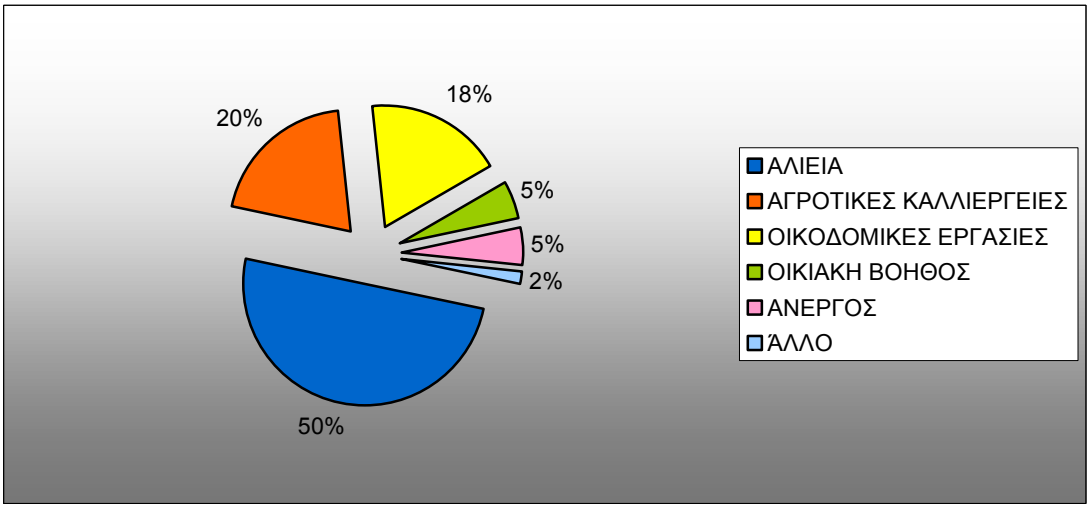

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

[62] Βλέπε διάγραμμα 4.10.

Διάγραμμα 4.10

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

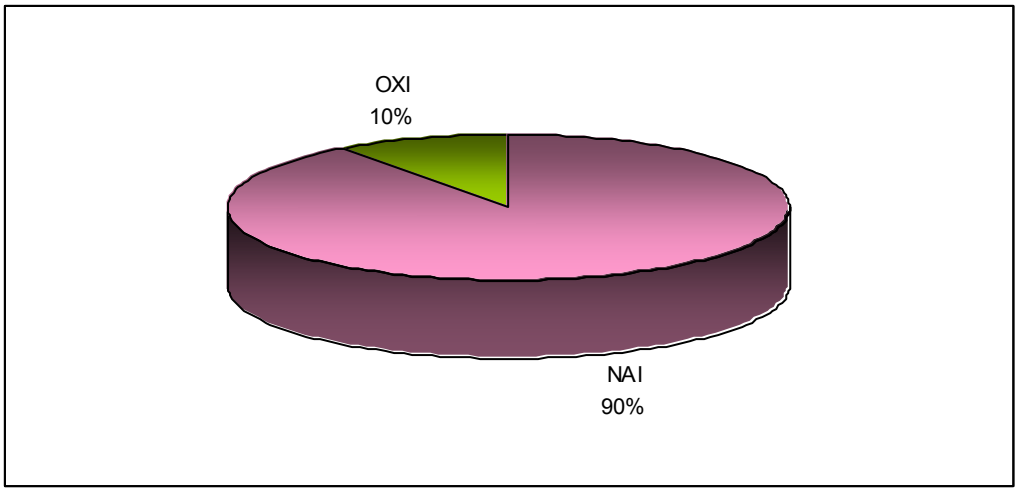

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4.11 το 90% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι έχει άδεια παραμονής και εργασίας. Αυτό συμβαίνει κυρίως στους Αιγυπτίους λόγω του ότι η εργασία τους είναι συγκεκριμένη (αλιεργάτες) και οι εργοδότες τους θέλουν να είναι νόμιμοι. Ενώ το 10% μας απάντησε ότι δεν έχει κανένα τέτοιο έγγραφο. Επίσης, θα ήταν σκόπιμο να αναφέρουμε ότι οι μετανάστες οι οποίοι δεν έχουν άδεια παραμονής και εργασίας, ή κάποια βεβαίωση ή κάρτα 10ετούς παραμονής που να δικαιολογεί την απασχόλησή τους στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερα επιφυλακτικοί και οι περισσότεροι δεν ήθελαν να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο.

Διάγραμμα 4.11

ΕΧΟΥΝ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

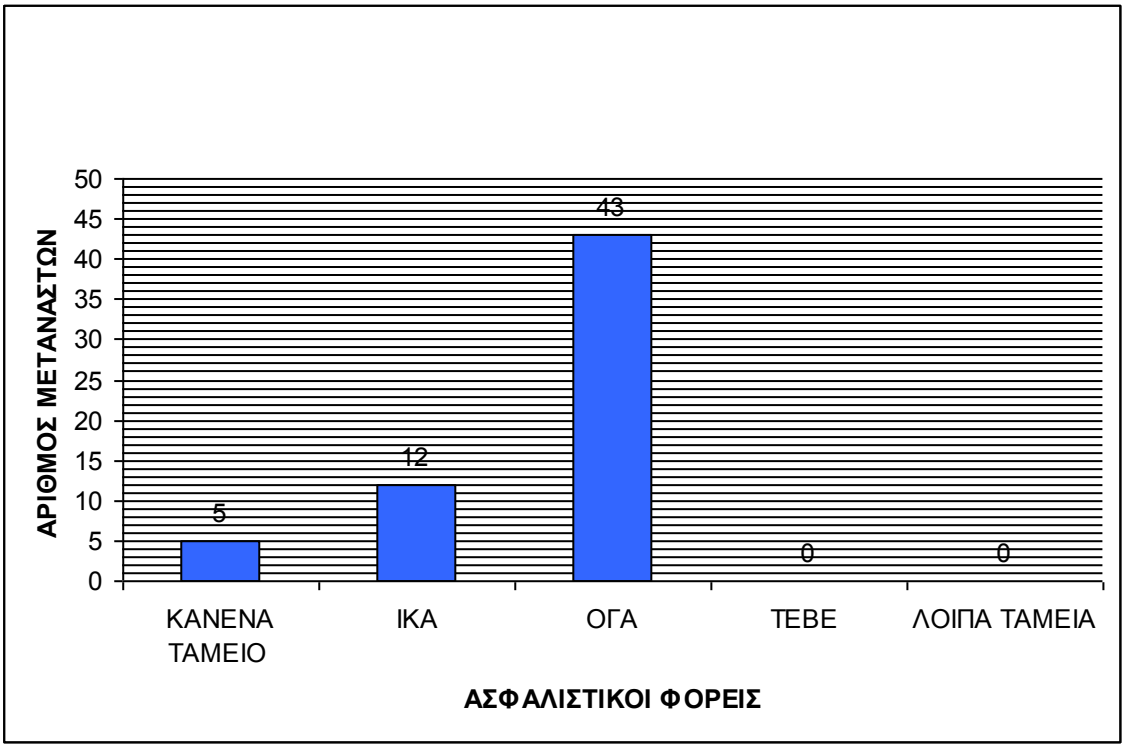

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Οι μετανάστες οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο δήμο ασφαλίζονται σε διάφορους ασφαλιστικούς φορείς. Τα 5 από τα 60 άτομα του δείγματος δεν είναι ασφαλισμένα σε κανένα ταμείο, τα 12 άτομα είναι ασφαλισμένοι στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ). Σε αυτόν τον τομέα ασφαλίζονται κυρίως οι Αλβανοί μετανάστες. Στον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) ασφαλίζεται η πλειοψηφία των μεταναστών (43 άτομα των ερωτηθέντων). Έως το έτος 2003 οι μετανάστες που έρχονταν στη χώρα μας ασφαλίζονταν στο ΙΚΑ, από το 2004 μέχρι και σήμερα βασικός ελληνικός ασφαλιστικός φορέας αποτελεί το ΟΓΑ.[63] Από τους ερωτώμενους μετανάστες κανένας δεν είναι ασφαλισμένος στο ΤΕΒΕ ή σε κάποιο άλλο ταμείο.

Διάγραμμα 4.12

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΑΝΗΚΟΥΝ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΥΣΤΙΩΝ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

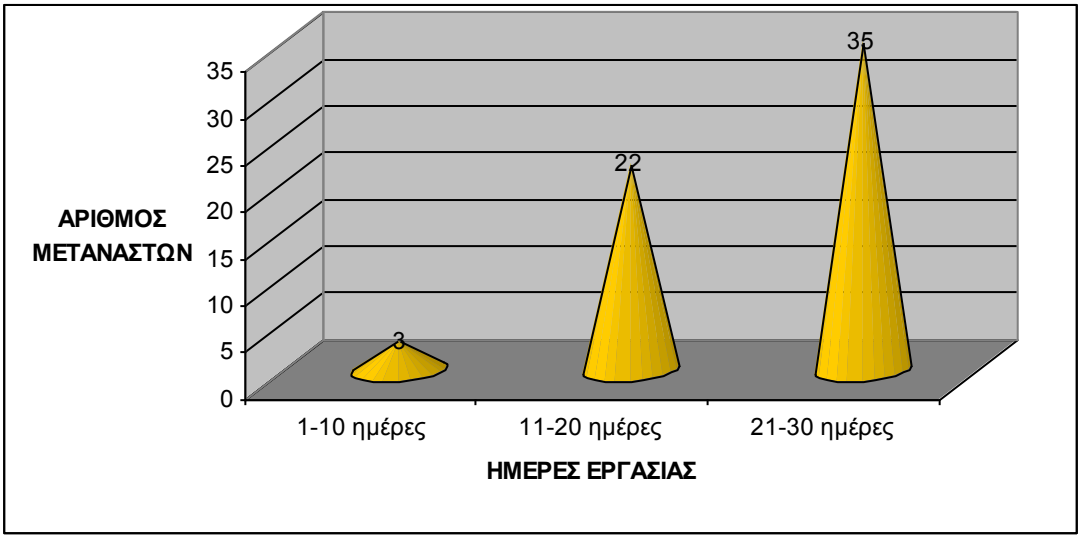
- Η μεγάλη πλειοψηφία των μεταναστών δηλώνει ότι σε γενικές γραμμές εργάζεται. Στην ερώτηση *«πόσες ημέρες του μήνα κατά μέσο όρο εργάζεστε;»*

[63] Στοιχεία από τον λιμενικό σταθμό των Αγίων Αποστόλων.

τα 3 άτομα που των ερωτηθέντων απάντησαν ότι εργάζονται 1 έως 10 ημέρες το μήνα και είναι μόνο Αλβανοί μετανάστες. Οι 22 μετανάστες απάντησαν πως εργάζονται 11 έως 20 ημέρες το μήνα, εκ των οποίων η πλειοψηφία είναι Αλβανοί μετανάστες (18 άτομα), και κανένας Αιγύπτιος μετανάστης. Στην 3η κατηγορία δηλαδή 21-30 ημέρες ανήκουν 35 άτομα των ερωτηθέντων. Πρέπει να τονίσουμε ότι οι Αιγύπτιοι εργάζονται μηνιαίως 25 ημέρες. Αυτό συμβαίνει διότι τα καΐκια στα οποία εργάζονται σταματούν να δουλεύουν για 5 ημέρες το μήνα, 2 ημέρες πριν και 2 ημέρες μετά την πανσέληνο του μήνα.[64]

Διάγραμμα 4.13

ΠΟΣΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΜΗΝΑ ΚΑΤΑ ΜΕΣΟΝ ΟΡΟ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ;

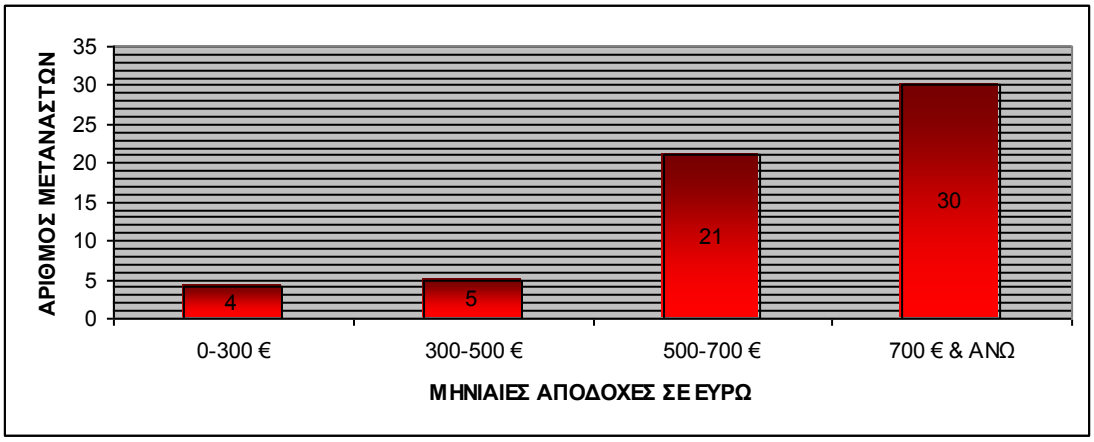
ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Το παρακάτω διάγραμμα αποτυπώνει το ύψος των μηνιαίων αποδοχών των μεταναστών. Ο διαχωρισμός για το ύψος των μηνιαίων αποδοχών των μεταναστών έγινε σε τέσσερις κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία (0 έως 300 ευρώ) ανήκουν 4 άτομα από τα 60 του δείγματος (6,67%). Τα άτομα που μας απάντησαν ότι οι μηνιαίες τους αποδοχές είναι από 300 έως 500 ευρώ φτάνουν τα 5 (8,33%). Στην τρίτη κατηγορία, όπου αναφέρονται οι μετανάστες οι οποίοι πληρώνονται από 500 έως 700 ευρώ, ανήκουν 21 άτομα των ερωτηθέντων (35%). Τέλος, στην τέταρτη κατηγορία (700 ευρώ και άνω) απάντησαν τα 30 άτομα του δείγματος του ερωτηματολογίου (50%).

[64] Στοιχεία από τον λιμενικό σταθμό Αγίων Αποστόλων.

Διάγραμμα 4.14

ΥΨΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Στο ερώτημα με ποιον τρόπο αποταμιεύουν οι μετανάστες τα χρήματά τους απάντησαν τα 4 άτομα (Αλβανοί μετανάστες, 6,67%) πως δεν αποταμιεύουν καθόλου χρήματα από αυτά που κερδίζουν. Τα 16 άτομα (26,67%) από τα 60 του δείγματος απάντησαν πως τα φυλάσσουν στο σπίτι και τα μεταφέρουν στη χώρα τους ύστερα από αρκετούς μήνες, δηλαδή όταν επιστρέψουν και αυτοί. Οι 14 μετανάστες (23,33%) χρησιμοποιούν κάποιον τραπεζικό λογαριασμό στον οποίο καταθέτουν μηνιαίως τα χρήματά τους. Τέλος, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων, δηλαδή τα 26 άτομα (43,33%), εκ των οποίων οι περισσότεροι είναι Αιγύπτιοι αποστέλλουν τα χρήματα στην πατρίδα τους είτε μέσω κάποιου συμπατριώτη τους, είτε ταχυδρομικώς.

4.1.3. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Οι μηχανισμοί ενσωμάτωσης των μεταναστών έχουν αναμφισβήτητα έναν πιο πολύπλοκο και σύνθετο χαρακτήρα που ωστόσο αναδύει καλύτερα τα βαθύτερα χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας.[65] Στην έρευνα αποτυπώθηκαν οι διαφορετικές καταστάσεις που χαρακτηρίζουν την πολυπλοκότητα της ζωής των μεταναστών ζώντας σε μια άλλη κοινωνία από αυτή της αρχικής συμμετοχής.

- Η συνολική αξιολόγηση της μετανάστευσης από τους ίδιους τους μετανάστες στη χώρα μας δίνει μια πληρέστερη εικόνα της κατάστασής τους και πιο

[65] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 329.

ασφαλή εκτίμηση του απολογισμού των θετικών και αρνητικών στοιχείων που συνόδευσαν τη μετακίνησή τους στη χώρα μας. Στην Ελλάδα έχουν σημαντικά καλύτερους οικονομικούς όρους και ζουν σε μία κοινωνία που από άποψη κοινωνικής οργάνωσης και πολιτικής δημοκρατίας είναι σε πολύ ανώτερο επίπεδο από ό,τι επικρατεί στην πατρίδα τους.

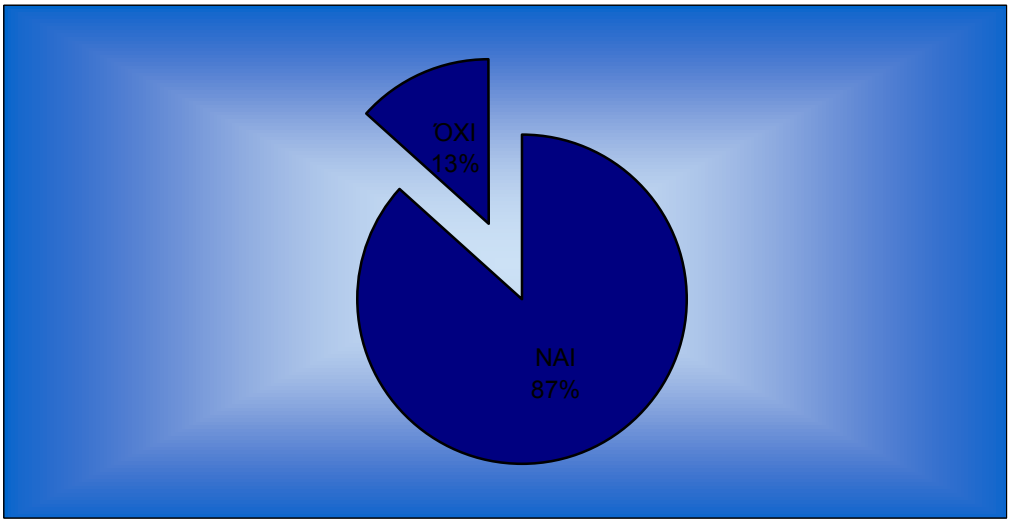
Κάνουν τη διάκριση ανάμεσα στον πρώτο καιρό που ήρθαν στη χώρα μας, συνήθως χωρίς τις νόμιμες διαδικασίες, με δυσκολίες μεγάλες στη γλώσσα, χωρίς υποστηρικτικά δίκτυα για να βρουν δουλειά και σπίτι και σήμερα που έχουν αποκτήσει «χαρτιά», έμαθαν τη γλώσσα, συνήθισαν στο δικό μας τρόπο ζωής.

Στην ερώτηση αν οι μετανάστες είναι γενικά ευχαριστημένοι από τις συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα η πλειοψηφία αυτών, δηλαδή το 87% (52 άτομα των ερωτηθέντων), απάντησαν πως είναι ικανοποιημένοι με τον τρόπο ζωής τους στην Ελλάδα. Ενώ αντίθετα, μόλις το 13% (8 άτομα, οι περισσότεροι Αλβανοί μετανάστες) απάντησαν πως δεν είναι ευχαριστημένοι από τις συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα.

Οι αξιολογήσεις τους δείχνουν έστω και έμμεσα το βαθμό ικανοποίησης από τη μετανάστευσή τους στη χώρα μας. Σήμερα αυτοί που νομιμοποίησαν την παρουσία τους στην Ελλάδα αξιολογούν θετικά τη μετανάστευσή τους εδώ και ανάλογα με το χρονικό διάστημα που έχουν μείνει στη χώρα μας, πολλά από τα καθημερινά τους προβλήματα βρίσκουν τη λύση τους.

Διάγραμμα 4.15

ΕΙΣΤΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

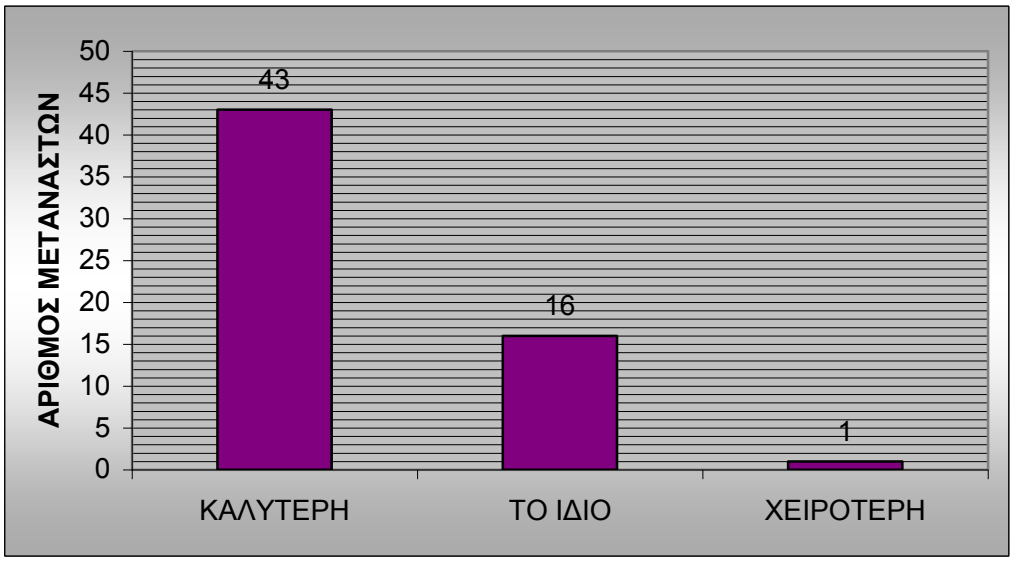

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Όσον αφορά το ερώτημα στο οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν οι μετανάστες και να συγκρίνουν τη ζωή στην Ελλάδα με τη ζωή στη χώρα τους δυσκολεύτηκαν να απαντήσουν, διότι από τη μία πλευρά τους αρέσει η Ελλάδα και η ζωή που έχουν στη χώρα μας (τρόπος διασκέδασης, εκδηλώσεις, ελευθερία τρόπου σκέψης και έκφρασης, κυρίως για τους Αιγυπτίους και τους Ινδούς). Από την άλλη όμως στη χώρα τους βρίσκεται η οικογένειά τους και είναι ο τόπος στον οποίο μεγάλωσαν και έζησαν τα παιδικά τους χρόνια, άρα η σύγκριση ήταν ιδιαίτερα δύσκολη. Παρόλα αυτά όμως οι Αλβανοί μετανάστες κυρίως έδειξαν ιδιαίτερη προτίμηση στη χώρα μας και την θεώρησαν ότι έχει καλύτερη ποιότητα ζωής από την Αλβανία. Από το σύνολο των ερωτηθέντων Αιγυπτίων τα 11 άτομα απάντησαν πως η ζωή στην Ελλάδα είναι καλύτερη από τη ζωή στην Αίγυπτο, τα 9 άτομα απάντησαν πως τους φαίνεται ίδιος ο τρόπος ζωής σε Ελλάδα και Αίγυπτο και μόνο 1 Αιγύπτιος μετανάστης απάντησε πως η ζωή στην Ελλάδα είναι χειρότερη από τη ζωή στην Αίγυπτο. Γενικότερα, τα ποσοστά που προκύπτουν από το παρακάτω διάγραμμα, το 71% των ερωτηθέντων θεωρεί τον τρόπο ζωής στην Ελλάδα καλύτερο από τη χώρα στην οποία ζούσε τα προηγούμενα χρόνια, το 27% δεν βρίσκει διαφορές μεταξύ της χώρας προέλευσης και της Ελλάδας, ενώ το 2% του δείγματος απάντησε πως η ζωή στην Ελλάδα είναι χειρότερη από τη ζωή στη χώρα από την οποία προήλθε.

Διάγραμμα 4.16

ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΩΡΑ ΣΑΣ ΠΩΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ ΕΔΩ;

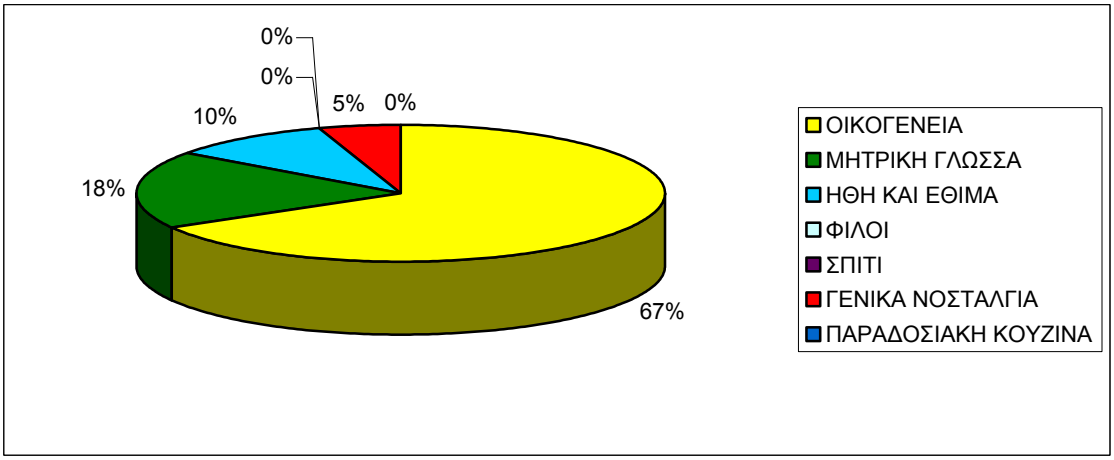

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Ως προς το ερώτημα: «*τι σας λείπει περισσότερο από την πατρίδα σας;*» το 67% του δείγματος, όπως ήταν αναμενόμενο, απάντησε πως του λείπει η οικογένεια, το 18% (κυρίως οι Αιγύπτιοι μετανάστες) απάντησε πως νοσταλγεί τη μητρική γλώσσα, γιατί αναγκάζονται να μιλούν ελληνικά. Το 10% των ερωτηθέντων νοσταλγεί τα ήθη και τα έθιμα της χώρας του, και τέλος το 5% των μεταναστών που ερωτήθηκε νιώθει γενικά μια νοσταλγία για τη χώρα του.

Διάγραμμα 4.17

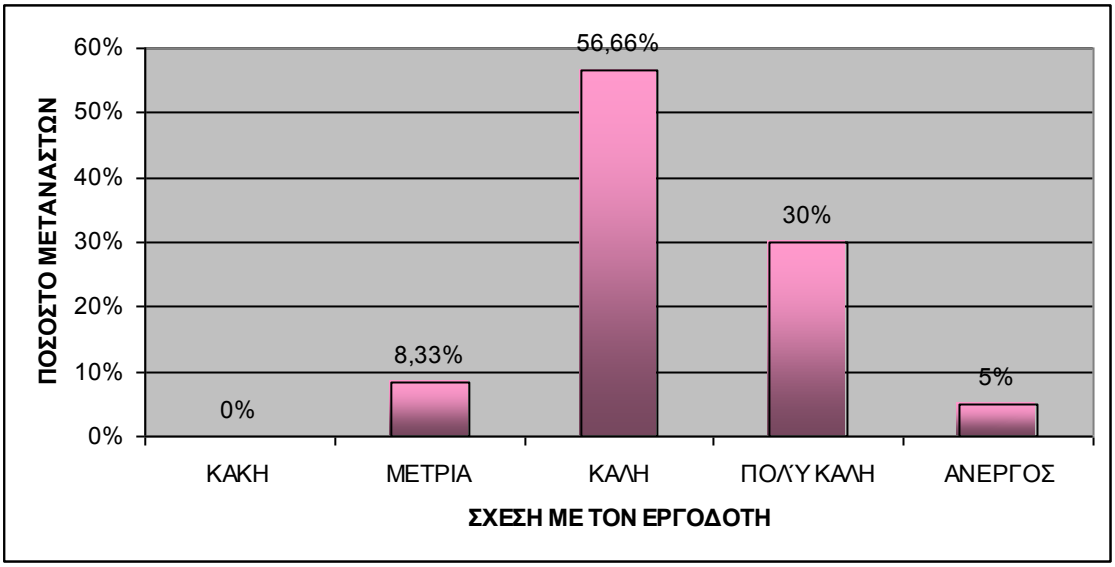
ΤΙ ΣΑΣ ΛΕΙΠΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΣΑΣ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Διάγραμμα 4.18

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ ΣΑΣ;

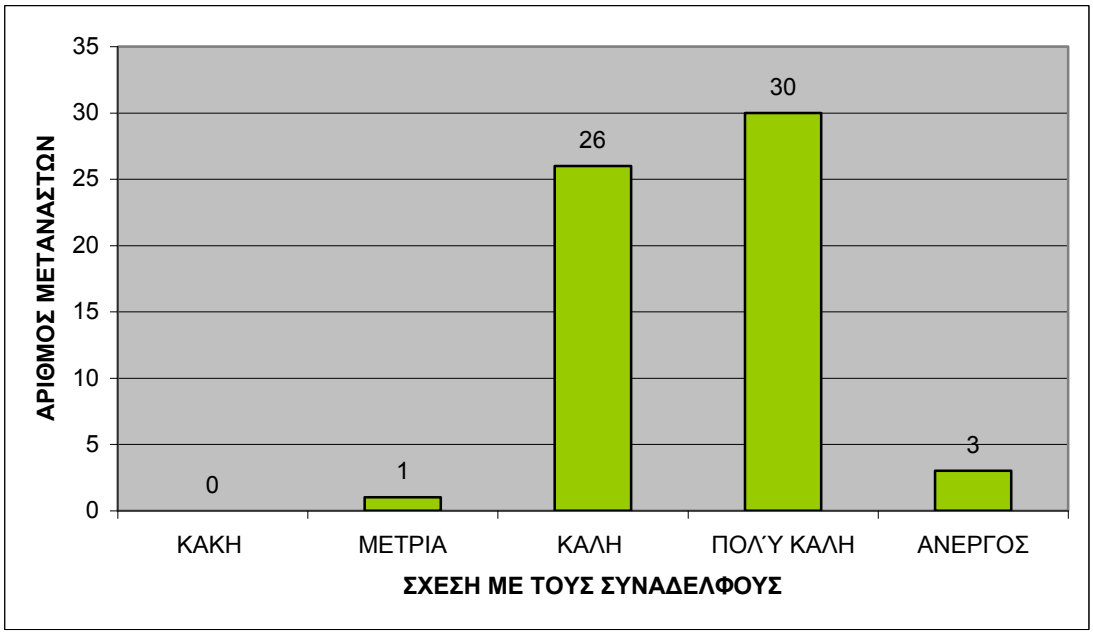
ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα με ποσοστό 56,66% [66](δηλαδή τα 34 άτομα) απαντά πως οι σχέσεις με τον εργοδότη τους είναι καλή και δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα. Το 30% των μεταναστών έχει δημιουργήσει πολύ καλές σχέσεις με τον εργοδότη τους, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι Αιγύπτιοι. Μόλις το 8,33% έχει δημιουργήσει μέτρια σχέση, ενώ υπάρχει και το 5% το οποίο παραμένουν άνεργοι, ενώ κανένας από τους ερωτηθέντες δεν απάντησε πως έχει κακή σχέση με τον εργοδότη του.

- Στην ερώτηση *«ποια είναι η σχέση σας με τους συναδέλφους σας»*, η πλειοψηφία των μεταναστών με ποσοστό 50% απάντησε πως διατηρεί πολύ καλές σχέσεις με τους συναδέλφους τους (οι περισσότεροι από αυτούς είναι Αιγύπτιοι). Στη συνέχεια και με ποσοστό 43,33% των μεταναστών δήλωσαν ότι έχουν καλές σχέσεις με τους συναδέλφους τους και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Το 5% των ερωτηθέντων ανήκει στους ανέργους, ενώ μόλις το 1,66% απάντησε πως έχει μέτριες σχέσεις με τους συναδέλφους τους.

Διάγραμμα 4.19

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ ΣΑΣ;

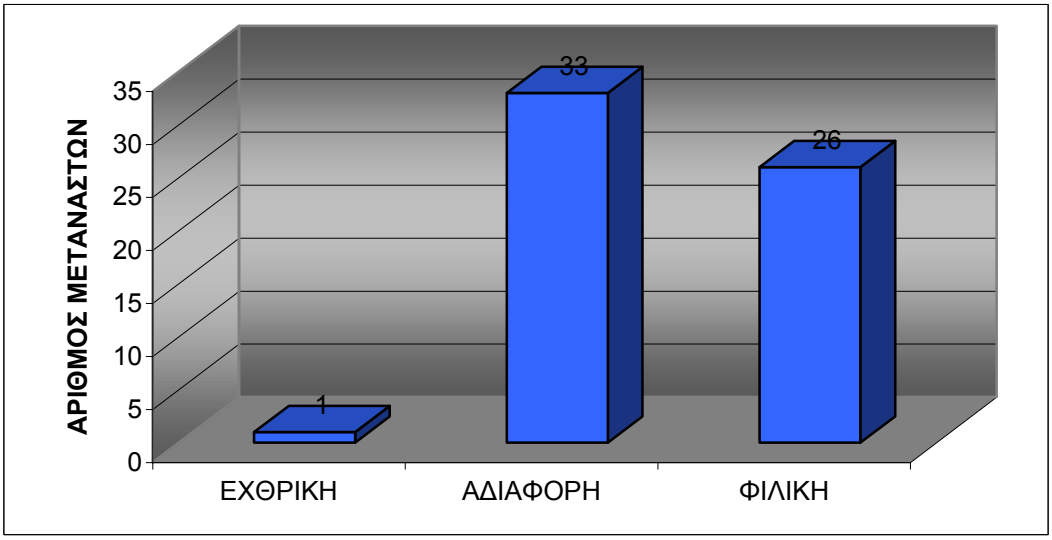
ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

[66] Βλέπε διάγραμμα 4.18.

- Αναφορικά με την σχέση των μεταναστών με τον υπόλοιπο τοπικό πληθυσμό, το 55% των ερωτηθέντων απάντησε πως η σχέση τους είναι αδιάφορη, δηλαδή δεν ενοχλούνται, αλλά ούτε ενοχλούν τους δημότες με την συμπεριφορά τους. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι οι Αλβανοί μετανάστες. Το 43,33% του δείγματος έχει φιλικές σχέσεις με τον τοπικό πληθυσμό (17 Αιγύπτιοι μετανάστες, 6 Αλβανοί και 3 Ινδοί), ενώ μόνο το 1,66% έχει δημιουργήσει εχθρικές σχέσεις με τους κατοίκους του δήμου Δυστίων.

Διάγραμμα 4.20

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Μπορεί η επαφή των μεταναστών με τον τοπικό πληθυσμό να παρέχει μία ένδειξη για το βαθμό ένταξής τους στη δική μας κοινωνία, όμως η σχέση τους με τις Ελληνικές Κρατικές Υπηρεσίες δίνει μια άλλη διάσταση για τη θέση τους στη χώρα υποδοχής. Η εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου – και όχι μόνο των μεταναστών – εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αντίληψη περί καθήκοντος και υποχρέωσης κάθε υπαλλήλου.[67] Οι συνήθεις ελληνικές υπηρεσίες με τις οποίες οι μετανάστες έρχονται σε επαφή κατά την παραμονή τους στη χώρα μας είναι το Ι.Κ.Α., ο Ο.Γ.Α., ο Ο.Α.Ε.Δ., οι Δήμοι, τα Τελωνεία και η Αστυνομία. Οι απόψεις τους διαφοροποιούνται ανάλογα με το φορέα.

[67] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 380.

Οι ερωτώμενοι για τις σχέσεις τους με τις ελληνικές υπηρεσίες κάνουν μια διάκριση ανάμεσα στην εποχή που πρωτοήρθαν στη χώρα μας χωρίς τις νόμιμες διαδικασίες και σήμερα που είναι πια εφοδιασμένοι με τα απαραίτητα «χαρτιά».

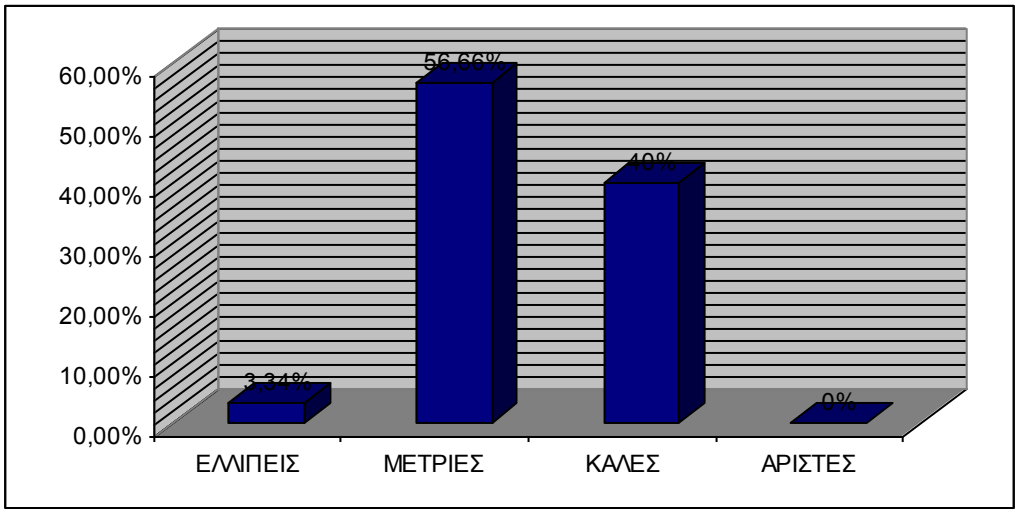
Οι περισσότεροι έχουν παράπονο από την Αστυνομία γιατί συχνά τους συλλαμβάνουν χωρίς αιτία (όπως ισχυρίζονται οι ίδιοι). Μόνο με την υποψία ότι μπορεί να κάνουν κακό, τους προσβάλλουν. Η κατάσταση φαίνεται ότι βελτιώνεται σημαντικά όταν οι μετανάστες αποκτήσουν άδεια παραμονής και εργασίας στη χώρα μας.

Ορισμένοι από τους ερωτώμενους μετανάστες διαπιστώνουν ότι οι υπάλληλοι των διαφόρων υπηρεσιών και οργανισμών δεν έχουν την απαραίτητη ενημέρωση για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους. Τους ταλαιπωρούν συχνά όταν καταφεύγουν για κάποια υπόθεσή τους, γιατί δεν ξέρουν να τους εξυπηρετήσουν και η συμπεριφορά τους δεν είναι η αρμόζουσα. Οι καθυστερήσεις είναι η εύκολη λύση για τους υπαλλήλους.

Όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα το 3,34% των ερωτηθέντων απαντά πως οι κρατικές υπηρεσίες είναι ελλιπείς, το 56,66% θεωρεί πως είναι μέτριες ενώ το 40% πιστεύει πως είναι καλές.

Διάγραμμα 4.21

ΠΟΙΑ Η ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ;

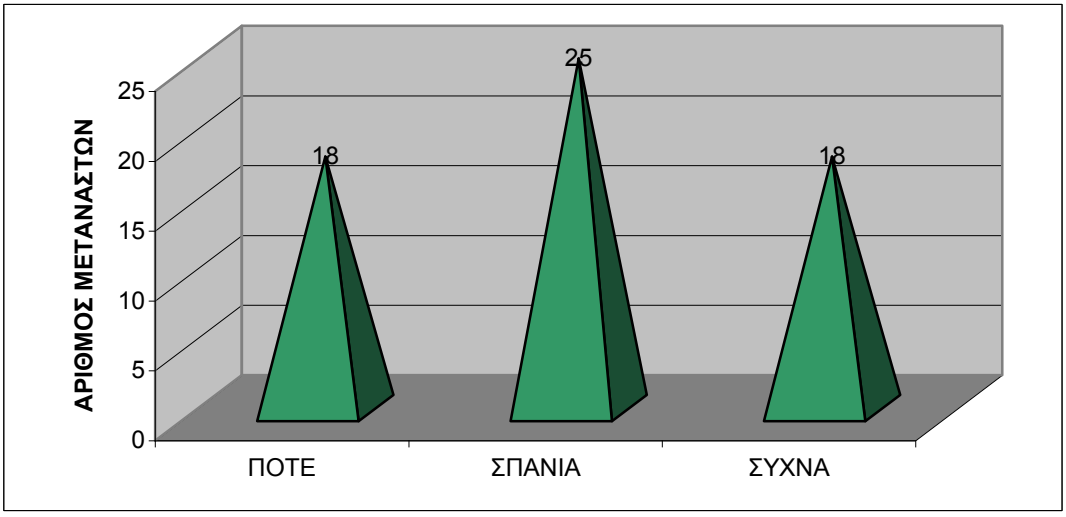

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Στο σύνολο των μεταναστών που ρωτήθηκαν το 30% απάντησε πως δεν αντιμετώπισε ποτέ φαινόμενα ρατσισμού σε όλη τη διάρκεια της διαμονής του στην Ελλάδα από τους κατοίκους του δήμου Δυστίων. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε με ποσοστό 40% ότι σπάνια γίνεται θύμα ρατσισμού από τους δημότες. Τέλος, το 30% του δείγματος απάντησε ότι συχνά συναντά άτομα του τοπικού πληθυσμού τα οποία τον αντιμετωπίζουν ρατσιστικά (η πλειοψηφία αυτών των ατόμων είναι Αλβανοί μετανάστες).[68]

Διάγραμμα 4.22

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΑΤΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- Σχετικά με τις ερωτήσεις που αφορούν τα σχέδια των μεταναστών για το μέλλον, η πλειοψηφία των μεταναστών απαντά ότι θα ήθελε να εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα (σε ποσοστό 45%) και να αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα επίσης οι περισσότεροι μετανάστες είναι ευχαριστημένοι από τις συνθήκες διαβίωσης του δήμου Δυστίων και δεν επιθυμούν να αλλάξουν πόλη. Όσον αφορά την επιστροφή τους στην πατρίδα τους, δεν θα ήθελαν τουλάχιστόν τώρα να επιστρέψουν στη χώρα τους. Φαίνεται δηλαδή ότι υπάρχει μια μικρή κλίση από αυτούς που έχουν ήδη εργασία, να σκέφτονται να εγκατασταθούν στην Ελλάδα. Υπάρχουν όμως και οι Αιγύπτιοι μετανάστες οι οποίοι παρόλο που είναι ευχαριστημένοι με τις συνθήκες διαβίωσης στην

[68] Βλέπε διάγραμμα 4.21.

Ελλάδα, επιστρέφουν στη χώρα τους επειδή οι οικογένειές τους διαμένουν εκεί.

4.2. ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΕ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Οι πίνακες που θα συναντήσουμε παρακάτω είναι πίνακες συμπτώσεων, δηλαδή παρέχουν τη δυνατότητα να αποκαλυφθούν οι ποιοτικές σχέσεις ανά δύο, μεταξύ των μεταβλητών που περιγράφουν το φαινόμενο που μελετάμε. Οι πίνακες συμπτώσεων είναι ιδανικοί για την ανάδειξη των διαφορών και ομοιοτήτων μεταξύ των κλάσεων μιας μεταβλητής ως προς τις υπόλοιπες.[69]

Αρχικά θα αναλυθούν δύο μεταβλητές των οποίων οι ποιοτικές σχέσεις είναι επιθυμητό να εμφανιστούν σε μορφή πίνακα, είναι η ηλικία και το επίπεδο μόρφωσης 60 μεταναστών στο δήμο Δυστίων.

Η ηλικία είναι χωρισμένη σε 4 κλάσεις: 18-24 ετών, 25-34, 35-44, 45 ετών και άνω και το επίπεδο μόρφωσης σε 4 κλάσεις: δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ανώτατη εκπαίδευση.

Ο πίνακας συμπτώσεων αυτών των δύο μεταβλητών θα έχει 4 γραμμές, μία γραμμή για την κάθε κλάση της **ηλικίας** και 4 στήλες, μία για κάθε κλάση της μεταβλητής **«επίπεδο μόρφωσης».**

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2
Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών ηλικία και επίπεδο μόρφωσης

ΗΛΙΚΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΛΥΚΕΙΟ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
18-24 ετών	10	1	0	0	**11**
25-34 ετών	20	3	0	0	**23**
35-44 ετών	18	2	0	1	**21**
45 & άνω	5	0	0	0	**5**
ΣΥΝΟΛΟ	**53**	**6**	**0**	**1**	**60**

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

- ✓ Η κάθε στήλη του πίνακα 4.2 δίνει την κατανομή του κάθε επιπέδου μόρφωσης ως προς την ηλικία, έτσι από την πρώτη στήλη έχουμε:

10 άτομα με βαθμίδα εκπαίδευσης «δημοτικό» έχουν ηλικία 18-24 ετών

[69] Ι. Παπαδημητρίου, *Περιγραφική Στατιστική*, (Θεσ/νικη, Παρατηρητής, 2001), σελ. 109.

20 άτομα με βαθμίδα εκπαίδευσης «δημοτικό» έχουν ηλικία 25-34 ετών

18 άτομα με βαθμίδα εκπαίδευσης «δημοτικό» έχουν ηλικία 35-44 ετών

5 άτομα με βαθμίδα εκπαίδευσης «δημοτικό» έχουν ηλικία 45 & άνω

- ✓ Στην δεύτερη στήλη έχουμε:

  1 άτομο με βαθμίδα εκπαίδευσης «γυμνάσιο» έχει ηλικία 18-24 ετών

  3 άτομα με βαθμίδα εκπαίδευσης «γυμνάσιο» έχουν ηλικία 25-34 ετών

  2 άτομα με βαθμίδα εκπαίδευσης «γυμνάσιο» έχουν ηλικία 35-44 ετών

- ✓ Στην τρίτη στήλη δεν έχει απαντηθεί από κανένα άτομο ότι έχει τελειώσει αυτή τη βαθμίδα εκπαίδευσης.

- ✓ Στην τέταρτη στήλη έχουμε μόνο 1 άτομο που έχει τελειώσει κάποια ανώτατη σχολή και βρίσκεται σε ηλικία 35- 44 ετών.

- ✓ Η τελευταία στήλη του πίνακα δείχνει την κατανομή του συνολικού πληθυσμού ως προς την ηλικία.

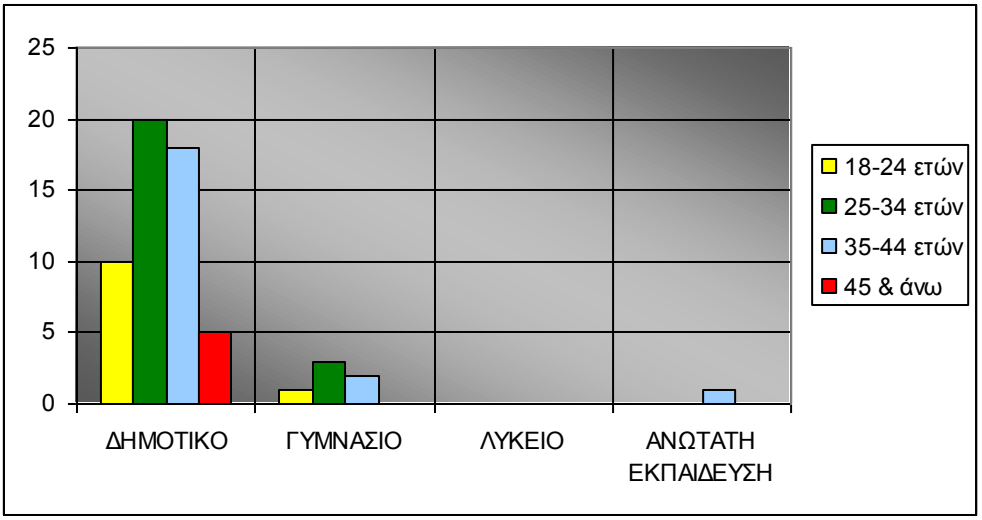
Κάθε γραμμή του πίνακα 4.2 δίνει την κατανομή της κάθε κλάσης ηλικίας ως προς το επίπεδο μόρφωσης, έτσι από την πρώτη γραμμή έχουμε:

10 άτομα ηλικίας 18-24 ετών έχουν βαθμίδα εκπαίδευσης «δημοτικό»

1 άτομο ηλικίας 18-24 ετών έχει βαθμίδα εκπαίδευσης «γυμνάσιο»

Διάγραμμα 4.23

ΗΛΙΚΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Με τον ίδιο τρόπο ερμηνεύονται και οι υπόλοιπες γραμμές. Η τελευταία γραμμή του πίνακα 4.2 δείχνει την κατανομή του συνολικού πληθυσμού ως προς το επίπεδο μόρφωσης.

Παρατηρεί, λοιπόν, κανείς ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι μετανάστες ανεξαρτήτου ηλικίας έχουν ολοκληρώσει μόνο την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, άρα θα έλεγε κανείς ότι σε γενικές γραμμές το μορφωτικό επίπεδό τους είναι σχετικά χαμηλό, κάτι που όμως δεν επηρεάζει τις εργασίες τους οι οποίες όπως έχει ήδη αναφερθεί είναι χειρωνακτικές και δεν απαιτούν ιδιαίτερη μόρφωση.

Σε έναν δεύτερο συνδυασμό, θα ασχοληθούμε με τις ερωτήσεις για τα έτη παραμονής και με το αν έχουν άδεια παραμονής οι αλλοδαποί. Τα έτη παραμονής είναι χωρισμένα σε τρεις βαθμίδες 0-5 έτη, 6-10 έτη, 10 έτη και άνω, ενώ η άδεια παραμονής σε δύο βαθμίδες: ναι ή όχι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3
Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «έτη παραμονής στην Ελλάδα» και «άδεια παραμονής και εργασίας στην Ελλάδα»

	0-5 έτη	**6-10 έτη**	**10 έτη & άνω**	**ΣΥΝΟΛΟ**
ΝΑΙ	21	25	10	**56**
ΟΧΙ	0	1	3	**4**
ΣΥΝΟΛΟ	**21**	**26**	**13**	**60**

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Η κάθε γραμμή του παραπάνω πίνακα δείχνει την κατανομή της «άδειας παραμονής και εργασίας στην Ελλάδα» με βάση τα έτη παραμονής στη χώρα μας.
Έτσι, στην πρώτη γραμμή έχουμε:

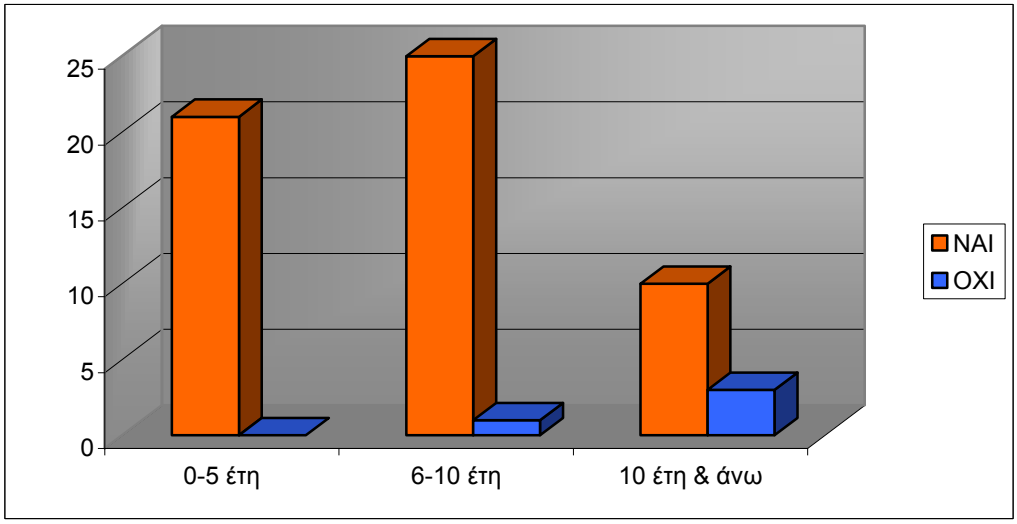
21 άτομα που έχουν άδεια παραμονής, βρίσκονται στην Ελλάδα από 0-5 έτη
25 άτομα που έχουν άδεια παραμονής, βρίσκονται στην Ελλάδα από 6-10 έτη
10 άτομα που έχουν άδεια παραμονής, βρίσκονται στην Ελλάδα από 10 έτη & άνω

Με τον ίδιο τρόπο ερμηνεύονται και οι υπόλοιπες γραμμές και στήλες του πίνακα. Η τελευταία γραμμή και στήλη του πίνακα 4.3 δείχνει την κατανομή του συνολικού πληθυσμού που έχουν άδεια παραμονής και διαμένουν στην Ελλάδα αντίστοιχα έτη.

Παρατηρώντας τα αποτελέσματα και θεωρώντας δεδομένη την ειλικρινή απάντηση των μεταναστών, προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι αλλοδαποί είτε έρθουν για ένα χρόνο είτε για πάντα στη χώρα μας, προτιμούν να ακολουθήσουν τις νόμιμες διαδικασίες ώστε να εξασφαλίσουν ήρεμη διαμονή, χωρίς τον κίνδυνο της απέλασης.

Διάγραμμα 4.24

ΕΤΗ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΝ ΕΧΟΥΝ ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Οι μεταβλητές που αναλύονται παρακάτω είναι οι ημέρες που εργάζονται οι μετανάστες κατά μέσο όρο το μήνα συγκριτικά με το ύψος των μηνιαίων αποδοχών τους. Χωρίζονται σε τρεις βαθμίδες: από 1-10 ημέρες, 11-20 ημέρες και 21-30 ημέρες και οι μηνιαίες αποδοχές διακρίνονται: 0-300 ευρώ, 300-500 ευρώ, 500-700 ευρώ, 700 ευρώ και άνω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4

Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «ημέρες εργασίας κάθε μήνα» και «ύψος μηνιαίων αποδοχών»

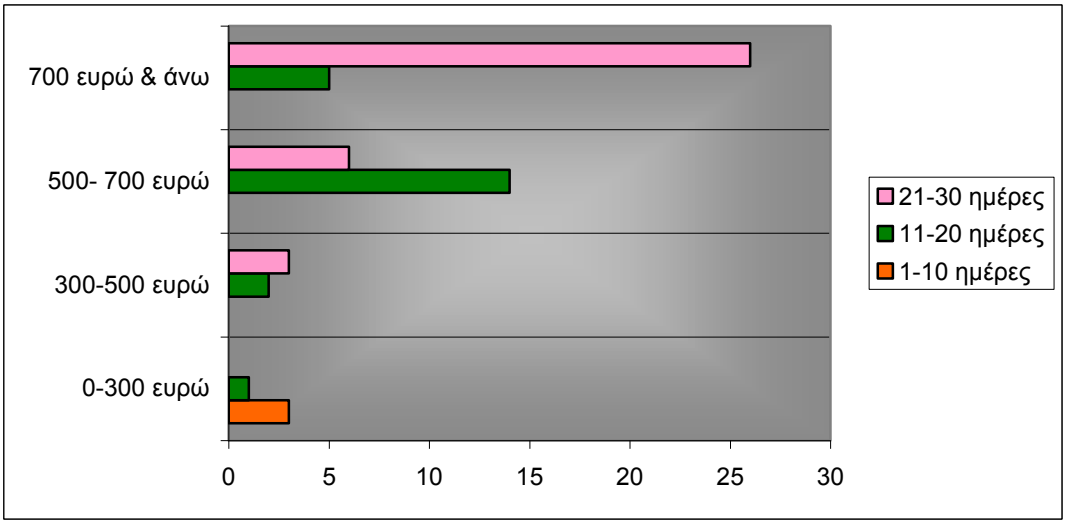
	1-10 ημέρες	**11-20 ημέρες**	**21-30 ημέρες**	**ΣΥΝΟΛΟ**
0-300 ευρώ	3	1	0	**4**
300-500 ευρώ	0	2	3	**5**
500- 700 ευρώ	0	14	6	**20**
700 ευρώ & άνω	0	5	26	**31**
ΣΥΝΟΛΟ	**3**	**22**	**35**	**60**

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Η κάθε στήλη του παραπάνω πίνακα δείχνει την κατανομή των ημερών εργασίας μηνιαίως με βάση το ύψος των μηνιαίων τους αποδοχών.
Έτσι, στην δεύτερη στήλη έχουμε:

1 άτομο που εργάζεται από 11-20 ημέρες έχει μηνιαίες αποδοχές 0-300 ευρώ
2 άτομα που εργάζονται από 11-20 ημέρες έχουν μηνιαίες αποδοχές 300-500 ευρώ
14 άτομα που εργάζονται από 11-20 ημέρες έχουν μηνιαίες αποδοχές 500-700 ευρώ
5 άτομα που εργάζονται από 11-20 ημέρες έχουν μηνιαίες αποδοχές 700 ευρώ & άνω

Διάγραμμα 4.25
ΗΜΕΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΩΝ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Αντίστοιχα, εξηγούνται και οι υπόλοιπες γραμμές και στήλες του πίνακα 4.4.

Από τον πίνακα 4.4 και το διάγραμμα 4.25, αυτονόητα προκύπτει η βασική παρατήρηση ότι όσες περισσότερες ημέρες εργάζεται ο μετανάστης τόσο καλύτερα αμείβεται. Γι' αυτό και 26 άτομα με πλήρη απασχόληση παίρνουν μισθό άνω των 700 ευρώ. Αξίζει όμως η αναφορά και σε μία δεύτερη παρατήρηση, η οποία είναι ότι 51 άτομα αμείβονται από 500 έως 700 ευρώ ίσως και λίγο παραπάνω, άρα 51 άτομα παίρνουν τουλάχιστον το βασικό μισθό, καταρρίπτοντας έτσι το μύθο ότι οι αλλοδαποί είναι πιο χαμηλόμισθοι.

Στον επόμενο πίνακα παραθέτονται τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την έρευνα προσέγγισης δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών. Συγκεκριμένα, για τις μεταβλητές **εθνικότητα** και αν αντιμετωπίζουν φαινόμενα ρατσισμού. Η εθνικότητα χωρίζεται σε Αλβανούς, Αιγυπτίους, Πακιστανούς και Ινδούς, ενώ στην ερώτηση αν αντιμετωπίζουν προσωπικά φαινόμενα ρατσισμού έχουμε τις εξής διαβαθμίσεις: ποτέ, σπάνια ή συχνά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5
Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «εθνικότητα» και αν «αντιμετωπίζουν φαινόμενα ρατσισμού»

	ΑΛΒΑΝΟΙ	**ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ**	**ΠΑΚΙΣΤΑΝΟΙ**	**ΙΝΔΟΙ**	**ΣΥΝΟΛΟ**
ΠΟΤΕ	1	16	0	2	**19**
ΣΠΑΝΙΑ	13	4	3	4	**24**
ΣΥΧΝΑ	14	1	1	1	**17**
ΣΥΝΟΛΟ	**28**	**21**	**4**	**7**	**60**

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Η κάθε γραμμή του πίνακα 4.5 δείχνει την άποψη των μεταναστών στο αν αντιμετωπίζουν φαινόμενα ρατσισμού με βάση την εθνικότητά τους.
Έτσι, στην δεύτερη γραμμή έχουμε:

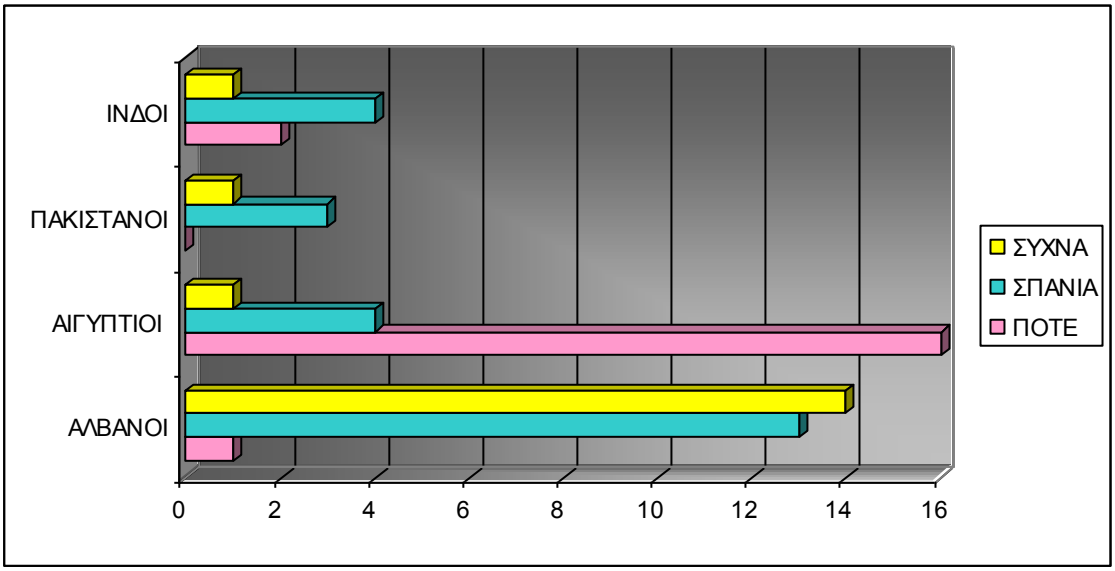
13 άτομα που αντιμετωπίζουν σπάνια φαινόμενα ρατσισμού είναι Αλβανοί μετανάστες
4 άτομα που αντιμετωπίζουν σπάνια φαινόμενα ρατσισμού είναι Αιγύπτιοι μετανάστες
3 άτομα που αντιμετωπίζουν σπάνια φαινόμενα ρατσισμού είναι Πακιστανοί μετανάστες
4 άτομα που αντιμετωπίζουν σπάνια φαινόμενα ρατσισμού είναι Ινδοί μετανάστες

Παρατηρώντας τα στοιχεία του πίνακα και του διαγράμματος 4.26 διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των Αιγυπτίων μεταναστών (περίπου 76%) δεν έχει αντιμετωπίσει ποτέ φαινόμενα ρατσισμού, σε αντίθεση με τους Αλβανούς μετανάστες, οι οποίοι αντιμετωπίζουν σπάνια ή συχνά φαινόμενα ρατσισμού κυρίως στο δρόμο ή στο καφενείο ή και στις δημόσιες υπηρεσίες από τους κατοίκους της περιοχής. Συγκεκριμένα, 27 στους 28 Αλβανούς αντιμετώπισαν τουλάχιστον μία φορά το ρατσισμό, ενώ το 50% αυτών θεωρεί ότι πέφτει συχνά θύμα ρατσισμού.

Αυτή η συσχέτιση αποδεικνύει ότι η εθνικότητα παίζει πρωταρχικό ρόλο στον τρόπο αντιμετώπισης ενός αλλοδαπού από τους Έλληνες. Διότι, αναφορικά πάντα με τους Αλβανούς, προηγούμενες αρνητικές ενέργειες ομοεθνών τους, στιγματίζουν αναπόφευκτα το σύνολο των Αλβανών μεταναστών.

Διάγραμμα 4.26

ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Στον τελευταίο πίνακα και διάγραμμα θα αναλυθούν οι μεταβλητές **έτη παραμονής στην Ελλάδα** και **πόσο καλά γνωρίζουν οι μετανάστες την ελληνική γλώσσα.** Τα έτη παραμονής χωρίζονται στις εξής βαθμίδες: 0-5 έτη, 6-10 έτη και 10 έτη & άνω, ενώ η γνώση της ελληνικής γλώσσας σε τέσσερις βαθμίδες: σχεδόν καθόλου, λίγο, μέτρια και πολύ καλά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.6

Πίνακας συμπτώσεων των μεταβλητών «έτη παραμονής στην Ελλάδα» και «πόσο καλά γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα»

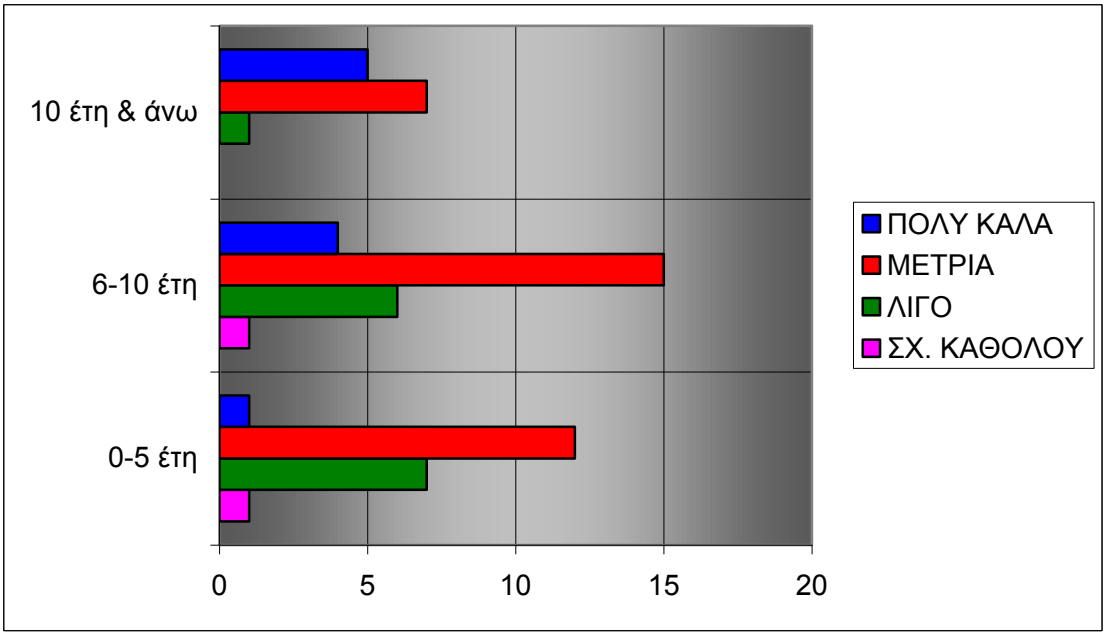
	0-5 έτη	**6-10 έτη**	**10 έτη & άνω**	**ΣΥΝΟΛΟ**
ΣΧ. ΚΑΘΟΛΟΥ	1	1	0	**2**
ΛΙΓΟ	7	6	1	**14**
ΜΕΤΡΙΑ	12	15	7	**34**
ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1	4	5	**10**
ΣΥΝΟΛΟ	**21**	**26**	**13**	**60**

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Η κάθε γραμμή του πίνακα 4.6 δείχνει τα έτη παραμονής των μεταναστών στην Ελλάδα με βάση την άποψη αυτών για τη γνώση της ελληνικής γλώσσας.
Έτσι, στην Τρίτη γραμμή έχουμε:

12 άτομα που γνωρίζουν μέτρια την ελληνική γλώσσα διαμένουν στην Ελλάδα 0-5 έτη
15 άτομα που γνωρίζουν μέτρια την ελληνική γλώσσα διαμένουν στην Ελλάδα 6-10 έτη
7 άτομα που γνωρίζουν μέτρια την ελληνική γλώσσα διαμένουν στην Ελλάδα 10 έτη & άνω

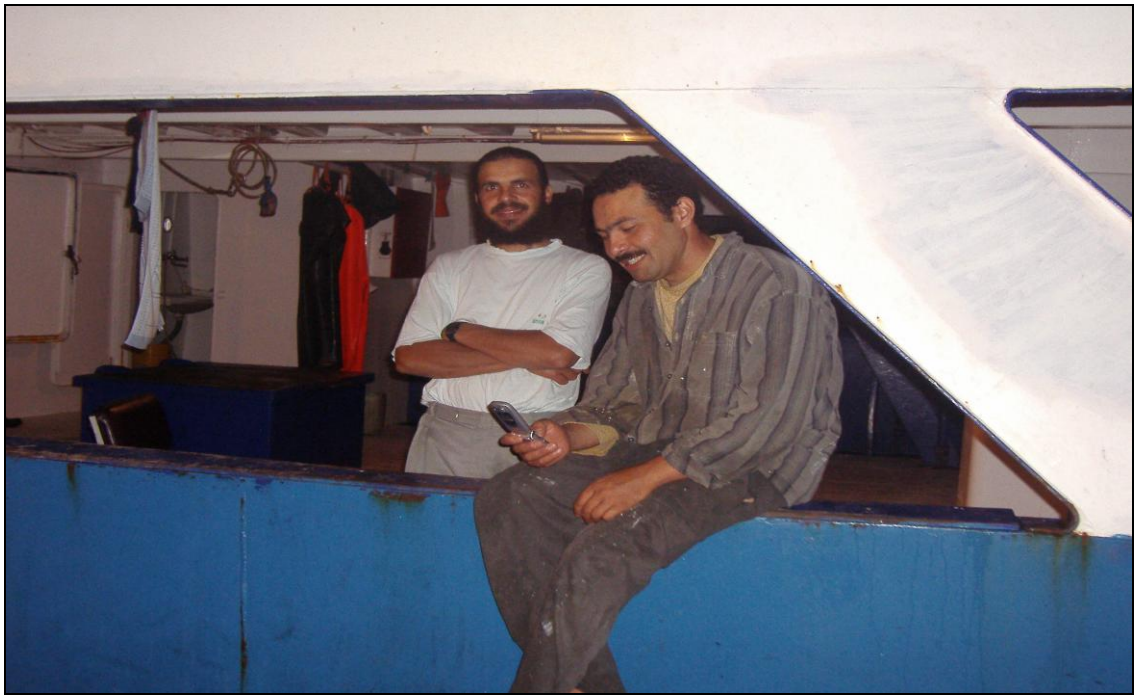
Διάγραμμα 4.27
ΕΤΗ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων σε πληθυσμό αλλοδαπών στο Δήμο Δυστίων

Ο πίνακας 4.6 και το διάγραμμα 4.27 φανερώνουν ότι ανεξάρτητα με το πόσα χρόνια είναι η παραμονή των αλλοδαπών στη χώρα μας, ελάχιστοι είναι εκείνοι που δήλωσαν ότι μιλάνε πολύ καλά την ελληνική γλώσσα, μόλις το 17% των ερωτηθέντων. Μάλιστα, σε αντίθεση με αυτό που θα περίμενε κανείς, ότι δηλαδή όσο

περισσότερα έτη μένει ένα άτομο σε έναν τόπο τόσο καλύτερα μιλάει τη γλώσσα, ένα μεγάλο ποσοστό (περίπου 80%), μιλάει λίγο ή μέτρια την ελληνική γλώσσα.

Φώτο 2: *Ώρα ξεκούρασης των Αιγυπτίων επάνω στο αλιευτικό σκάφος «ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ» μετά το πέρας των εργασιών τους στο λιμάνι των Αγίων Αποστόλων.(Μάιος 2006).*

4.3. ΕΝΤΑΞΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αρχικά θα αναφερθεί η περίπτωση των Αλβανών μεταναστών των οποίων η κοινωνική τους ένταξη έρχεται αντιμέτωπη με τρία βασικά διακριτά στοιχεία έναντι άλλων μεταναστευτικών πληθυσμών: [70]

- Η μετανάστευσή τους στη χώρα μας δεν έχει βάθος χρόνου αφού είναι υπόθεση της τελευταίας περίπου δεκαετίας. Οι διεργασίες επομένως που απαιτούνται για κοινωνική ένταξη ή ενσωμάτωση δεν μπορούν να έχουν ολοκληρωθεί.
- Ο τρόπος μετανάστευσής τους δεν ακολουθεί για ένα σημαντικό ποσοστό από αυτούς τις νόμιμες διαδικασίες, δεν είναι δηλαδή νόμιμοι μετανάστες. Αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική τους ένταξη γιατί αποτελούν κινούμενο μεταναστευτικό ρεύμα, εναλλασσόμενο μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας. Επομένως, οι όποιες πολιτικές έχουν υιοθετηθεί από

[70] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 364.

τη χώρα μας για μετανάστες δεν μπορεί να έχει αυτούς ως αποδέκτες – ούτε μπορούν να διεκδικήσουν βασικά εργασιακά τους δικαιώματα και από την άλλη οι ίδιοι ως προσωρινοί μετανάστες δεν επιθυμούν να ενσωματωθούν στην κοινωνία μας και αναπτύσσουν σθεναρές αντιστάσεις σε μία τέτοια προοπτική.

- Προέρχονται από μια χώρα που διαφέρει σε όλα τα επίπεδα από την Ελλάδα. Η Αλβανία έμεινε για πολλά χρόνια απομονωμένη από τον υπόλοιπο κόσμο, η οργάνωσή της στηρίχθηκε σε ένα αυταρχικό πολιτικό σύστημα και στον κρατισμό, το οικονομικό και κοινωνικό της επίπεδο ήταν χαμηλό και η θρησκεία με όσα πολιτισμικά και αξιακά στοιχεία συνακολουθείται είναι διαφοροποιημένη από τη χριστιανική παράδοση.

Σε όλες τις περιπτώσεις μεταναστών η κοινωνική ένταξή τους περνά μέσα από το κανάλι της νομιμοποίησης της μετανάστευσής τους στη χώρα μας και από την ένταξή τους στην ελληνική αγορά εργασίας, οπότε αποκτούν εκείνα τα οικονομικά μέσα που θα τους επιτρέψουν να εκπληρώσουν τους λόγους της μετανάστευσής τους και κυρίως να ακολουθήσουν στο μέτρο του δυνατού τον εθνικό τρόπο ζωής.[71]

Α) Απόψεις Αλβανών

Οι Αλβανοί είναι η πολυπληθέστερη μεταναστευτική ομάδα στην ελληνική επικράτεια. Τα μεγάλα ρεύματα εμφανίζονται μετά την κατάρρευση του καθεστώτος του Χότζα (δεκαετία 1990) προφανώς γιατί μέχρι τότε ήταν απαγορευμένη όχι μόνο η μετανάστευση αλλά και η επικοινωνία της Αλβανίας με τον υπόλοιπο κόσμο.[72]

Οι Αλβανοί μετανάστες που πήραν μέρος στην έρευνα αντιμετώπισαν την απασχόλησή τους στη χώρα μας με πολλά κριτήρια. Το γεγονός ότι εδώ μπορούν να εργαστούν με σημαντικά καλύτερους οικονομικούς όρους συγκριτικά με την Αλβανία, τους κάνουν να αξιολογούν θετικά τη μετανάστευσή τους. Πάντοτε όμως το μέτρο σύγκρισης είναι η Αλβανία, η οποία μειονεκτεί σημαντικά σε όλους τους τομείς, παρέμεινε ουσιαστικά στο περιθώριο της Ευρώπης, δεν ακολούθησε τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις που σημειώθηκαν μετά το Β' Παγκόσμιο

[71] Οπ. π., σελ. 365.
[72] Κ. Κασιμάτη, *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης,* (Αθήνα, Gutenberg, 2003), σελ. 38.

πόλεμο στο διεθνή χώρο και η κοινωνία της είχε όλα τα χαρακτηριστικά της υπανάπτυξης και καθυστέρησης.[73]

Όλοι όσοι απάντησαν στο ερωτηματολόγιο επισήμαναν ότι έφυγαν για να ζήσουν μια καλύτερη ζωή, να γνωρίσουν ένα κόσμο διαφορετικό, να δουλέψουν για το μέλλον το δικό τους και των παιδιών τους. Διηγούνται πόσο δύσκολη ήταν η ζωή εκεί, πολλή δουλειά, κούραση, λίγα χρήματα, χωρίς να είναι σε θέση να γευτούν τα αγαθά του πολιτισμού, τα σπίτια τους χωρίς να έχουν τον σύγχρονο εξοπλισμό που καθιστά τη ζωή πιο ξεκούραστη. Κάποιοι μάλιστα ανέφεραν και την ανασφάλεια που ένιωσαν όταν κατέρρευσε το καθεστώς του Χότζα, στο οποίο είχαν συνηθίσει. Οι διώξεις από την εργασία σε συνδυασμό με το άνοιγμα των συνόρων και το χαμηλό βιοτικό επίπεδο, συντέλεσαν στο να αποτελεί η μετανάστευσή τους μονόδρομο.

Αν, ωστόσο, ο κύριος λόγος μετανάστευσής τους είναι οικονομικός, η ένταξή τους στην αγορά εργασίας δικαίως αποτελεί το πρώτο τους μέλημα γιατί μόνο έτσι θα δοθούν δυνατότητες να ενταχθούν κοινωνικά στη δική μας χώρα.

Είναι γεγονός ότι τον πρώτο καιρό όλοι σχεδόν οι ερωτώμενοι ήρθαν στη χώρα μας χωρίς τις νόμιμες διαδικασίες. Συχνά ανέφεραν ότι ήρθαν «με τα πόδια» για να αποφύγουν τους ελέγχους εισόδου. Αυτό τους ανάγκαζε να δέχονται εργασιακούς όρους δυσμενείς τόσο στο επίπεδο των αμοιβών όσο και στο επίπεδο της ασφαλιστικής τους κάλυψης. Ο φόβος της απέλασης από τη χώρα μας ήταν μόνιμος και η αποδοχή απαράδεκτων εργασιακών όρων αναγκαστική.

[73] Ε. Καραφωτάκης, *Οι Βαλκανικές Οικονομίες στο πρώτο στάδιο μετάβασης 1990-1996*, (Αθήνα, Κριτής,1999), σελ. 74.

Φώτο 3: *Ο Μόντι, Αλβανός μετανάστης, κατά τη διάρκεια εργασιών για το χτίσιμο πέτρας σε κατοικία στους Αγίους Αποστόλους. (Ιούνιος 2007).*

Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο της απασχόλησης αυτής της κατηγορίας μεταναστών είναι η μεγάλη κινητικότητα που εμφανίζουν τόσο σε επίπεδο επαγγέλματος όσο και σε επίπεδο φορέων απασχόλησης (εργοδοτών).

Ο Έντι, σήμερα βοηθός ηλεκτρολόγου αναφέρει:

«…Έκανα τα πάντα. Κάποτε έβαφα σπίτια, δούλεψα σε αγροτικές καλλιέργειες, κουβαλούσα δοχεία με χρώματα και άλλες διάφορες οικοδομικές εργασίες από κουβάλημα μπαζών μέχρι χτίσιμο. Πέρασα από πολλές περιοχές της Ελλάδας κάνοντας αυτές τις δουλειές. Τελικά κατέληξα εδώ…»

Η νομιμοποίηση της μετανάστευσής τους βελτίωσε σημαντικά την κατάστασή τους. Ένιωσαν καταρχήν μια σιγουριά ότι έχουν πια υπόσταση, ταυτότητα και δειλά στην αρχή και πιο επιτακτικά αργότερα διεκδίκησαν καλύτερες αποδοχές και ασφαλιστική κάλυψη. Όπως αναφέρει ο Έντι:

«…Τώρα είμαι νόμιμος και αυτό δεν αλλάζει. Αυτή η νομιμότητα σου δίνει αυτοπεποίθηση, κάτι αλλάζει μέσα σου. Νιώθεις ότι τώρα είσαι άλλος, διαφορετικός κι όμως έπρεπε να περάσουν 8 χρόνια μέχρι να γίνω νόμιμος…»

Οι περισσότεροι σταθεροποιήθηκαν τόσο σε επαγγέλματα όσο και σε τόπους που τελικά εγκαταστάθηκαν. Το εργασιακό αυτό οδοιπορικό δείχνει ότι η νομιμοποίηση της μετανάστευσης που συνέβαλε ουσιαστικά στη βελτίωση των όρων απασχόλησής, τους εξασφάλισε αποδοχές και ασφαλιστική κάλυψη.[74]

Παρόλα αυτά, επειδή οι Αλβανοί μετανάστες είναι ακόμα στην αρχή της πορείας των διεκδικήσεων τους στον εργασιακό χώρο, υπάρχει μεγάλη μερίδα αυτών οι οποίοι είναι αναγκασμένοι εκ των πραγμάτων να αποδέχονται εργασιακούς όρους που κινούνται συχνά στις παρυφές της νομιμότητας. Σ' αυτό συντελεί και το γεγονός ότι στον ξένο τόπο δεν έχουν ερείσματα ούτε δίκτυα υποστηρικτικά που να μπορούν να διεκδικήσουν τα νόμιμα δικαιώματά τους.

Από την εξέταση του συνόλου των Αλβανών που έλαβαν μέρος στην έρευνα αυτή, φάνηκε ότι η νομιμοποίηση της μετανάστευσής τους στη χώρα μας αποτέλεσε βασική παράμετρο βελτίωσης των εργασιακών όρων, τουλάχιστον στο επίπεδο αμοιβών και στην ασφαλιστική τους κάλυψη. Ασφαλώς, η θέση τους στην αγορά εργασίας δεν είναι ισότιμη με αυτή των Ελλήνων από πολλές απόψεις. Ωστόσο, η προσπάθεια που καταβάλλουν είναι μεγάλη. Επειδή θέλουν να πετύχουν, εργάζονται σκληρά και όπως γίνεται συνήθως στους μεταναστευτικούς πληθυσμούς, αποταμιεύουν όσο το δυνατόν περισσότερα είτε για να αποκτήσουν σπίτι εδώ ή δική τους δουλειά είτε για να γυρίσουν πίσω στην Αλβανία, εφόσον και εκεί η κατάσταση συνεχώς καλυτερεύει. Από την άποψη αυτή, παρά τις διαφορές που επισημαίνουν οι ίδιοι ότι βιώνουν στο χώρο της εργασίας, αξιολογούν θετικά την παρουσία τους στην αγορά εργασίας κυρίως μετά τη νομιμοποίηση της μετανάστευσής τους στη χώρα.

Β) Είναι οι Έλληνες ρατσιστές; Τι πιστεύουν οι Αλβανοί;

Από τη μέχρι τώρα ανάλυση φάνηκε ότι οι Αλβανοί – και κατά προέκταση κάθε μετανάστης – στη χώρα υποδοχής βιώνουν μια διακριτική σε βάρος τους τυπική και συχνότερα άτυπη μεταναστευτική πολιτική που θέτει διαχωριστικές γραμμές από τους γηγενείς. Το γεγονός ότι:

- απασχολούνται στον δευτερεύοντα τομέα της οικονομίας, δηλαδή σε εργασίες προσωρινές χωρίς προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης, κακοπληρωμένες και συχνά επικίνδυνες και ανθυγιεινές,

[74] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 385.

- δεν έχουν σε σημαντικό ποσοστό νόμιμη παρουσία στη χώρα μας και γι' αυτό είναι εύκολος στόχος εκμετάλλευσης,

μορφοποιεί ένα υπόστρωμα που εύκολα μπορεί κανείς να εντοπίσει χαρακτηριστικές ρατσιστικές συμπεριφορές από τους ντόπιους. Γιατί κάθε διάκριση που γίνεται σε μια κοινωνία μπορεί να ονομαστεί υπό ευρεία έννοια ρατσισμός.[75]

Στις κοινωνίες των χωρών υποδοχής οι μετανάστες ζητούν την προστασία τους και αντίστοιχα οι ντόπιοι αισθάνονται ότι η παρουσία των μεταναστών είναι απειλή για την κοινωνική συνοχή. Οι Αλβανοί, εξαιτίας και του μεγάλου αριθμού που ήρθαν στη χώρα μας, της διαφορετικότητας που συνοδεύει τους ίδιους και το καθεστώς της μετακίνησής τους (μη νόμιμοι) και κάποιων περιστατικών αντικοινωνικής συμπεριφοράς που ορισμένοι έχουν δείξει αντιμετωπίζουν συμπεριφορές που μπορούν να χαρακτηριστούν ρατσιστικές.

Σήμερα βρισκόμαστε μπροστά σε νέου τύπου ρατσισμό που δεν στηρίζεται μόνο στη διαφορετική εθνικότητα και σε βιολογικούς παράγοντες αλλά και σε άλλα στοιχεία, τα οποία οι τοπικές κοινωνίες θεωρούν σημαντικά όπως είναι: «η προάσπιση διαφορών και η άρνηση θετικών συναισθημάτων απέναντι στη διαφορετικότητα».[76]

Οι καταστάσεις αυτές είναι φυσικό να έχουν αποδέκτες τους Αλβανούς, οι οποίοι σε όλους τους χώρους αισθάνονται ότι δεν είναι ισότιμα μέλη της κοινωνίας μας. Όσον αφορά το γραφειοκρατικό σύστημα όπως το εφαρμόζουν οι υπάλληλοι και ο έλεγχος, τον οποίο ασκούν στους μετανάστες (ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που δεν υπάρχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις εισόδου στη χώρα μας), αντανακλούν σε καθυστερήσεις και άσχημη συμπεριφορά.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι οι Αλβανοί στην πλειοψηφία τους θεωρούν ότι υπάρχει ρατσισμός στην ελληνική κοινωνία. Τόσο στο χώρο της εργασίας όσο και στην καθημερινότητα τα παραδείγματα αφθονούν. Ωστόσο, μένει μία πίκρα διότι ήρθαν σε μία χώρα με δημοκρατικούς θεσμούς και συναντούν φαινόμενα ρατσισμού στο δρόμο, στο χώρο εργασίας, στις διαπροσωπικές σχέσεις.

[75] Γ. Κτιστάκις, *«Μετανάστες, Ρατσισμός, Ξενοφοβία»* , (Αθήνα, Σάκκουλα, 2001), σελ. 18.
[76] Γ. Κτιστάκις, *«Μετανάστες, Ρατσισμός, Ξενοφοβία»* , (Αθήνα, Σάκκουλα, 2001), σελ. 108.

Γ) Απόψεις Αιγυπτίων

Οι Αιγύπτιοι μετανάστες που πήραν μέρος στην έρευνα αντιμετωπίζουν διαφορετικά την απασχόληση τους στην Ελλάδα. Σε αντίθεση με τους Αλβανούς, οι Αιγύπτιοι δεν έχουν πολλές επιλογές στους τομείς εργασίας. Έρχονται στην Ελλάδα για να εργαστούν αποκλειστικά ως αλιεργάτες.

Η μετάκληση αλιεργατών εντάσσεται στη διαδικασία της μετάκλησης για εξαρτημένη εργασία. Λόγω όμως κατίσχυσης, σε ειδικά θέματα της διμερούς συμφωνίας Ελλάδας-Αιγύπτου και λόγω της φύσης της απασχόλησης, η οποία έχει εν μέρει εποχιακό χαρακτήρα, η διαδικασία για τους Αιγυπτίους αλιεργάτες διαφοροποιείται από τη διαδικασία της μετάκλησης για εξαρτημένη εργασία.

Έτσι όπως αναφέρθηκε παραπάνω οι Αιγύπτιοι απασχολούνται με διάφορες εργασίες που αφορούν τα αλιευτικά σκάφη. Από το ψάρεμα μέχρι τη βαφή και συντήρηση του σκάφους. Η εργασία τους όμως σε καμία περίπτωση δεν ξεφεύγει από εκείνο το γνωστικό αντικείμενο που κατέχουν.

Πάντα σε σύγκριση με τους Αλβανούς, οι οποίοι είχαν πολύ άσχημες στιγμές στη χώρα τους είτε οικονομικές είτε κοινωνικές, οι Αιγύπτιοι θεωρούνται από τους ντόπιους ένας λαός περισσότερο πολιτισμένος. Κανένας από τους ερωτώμενους Αιγυπτίους δεν απάντησε ότι έφυγε από τη χώρα του επειδή οι εργασιακές συνθήκες δεν τους ευχαριστούσαν. Βέβαια οι οικονομικοί λόγοι τους ανάγκασαν να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα επειδή θεωρείται αναπτυσσόμενη χώρα.

Όλοι όσοι απάντησαν στο ερωτηματολόγιο έφυγαν από τη χώρα τους επειδή η οικονομική ευχέρεια που τους παρείχε η Ελλάδα ήταν πολύ σημαντική γι' αυτούς και για τις οικογένειές τους. Εξάλλου οι Αιγύπτιοι όπως και όλοι οι μετανάστες δεν ξοδεύουν τα χρήματα που κερδίζουν από τις εργασίες τους παρά τα αποστέλλουν στις οικογένειές τους. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι κανένας από τους ερωτηθέντες δεν έχει απαντήσει ότι η οικογένειά του διαμένει στην Ελλάδα.

Ο Άζραφ, Αιγύπτιος αλιεργάτης, αναφέρει ότι:

«…Έρχομαι στους Αγίους Αποστόλους τα τελευταία 17 χρόνια. Εργάζομαι στο ίδιο αλιευτικό σκάφος και δεν έχω κανένα πρόβλημα με τον καπετάνιο. Είμαι από τους παλαιότερους αλιεργάτες στην περιοχή και όλα αυτά τα χρόνια, δεν άκουσα κανένα ντόπιο να έχει παράπονο από το λαό μου. Σέβομαι τα χρήματα που μου παρέχει ο εργοδότης μου και θέλω να τον βοηθάω όποτε υπάρχει ανάγκη. Η δουλειά μας είναι αρκετά δύσκολη, ζούμε αρκετά μακριά από τη χώρα μας και μας λείπουν οι οικογένειές

μας. Περιμένουμε να τελειώσουν οι μήνες απασχόλησης και τον Δεκέμβριο να γυρίσουμε στη χώρα μας μέχρι τις αρχές Μαρτίου που πρέπει να έρθουμε ξανά στην Ελλάδα…»

Οι Αιγύπτιοι μετανάστες έρχονται στην Ελλάδα χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Με την άφιξη τους επισημαίνουν κατευθείαν και τη νομιμοποίηση τους. Αφού όλες οι τυπικές διαδικασίες που απαιτούνται για την είσοδο τους, προετοιμάζονται από τους εργοδότες. Άρα δηλαδή οι Αιγύπτιοι θεωρούνται τυχερότερος λαός σε θέμα αντιμετώπισης και τακτοποίησης προσωπικών τους θεμάτων από τους Αλβανούς.

Ο εργοδότης που επιθυμεί να απασχολήσει υπηκόους τρίτης χώρας, ως αλιεργάτες, με σχέση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου και προκειμένου να χορηγηθεί η αντίστοιχη θεώρηση εισόδου, υποβάλλει σχετική αίτηση στην υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης του νομού στον οποίο είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση του ή στο νομό της έδρας του νηολογίου του σκάφους του, με την οποία ζητά να εγκριθεί η είσοδος στη χώρα συγκεκριμένων αλιεργατών, τους οποίους προτίθεται να απασχολήσει στο αλιευτικό του σκάφος. Στην αίτηση του εργοδότη, θα επισυνάπτεται πίνακας με τα στοιχεία των υπηκόων τρίτων χωρών, στα οποία, απαραιτήτως, θα συμπεριλαμβάνονται, το ονοματεπώνυμο, το όνομα πατρός, η ημερομηνία γέννησης και ο αριθμός διαβατηρίου τους.[77]

Φώτο 4: *Αιγύπτιοι αλιεργάτες κατά τη διαδικασία φόρτωσης αλιευμάτων σε φορτηγό αυτοκίνητο από το αλιευτικό σκάφος «ΣΠΥΡΟΣ» στο λιμάνι των Αγίων Αποστόλων. (Μάιος 2007).*

[77] Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Αρ. φύλλου 42, 3536/23.02.2007

Από την έρευνα και τις απαντήσεις των Αιγυπτίων διακρίνεται ότι είναι πολύ πιο ευνοημένος λαός από τους υπόλοιπους μετανάστες. Τέλος, θα έπρεπε να αναφερθεί ότι οι Αιγύπτιοι απολαμβάνουν το υψηλότερο κατά μέσο όρο μικτό εισόδημα λόγω των καλύτερων απολαβών που τους παρέχεται από την αλιεία.

Δ) Απόψεις Ινδών και Πακιστανών

Στο δήμο Δυστίων σήμερα περίπου το 7% του πληθυσμού των μεταναστών είναι Πακιστανοί, ενώ το 12% είναι Ινδοί. Οι καταγεγραμμένες μαρτυρίες που είχα από τις συγκεκριμένες εθνικότητες ήταν ελάχιστες και αυτό κάτω από μεγάλη πίεση. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω τα άτομα αυτά διαμένουν στο δημοτικό διαμέρισμα του Αργυρού και απασχολούνται με τις ιχθυοκαλλιέργειες.

Συγκριτικά με τις δύο προηγούμενες εθνικότητες, οι εν λόγω ήταν αρκετά επιφυλακτικοί στο να δώσουν πληροφορίες σχετικά με τη ζωή τους. Γι' αυτό ο αριθμός των ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν είναι μικρός. Δυστυχώς την ίδια δυσκολία αντιμετώπισα και στην υπηρεσία του δήμου, στην οποία τα στοιχεία που ήταν καταγεγραμμένα ήταν ελάχιστα και έτσι οι πληροφορίες ήταν ελλιπείς.

1) Παρόλα αυτά κατόρθωσα να αποσπάσω από αυτά τα άτομα ορισμένες πληροφορίες που φάνηκαν χρήσιμες για την έρευνά μου. Οι Ινδοί, αν και η χώρα τους εκτείνεται σε μια πολύ εύφορη και πεδινή περιοχή, είναι μία φτωχή αναπτυσσόμενη χώρα του Τρίτου κόσμου, η οποία αναγκάζει το λαό της να μεταναστεύσει σε άλλες χώρες για να επιβιώσει.

Σύμφωνα με μαρτυρίες των Ινδών της περιοχής, τα άτομα που βρίσκονται στην Ελλάδα είναι περίπου 6.400 μετανάστες.[78] Από αυτούς έκαναν αίτηση για νομιμοποίηση περίπου 4.000 και υπολογίζεται ότι ο ένας στους δύο θα καταφέρει να συγκεντρώσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πράσινη κάρτα. Τα ένσημα και το πιστοποιητικό ποινικού μητρώου είναι οι βασικοί λόγοι που έχουν αποκλείσει πολλούς συμπατριώτες τους από τη νομιμοποίηση. Στην αίτηση της νομιμοποίησης χρειάζονται 150 ένσημα και επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της άδειας παραμονής.[79]

Οι περισσότεροι Ινδοί που έχουν έρθει στην Ελλάδα είναι άνδρες και οι οικογένειές τους ζουν στην πατρίδα τους, χωρίς να υπάρχει τρόπος να έρθουν κοντά

[78] Στοιχεία ΕΣΥΕ, απογραφή έτους 2001.
[79] Βλέπε Παράρτημα.

τους. Η δουλειά τους είναι αβέβαιη, χωρίς ασφάλιση και με χαμηλά μεροκάματα. Το ημερομίσθιο τους είναι 20- 30 ευρώ.[80]

Η κοινωνική τους ζωή, οι συναναστροφές και η ψυχαγωγία περιορίζονται στα καφενεία και στα καταστήματα της περιοχής. Επίσης, αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις και σχέσεις αλληλεγγύης με τις άλλες κοινότητες μεταναστών, όπως για παράδειγμα με Αλβανούς. Πολλοί δημιουργούν φιλίες με δημότες, αν και αναφέρθηκαν περιπτώσεις στις οποίες κάποιοι τους αντιμετωπίζουν με καχυποψία.

Τέλος, προβλήματα προκύπτουν και με τις κρατικές υπηρεσίες, όπως ο δήμος, το Ι.Κ.Α.(Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων) και ο Ο.Α.Ε.Δ. (Οργανισμός Ανεύρεσης Εργατικού Δυναμικού). Ιδιαίτερα προβλήματα έχουν με την αστυνομία, που τους συμπεριφέρεται βίαια και με προκατάληψη.

2) Οι Πακιστανοί μετανάστες που ζουν στην Ελλάδα είναι περίπου 10.900. Ήρθαν στην Ελλάδα γιατί δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα άλλο στη χώρα τους. Το Πακιστάν είναι μία πολύ φτωχή χώρα και ο λαός της ασχολείται κυρίως με τον αγροτικό τομέα και ελάχιστα με την αλιεία. Θεωρείται μια πολύ πυκνοκατοικημένη χώρα και άρα οι τομείς της απασχόλησης είναι περιορισμένοι.

Η πλειοψηφία των Πακιστανών αναφέρει ότι οι συνθήκες διαβίωσής τους στην Ελλάδα είναι άθλιες. Στην έρευνά έγινε αναφορά από Πακιστανό μετανάστη ότι ζουν περισσότερα από 5 άτομα σε μικρά σπίτια. Ζουν αναγκαστικά πολλά άτομα μαζί διότι αφ' ενός οι ντόπιοι δύσκολα δέχονται να ενοικιάσουν τα σπίτια τους σε μετανάστες και αφ' ετέρου το ενοίκιο είναι αρκετά υψηλό για να μπορέσουν αυτοί μόνοι τους να αντεπεξέλθουν.

Το γεγονός ότι δεν έχουν χαρτιά (άδεια παραμονής και εργασίας), κάνει πολύ δύσκολη την προσπάθειά τους να βρουν δουλειά και να επιβιώσουν με ανθρώπινο τρόπο. Αν πάλι βρεθεί εργασία, θα είναι χωρίς ασφαλιστική κάλυψη και με πολύ χαμηλό ημερομίσθιο αλλά και με πολλές ώρες εργασίας ημερησίως.

Οι Πακιστανοί διασκεδάζουν κυρίως μπροστά στην τηλεόραση, ενώ λίγοι από αυτούς κάνουν βόλτα στα καφενεία της περιοχής. Άλλοι επίσης προσπαθούν να δημιουργήσουν σχέσεις με τους Ινδούς που εργάζονται στις ιχθυοκαλλιέργειες.

[80] Πραγματική μαρτυρία Ινδού μετανάστη, εργάτη ιχθυοκαλλιεργειών, δήμος Δυστίων, δημοτικό διαμέρισμα Αργυρού.(Πόρτο Μπούφαλο, Ιούλιος 2006).

Τέλος, η πλειοψηφία των Πακιστανών δηλώνει ότι θα επιθυμούσαν να επιστρέψουν στη πατρίδα τους αν ήταν σίγουροι πως θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση στη χώρα τους, είτε οικονομική είτε κοινωνική.[81]

[81] Πραγματική μαρτυρία Πακιστανού μετανάστη, εργάτη ιχθυοκαλλιεργειών, δήμος Δυστίων, δημοτικό διαμέρισμα Αργυρού.(Πόρτο Μπούφαλο, Ιούλιος 2006).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΤΑΝ ΣΤΟ ΓΗΓΕΝΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

5.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΓΗΓΕΝΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Οι Έλληνες βλέπουν την ένταξη και την απασχόληση των μεταναστών από μία άλλη οπτική που σχετίζεται περισσότερο με τα δικά τους ενδιαφέροντα και συμφέροντα και όχι με τις απαιτήσεις της κοινωνίας μας.

Πιθανώς η συναναστροφή των μεταναστών με άτομα των τοπικών κοινωνιών αποτελεί τον καταλληλότερο δείκτη αναγνώρισης της κοινωνικής τους ένταξης στη δική μας χώρα, γιατί δείχνει ότι τόσο οι μετανάστες όσο και οι γηγενείς έχουν προκαταλήψεις, φοβίες και αμφιβολίες[82] που είναι λογικό να δημιουργούνται όταν τα νέα δεδομένα αλλάζουν τον κοινωνικό χάρτη σε μια περιοχή και συμφιλιώνονται με την ιδέα της συνύπαρξης και την πρακτική της ομαλής συμβίωσής τους.

5.1.1. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΓΗΓΕΝΩΝ

Σύμφωνα με τα προσωπικά στοιχεία που συγκέντρωσα από την έρευνα προσέγγισης δεδομένων σε πληθυσμό 30 γηγενών που διαμένουν στο δήμο Δυστίων προκύπτουν τα εξής:

- Στην έρευνά μου πήραν μέρος 21 άνδρες και 9 γυναίκες. Αυτή η διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών δεν έγινε τυχαία απλά θεώρησα σκόπιμο να συμπεριλάβω άτομα τα οποία είχαν άμεση επαφή με τους μετανάστες.
- Οι ηλικίες των ατόμων που απάντησαν στα ερωτηματολόγια έχουν ως εξής: 16 έως 24 ετών με ποσοστό 13,33%, το 30% των ερωτηθέντων ανήκει στις ηλικίες 25 έως 34 ετών, το 23,33% καταλαμβάνουν οι ηλικίες από 35 έως 44 ετών και 33.33% των ερωτηθέντων ανήκει στη βαθμίδα 45 ετών και άνω.
- Οι περισσότεροι των ερωτηθέντων ζουν αρκετά χρόνια στην υπό εξέταση περιοχή που εξετάζω, οπότε έχουν ζήσει το φαινόμενο της μετανάστευσης από τα πρώτα χρόνια που εμφανίστηκε στο δήμο Δυστίων.

[82] Βλέπε διάγραμμα 5.1.

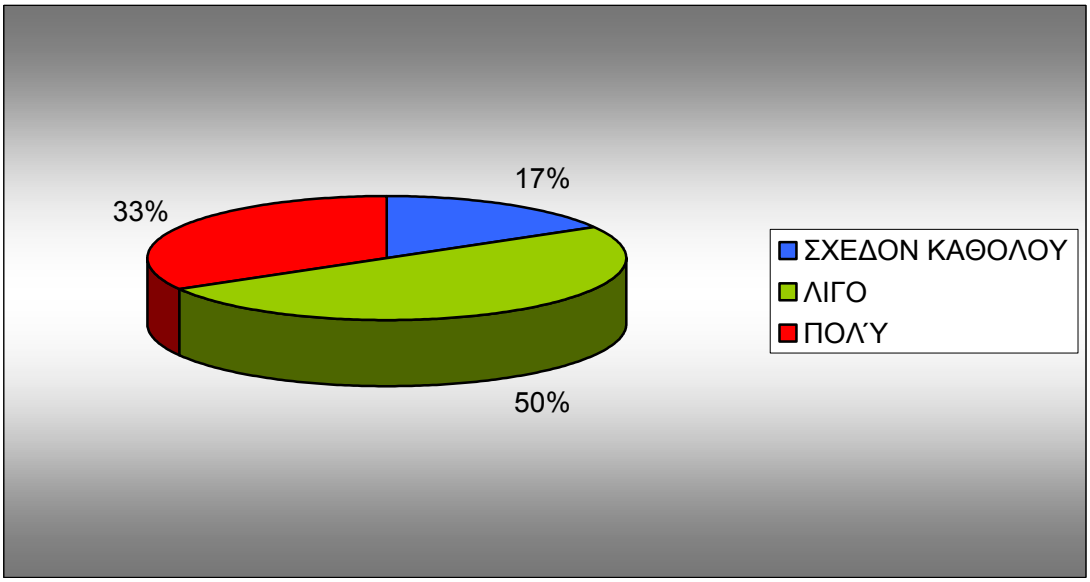
5.1.2. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Στις απόψεις των μεταναστών για την κοινωνική τους ένταξη στην ελληνική κοινωνία σε επιμέρους θεματικές ενότητες, όπως είναι η συναναστροφή τους με Έλληνες, η επαφή τους με τις υπηρεσίες, η άποψή τους αν η ελληνική κοινωνία είναι ρατσιστική ή όχι και τέλος ως επιστέγασμα όλων των ανωτέρω η αξιολόγηση της μετανάστευσής τους ως ένας συμψηφισμός θετικών και αρνητικών στοιχείων, αντιπαρατίθενται οι απόψεις των Ελλήνων για τα θέματα αυτά που καταλήγουν σε μία συνολική αποτίμηση της παρουσίας των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία.[83]

Οι δημότες που πήραν μέρος στην έρευνα αυτή στην ερώτηση αν υπάρχουν προβλήματα στις σχέσεις τους με τους μετανάστες 17% θεωρεί ότι δεν αντιμετωπίζει σχεδόν καθόλου πρόβλημα με τους μετανάστες, το 50% των ερωτώμενων πιστεύει ότι υπάρχουν προβλήματα σε σχέση με τους μετανάστες σε μικρό βαθμό, ενώ το 33% απαντά ότι αντιμετωπίζει μεγάλο πρόβλημα με τους μετανάστες.

Διάγραμμα 5.1

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

[83] Χρ. Μπαγκαβός – Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και Ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία,* (Αθήνα, Gutenberg, 2006), σελ. 391.

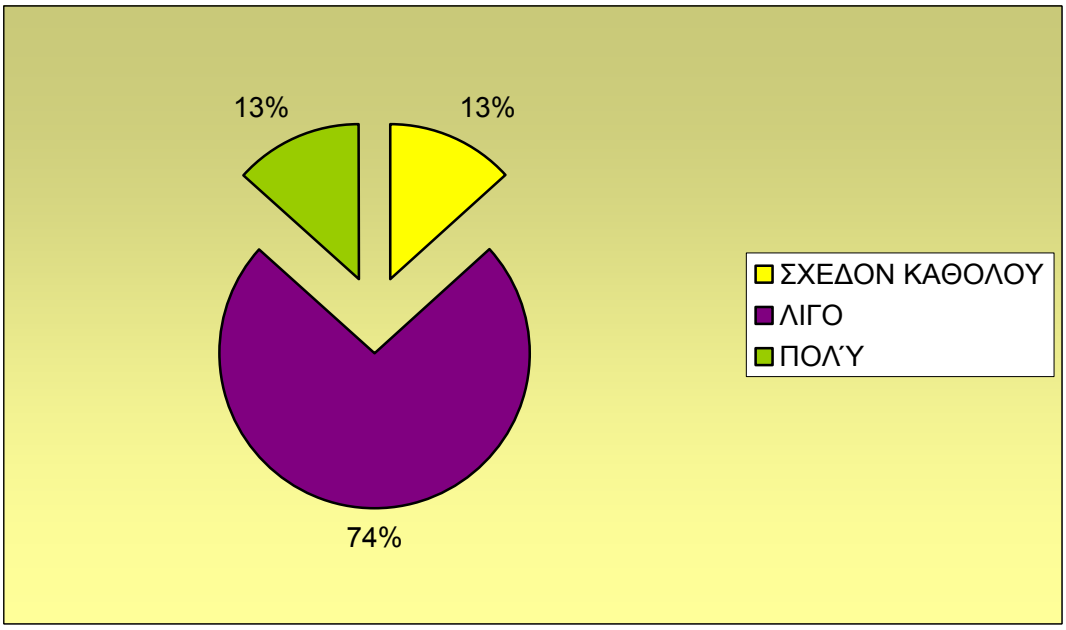
Στην ερώτηση που τέθηκε στο δείγμα ποιος κατά τη γνώμη τους ευθύνεται για τα προβλήματα αν και εφόσον υπάρχουν, η πλειοψηφία απάντησε πως τόσο οι Έλληνες όσο και οι μετανάστες φέρουν το ίδιο μερίδιο ευθύνης σε ποσοστό 70%. Υπήρχε όμως και ένα μέρος που απάντησε πως φταίνε οι μετανάστες για τα προβλήματα που υπάρχουν (26,66%), ενώ μόλις 3,34% πιστεύει πως ευθύνονται οι Έλληνες.

Το ερώτημα πώς θα προσδιορίζαμε την ευθύνη των μεταναστών για τα προβλήματα που προκύπτουν με τους Έλληνες, λόγω του ότι οι απόψεις ποικίλουν, θεώρησα ότι θα έπρεπε να ήταν ανοιχτού τύπου. Έτσι οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν οι εξής: η αδυναμία προσαρμογής των μεταναστών, η έλλειψη και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, η έλλειψη εκτίμησης των αγαθών που τους προσφέρουν οι Έλληνες και η επιθυμία να αποκτήσουν όσο το δυνατόν περισσότερα σε μικρό χρονικό διάστημα.

Όσον αφορά το αν οι συνδημότες μας έχουν ξεπεράσει τις προκαταλήψεις και τις φοβίες που ενδεχομένως υπήρξαν τα πρώτα χρόνια της συνύπαρξης με τους μετανάστες τα αποτελέσματα φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 5.2

ΕΧΟΥΝ ΞΕΠΕΡΑΣΕΙ ΟΙ ΣΥΝΔΗΜΟΤΕΣ ΣΑΣ ΤΙΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΦΟΒΙΕΣ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

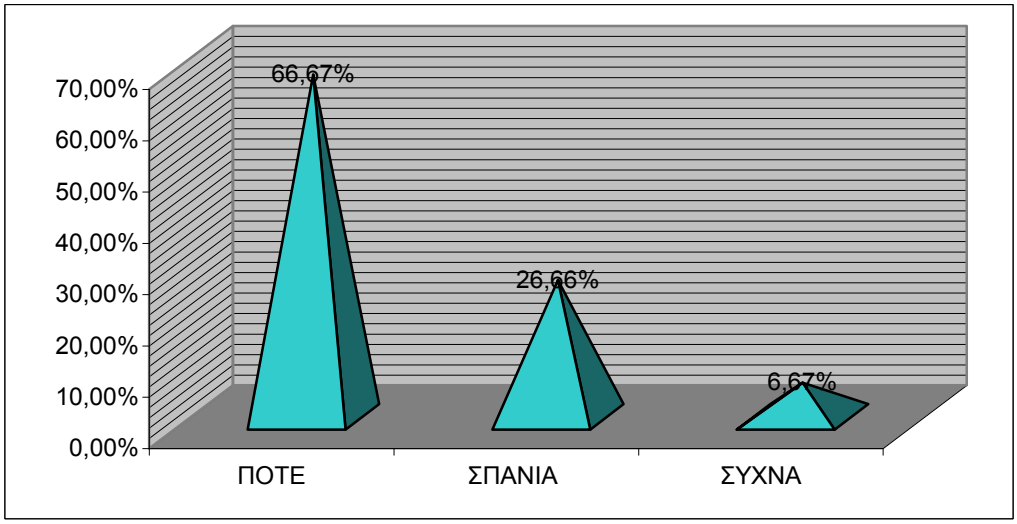
Οι προκαταλήψεις και οι φοβίες που έχουν δημιουργηθεί σε μεγάλο τμήμα της ελληνικής κοινωνίας είναι αποτέλεσμα της υπερβολής και της υπερπροβολής ορισμένων παραβατικών πράξεων με πρωταγωνιστές μετανάστες και ιδιαίτερα Αλβανούς.

Οι κάτοικοι του δήμου Δυστίων που πήραν μέρος στην έρευνα αυτή απάντησαν ότι δεν είναι πρόθυμοι να συναναστρέφονται με τους μετανάστες (3,33%), γιατί δεν τους εμπιστεύονται και τους υποπτεύονται για αντικοινωνική συμπεριφορά, όπως μικροεπεισόδια άσχημης συμπεριφοράς στο χώρο εργασίας και μικροκλοπές. Η πλειοψηφία των δημοτών (63,33%) τους αντιμετωπίζει με αδιαφορία χωρίς να επιθυμούν και να επιδιώκουν να συνάψουν φιλικές σχέσεις με τους μετανάστες. Ωστόσο υπάρχει και ο αριθμός των δημοτών με 33,34% που δηλώνει πως έχει φιλικές σχέσεις. Συναναστρέφονται με αυτούς διότι τους χρησιμοποίησαν στην εργασία τους, τους αξιολόγησαν θετικά και δεν είδαν να διαφέρουν από τους άλλους ανθρώπους.

Στο ερώτημα: *«Έχετε αντιμετωπίσει προσωπικά προβλήματα με τους μετανάστες;»* οι περισσότεροι απάντησαν πως δεν έχουν αντιμετωπίσει ποτέ (66,67%), το 26,66% έχει δηλώσει ότι σπάνια αντιμετωπίζει προβλήματα με τους μετανάστες, ενώ μόλις 6,67% παρουσιάζεται να αντιμετωπίζει συχνά προβλήματα.

Διάγραμμα 5.3

ΕΧΕΤΕ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ;

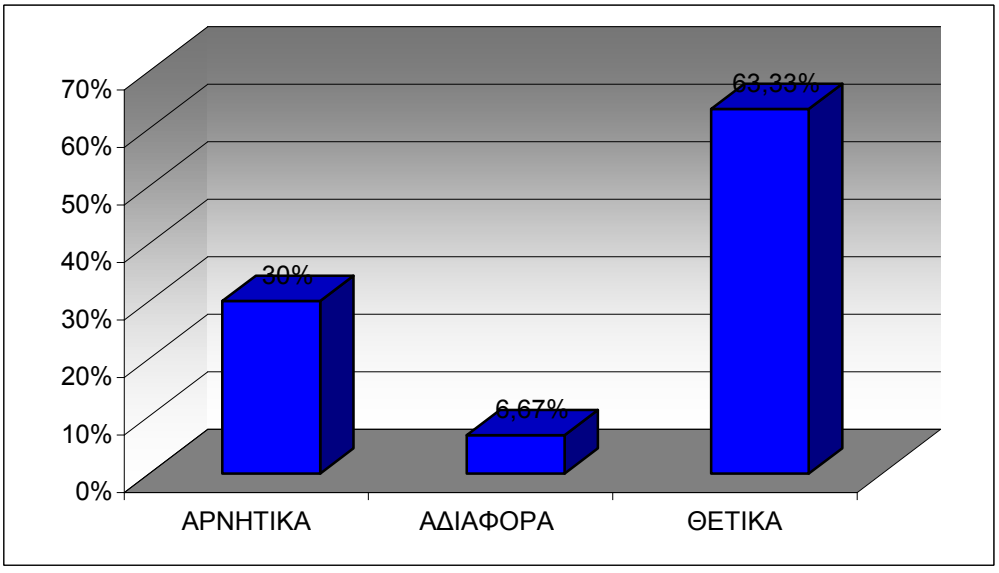
ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

Οι αξιολογήσεις των Ελλήνων για τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ αυτών και των αλλοδαπών είναι στην παιδεία, στη νοοτροπία του λαού, στον τρόπο ζωής, στις συνήθειες, στην οικονομική κατάσταση και στην προσαρμοστικότητά τους στο περιβάλλον (κυρίως στο επαγγελματικό). Επειδή η ερώτηση είναι ανοιχτού τύπου οι απαντήσεις ποικίλουν, κάποιες από τις οποίες αναφέρθηκαν παραπάνω.

Οι Έλληνες υποστηρίζουν ότι η συμπεριφορά των μεταναστών άλλαξε από τη στιγμή που πήραν νόμιμα άδεια παραμονής και εργασίας. Μία μερίδα ερωτώμενων (63,33%) πιστεύει ότι τώρα νιώθουν πιο ασφαλείς γιατί δεν αντιμετωπίζουν το άγχος της απέλασης και έχουν καλύτερη συμπεριφορά στον εργασιακό τους χώρο, άρα αυτό τους επηρέασε θετικά. Η νομιμοποίηση της μετανάστευσής τους λειτουργεί θετικά για την ένταξή τους στην ελληνική αγορά εργασίας, διότι εκτός της βελτιωμένης συμπεριφοράς των μεταναστών και οι Έλληνες εργοδότες αλλάζουν τη συμπεριφορά τους απέναντι στους αλλοδαπούς όταν αυτοί είναι νόμιμοι, διότι αυτό συνεπάγεται ότι έχουν κάποια νόμιμα δικαιώματα, άρα υποχρεωτικά πλέον πρέπει και οι Έλληνες συμμορφωμένοι προς τους νόμους της πολιτείας, να τους παρέχουν καλύτερες αμοιβές και κυρίως την ασφαλιστική τους κάλυψη. Υπάρχει, ωστόσο και μια υπολογίσιμη μερίδα ερωτώμενων (30%) που θεωρεί ότι η νομιμοποίηση των μεταναστών λειτουργεί αρνητικά στη συμπεριφορά τους και στο χώρο αγοράς εργασίας. Τέλος, υπάρχει μία μικρή μερίδα ατόμων (6,67%) η οποία πιστεύει πως η νομιμοποίηση των μεταναστών δεν επηρέασε τη συμπεριφορά τους.

Διάγραμμα 5.4

ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΤΑΙ Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

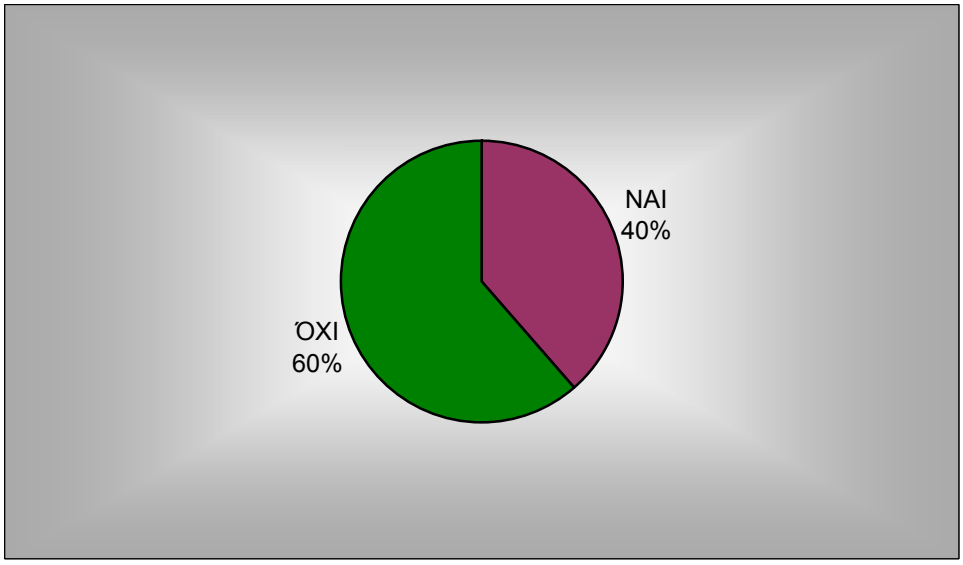
Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 υπήρξε μια εμφανής αύξηση του αριθμού των αλλοδαπών μαθητών που εντάχθηκαν στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της οικογενειακής εγκατάστασης των μεταναστών (κυρίως των Αλβανών). Έθεσα στους δημότες Δυστίων το ερώτημα: «*ποια θεωρείτε ότι είναι η σχέση των παιδιών των δημοτών με τα παιδιά των μεταναστών στους χώρους που τα συναναστρέφονται;»*. Η πλειοψηφία των ερωτώμενων απαντά πως είναι αδιάφορη η συμπεριφορά προς τα παιδιά των μεταναστών (46,67%), πολλοί είναι και εκείνοι που απαντούν πως τα παιδιά μεταξύ τους έχουν φιλικές σχέσεις (40%) και τέλος το 13,33% θεωρεί πως τα παιδιά των δημοτών και των μεταναστών έχουν εχθρική σχέση.

Όσον αφορά την ερώτηση αν θα επέτρεπαν να παντρευτεί το παιδί τους κάποιο μετανάστη το 26,67% απαντά πως δεν θα είχε αντίρρηση να παντρευτεί το παιδί του κάποιο μετανάστη, ενώ το 73,33% δεν θα το επέτρεπε.

Οι Έλληνες που πήραν μέρος στην έρευνα απάντησαν αρνητικά στην ερώτηση που τους τέθηκε «θεωρείτε ότι οι μετανάστες συμβάλλουν στην ανάπτυξη των περιοχών;» με ποσοστό 60%, ενώ το 40% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά. Τα αποτελέσματα φαίνονται και στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 5.5

ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

Στο ερώτημα αυτό υπήρχε και υποερώτημα ανοιχτού τύπου για να τεκμηριώσουν την απάντησή τους. Τα άτομα που απάντησαν θετικά θεωρούν ότι οι

μετανάστες προσφέρουν φθηνά εργατικά χέρια και αυτό οδηγεί στην ανάπτυξη. Από την άλλη πλευρά, τα άτομα που απάντησαν αρνητικά πιστεύουν ότι δεν βοηθούν στην ανάπτυξη των περιοχών διότι δεν επενδύουν τα χρήματά τους στην Ελλάδα, δεν ενδιαφέρονται για τον τόπο μας και γενικότερα είχαν άλλα ήθη και έθιμα.

Ένα ακόμη κριτήριο για την ένταξη των μεταναστών στην ελληνική αγορά εργασίας είναι το αν πιστεύουν οι δημότες ότι οι μετανάστες καταλαμβάνουν τις δικές τους εργασιακές θέσεις. Οι περισσότεροι ερωτώμενοι (63,33%) υποστηρίζουν ότι οι μετανάστες δεν πήραν τις θέσεις εργασίας των Ελλήνων. Και συγκεκριμένα, πιστεύουν πως οι μετανάστες παίρνουν τις θέσεις που τους αφήνουν οι Έλληνες. Συσσωρεύονται σε τομείς που δεν υπάρχει προθυμία από την πλευρά των Ελλήνων να απασχοληθούν, όπως είναι η οικοδομή, ανειδίκευτες εργασίες κυρίως στον αγροτικό χώρο και για τις γυναίκες η φροντίδα ηλικιωμένων ατόμων και ως οικιακοί βοηθοί. Σε πολλές αγροτικές περιοχές δεν υπήρχαν εργάτες για να καλλιεργήσουν τη γη και γενικά οι γηγενείς απέφευγαν βαριές και ανθυγιεινές εργασίες. Βέβαια, υπάρχουν και οι ερωτώμενοι (36,67%) οι οποίοι πιστεύουν πως οι μετανάστες καταλαμβάνουν τις θέσεις εργασίας των Ελλήνων. Θεωρούν ότι υπάρχει πρόβλημα από την εμφάνιση των αλλοδαπών στην ελληνική αγορά εργασίας, διότι εκείνη με χαμηλότερες αποδοχές και ανασφάλιστη εργασία, συχνά από άτομα που διαθέτουν αυξημένα προσόντα, γίνεται ελκυστική για τους Έλληνες εργοδότες.

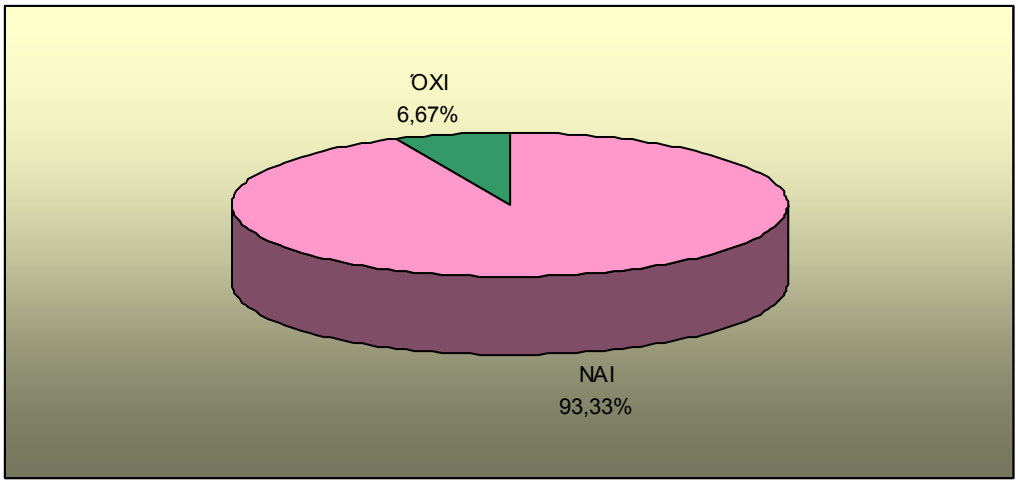
Επιπλέον, τέθηκε στους γηγενείς το ερώτημα: *«πιστεύετε ότι με τους μετανάστες αυξήθηκε η εγκληματικότητα;»*. Το μεγαλύτερο ποσοστό (93,33%) πιστεύει πως η εγκληματικότητα αυξήθηκε με τους μετανάστες, ενώ μόλις το 6,67% απαντά αρνητικά στο ερώτημα αυτό. Στην προσπάθειά τους να αιτιολογήσουν την απάντησή τους οι δημότες Δυστίων αναφέρουν ότι όταν άνοιξαν οι φυλακές της Αλβανίας, μαζί με τους πολιτικούς κρατούμενους ήρθαν στην Ελλάδα και κακοποιοί για λόγους επιβίωσης. Σε αυτό το σημείο κρίνουμε σκόπιμο να αναφερθεί ότι στο δήμο Δυστίων έχουν παρατηρηθεί κάποια κρούσματα κλοπών, καθώς και μία δολοφονία ενός ηλικιωμένου στο δημοτικό διαμέρισμα Ζαράκων από Αλβανούς μετανάστες για οικονομικούς λόγους. Επίσης, πρόσφατα υπήρξε σύλληψη Αλβανών μεταναστών, κατοίκων του δημοτικού διαμερίσματος Πετριών και Κριεζών, οι οποίοι συνελήφθησαν για κατοχή μεγάλων ποσοτήτων χασίς. Από την αστυνομική έρευνα προέκυψε πως οι δύο Αλβανοί είχαν μπει και παρέμεναν παράνομα στη χώρα.[84]

[84] Απόσπασμα εφημερίδας «Ευβοϊκή Γνώμη», (19/01/2007).

Υπάρχει ακόμα μία μαρτυρία για έναν Αιγύπτιο αλιεργάτη που αναχώρησε παράνομα από ένα αλιευτικό σκάφος παίρνοντας μαζί του τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και 300.000 δρχ.[85]

Διάγραμμα 5.6

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ;

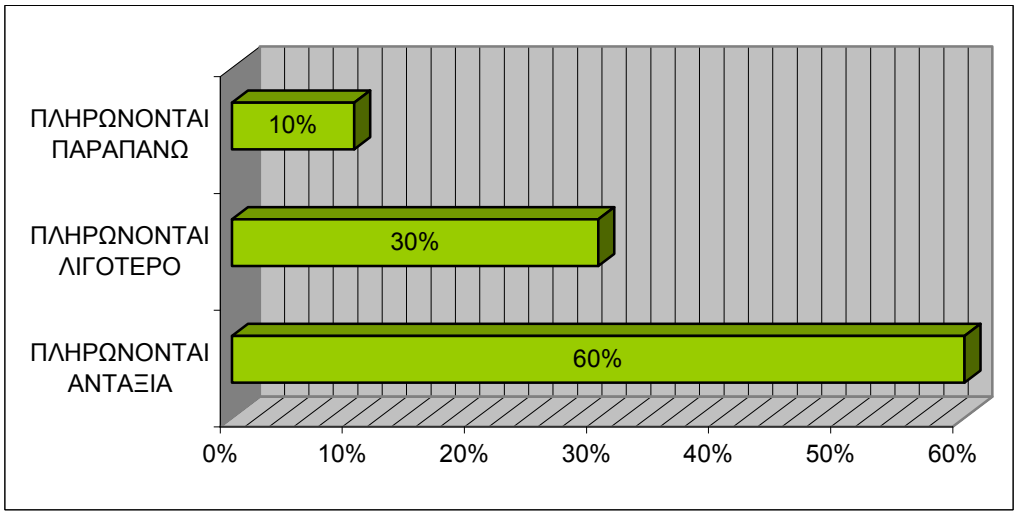

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

Ένα ακόμη κριτήριο ένταξης των μεταναστών στην ελληνική αγορά εργασίας είναι το επίπεδο των αμοιβών τους και πιο συγκεκριμένα κλήθηκαν να απαντήσουν στην ερώτηση: *«πιστεύετε ότι οι μετανάστες πληρώνονται αντάξια των εργασιών που παρέχουν ή ίσως αδικούνται λόγω διαφορετικής εθνικότητας;»*.

Διάγραμμα 5.7

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ ΑΝΤΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥΣ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

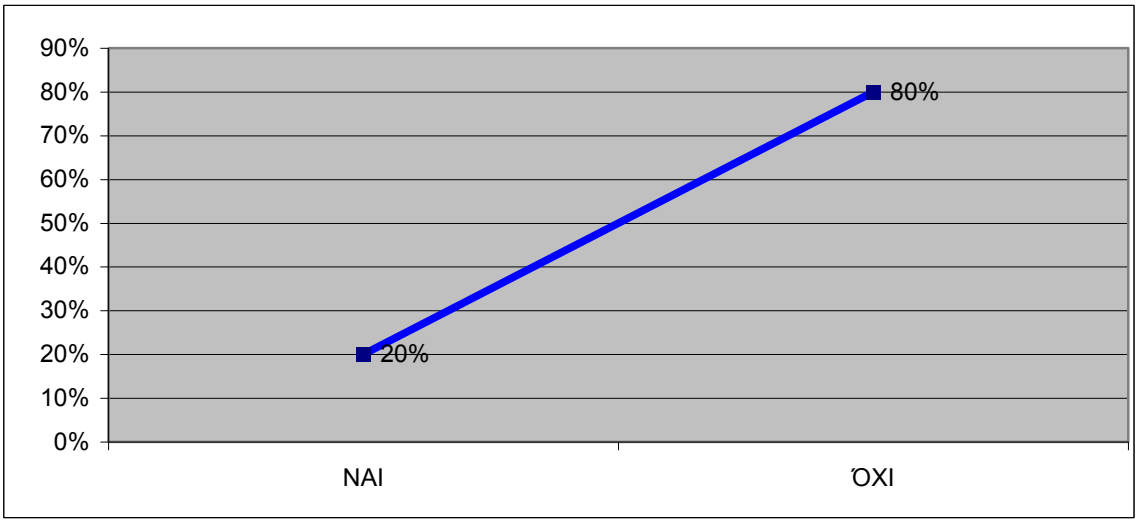
[85] Στοιχεία από καταγεγραμμένο περιστατικό 11/06/2001, αρχείο λιμενικού σταθμού Αγίων Αποστόλων.

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων (60%) θεωρούν ότι σήμερα μετά τη νομιμοποίηση των μεταναστών πληρώνονται αντάξια των εργασιών που παρέχουν. Οι ίδιοι, ωστόσο, ερωτώμενοι πιστεύουν ότι στο παρελθόν η εκμετάλλευση ήταν μεγάλη, όταν οι μετανάστες δεν είχαν νόμιμη παρουσία στη χώρα μας.[86] Υπάρχει επίσης και μία μερίδα των ερωτώμενων (30%) που θεωρούν ότι παρά τις βελτιώσεις που έχουν σημειωθεί στη εξισορρόπηση των αμοιβών, η εκμετάλλευση των μεταναστών είναι ακόμη ορατή, δηλαδή πληρώνονται λιγότερο από ότι δουλεύουν. Τέλος, ένας περιορισμένος αριθμός ερωτώμενων (10%) θεωρεί πως οι μετανάστες πληρώνονται παραπάνω από όσο η δουλειά τους αξίζει.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ελλήνων που πήραν μέρος στην έρευνα αυτή συνεργάζονται με τους μετανάστες (60%). Οι δημότες φαίνονται πρόθυμοι να συνεργαστούν με μετανάστες, διότι όπως εξηγούν τους διευκολύνουν σε πολλές εργασίες τους, προσπαθούν να έρθουν κοντά και να συνάψουν επαγγελματικές σχέσεις ώστε να έχουν το καλύτερο αποτέλεσμα στη δουλειά τους. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι τους εμπιστεύονται απόλυτα. Υπάρχει όμως και μία μερίδα των ερωτώμενων (40%), οι οποίοι δεν συνεργάζονται με μετανάστες λόγω του ότι τους βλέπουν με καχυποψία και δεν μπορούν να εμπιστευτούν ανθρώπους (κυρίως Αλβανούς) που τόσα ακούγονται για το χαρακτήρα και τη συμπεριφορά τους.

Διάγραμμα 5.8

ΕΧΟΥΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΟΙ ΔΗΜΟΤΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

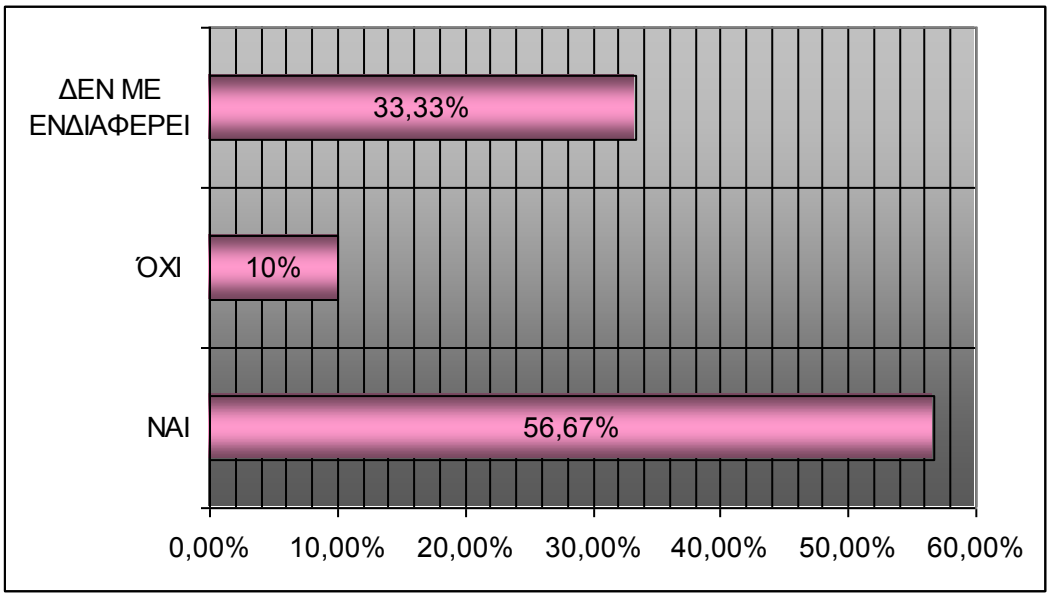
[86] Από προσωπικές συζητήσεις κατά τη διάρκεια συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων.

Όπως φαίνεται στο παραπάνω διάγραμμα[87] το 80% των δημοτών δεν έχει αντιμετωπίσει προβλήματα από μετανάστες στο χώρο εργασίας του, διότι προσπαθεί όσο το δυνατόν περισσότερο να έχει φιλικές σχέσεις και να μη δημιουργούνται αντιπαραθέσεις με τους συναδέλφους τους. Αυτό συμβαίνει διότι συμμερίζονται τη θέση τους, αφού και οι Έλληνες έζησαν κάποτε ως μετανάστες, οπότε προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον εργασίας πιο οικείο στους αλλοδαπούς. Υπάρχει βέβαια και μία μικρή μερίδα (20%) που έχει αντίθετη άποψη, και είναι εκείνοι οι δημότες που αντιμετωπίζουν με δυσπιστία τους μετανάστες και «βρίσκουν» συνεχώς προβλήματα εξαιτίας τους.

Σύμφωνα με την έρευνα το 56,67% του πληθυσμού, στο ερώτημα: *«θα προτιμούσατε να επέστρεφαν στην πατρίδα τους κάποια στιγμή οι μετανάστες;»* απαντούν ότι θα ήθελαν να επιστρέψουν στη χώρα τους διότι πιστεύουν ότι θα μειωθεί η εγκληματικότητα και θα προκύψουν θέσεις εργασίας που καταλαμβάνουν οι μετανάστες μέχρι σήμερα. Υπάρχει βέβαια ένας περιορισμένος αριθμός ερωτηθέντων (10%) που δεν θα ήθελε να επιστρέψουν οι αλλοδαποί στη χώρα προέλευσής τους, επειδή αποτελούν χρήσιμα και φθηνά εργατικά χέρια. Τέλος, το 33,33% του δείγματος δεν τους απασχολεί για το αν θα επιστρέψουν ή όχι στη χώρα τους.

Διάγραμμα 5.9

ΘΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΣΑΤΕ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΟΥΝ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥΣ;

ΠΗΓΗ: Έρευνα δεδομένων στο γηγενή πληθυσμό του Δήμου Δυστίων

[87] Βλέπε διάγραμμα 5.8.

Όσον αφορά το ερώτημα αν οι Έλληνες έχουν κοινά στοιχεία με τους μετανάστες, το 40% των δημοτών απαντά ότι υπάρχουν κοινά στοιχεία και ειδικά με κάποιους λαούς όπως αναφέροντας ενδεικτικά, τους Αιγυπτίους από άποψη κουλτούρας και νοοτροπίας εφόσον θεωρείται και αυτή μεσογειακή χώρα. Το υπόλοιπο 60% δεν πιστεύει πως υπάρχουν κοινά στοιχεία με τους μετανάστες διότι κρίνουν αρνητικά την παρουσία τους στη χώρα μας.

5.2. ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αξιολογώντας οι Έλληνες τις κοινωνικές συναναστροφές των μεταναστών, παραδέχονται ότι υπάρχουν εμφανή προβλήματα, η ελληνική κοινωνία τους αντιμετωπίζει διαφορετικά από ό,τι τους γηγενείς και οι ίδιοι οι μετανάστες αισθάνονται ότι στη χώρα μας δεν απολαμβάνουν την ισονομία και αντιμετωπίζονται ως «άλλοι» και διαφορετικοί.

Οι δημότες ερωτώμενοι παρόλο που στο μεγαλύτερο ποσοστό υποστηρίζουν ότι δεν έχουν αντιμετωπίσει προσωπικά προβλήματα με τους μετανάστες αποδέχονται ότι υπάρχει ρατσισμός στη χώρα μας για τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς και ιδιαίτερα για τους Αλβανούς.

Όσοι παραδέχονται την ύπαρξη ρατσισμού προβάλουν διάφορες αιτίες. Κυρίως επικεντρώνονται στην αντικοινωνική συμπεριφορά των ίδιων των μεταναστών και ιδιαίτερα των Αλβανών θεωρώντας ότι αν δεν προκαλούσαν ορισμένοι με τις πράξεις τους ασφαλώς δεν θα υπήρχε πρόβλημα. Κάποιοι άλλοι ρίχνουν την ευθύνη στα Μ.Μ.Ε. που προβάλλουν γεγονότα συχνά με υπερβολές και επηρεάζουν την ελληνική κοινωνία. Αυτό έχει ως συνέπεια ολόκληρη η κοινωνία να τους αντιμετωπίζει με φόβο, καχυποψία και εχθρότητα. Άλλοι προσπαθούν να αποδώσουν τις αιτίες της οικονομικής κρίσης και τη διογκούμενη ανεργία στους μετανάστες, έχοντας την άποψη πως καταλαμβάνουν τις θέσεις εργασίας των Ελλήνων. Υπάρχει όμως και η άλλη πλευρά που υποστηρίζει ότι ανάλογα φαινόμενα συναντούμε σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και ότι τέτοιες καταστάσεις αντιμετώπισαν οι Έλληνες πριν χρόνια στην Αμερική, στη Γερμανία, στο Βέλγιο.

Ορισμένοι παρατηρούν ότι η ρατσιστική αντιμετώπιση των μεταναστών από την κοινωνία μας φαίνεται να υποχωρεί γιατί μετά τη νομιμοποίηση μεγάλου αριθμού μεταναστών έχουν περιοριστεί τα φαινόμενα αντικοινωνικής συμπεριφοράς τους.

Μία μερίδα των ερωτώμενων υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει ρατσισμός στη χώρα μας και θεωρούν ότι αν υπήρχε ρατσισμός τότε δεν θα βλέπαμε τόσες χιλιάδες ξένους να ζουν ανάμεσα στους γηγενείς, και όταν είναι νόμιμοι και συνεπείς δεν αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα.

Συνεπώς, ολόκληρη η ελληνική κοινωνία δεν αντιμετωπίζει τους μετανάστες με τον ίδιο τρόπο. Συνδυάζοντας δε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου των ερωτηματολογίων με τις προσωπικές συζητήσεις μου με τους ερωτώμενους κατά τη διάρκεια της συμπλήρωσης του, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι η πλειοψηφία των Ελλήνων θεωρεί ότι σε μικρότερο ή σε μεγαλύτερο βαθμό υπάρχει ρατσισμός σε βάρος των μεταναστών και είναι αυτές ακριβώς οι απόψεις οι οποίες συγκλίνουν με εκείνες που διατύπωσαν οι ίδιοι οι μετανάστες ότι δηλαδή αντιμετωπίζονται ως «ξένοι» από την ελληνική κοινωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά από την ανάλυση που έχει προηγηθεί μπορεί κανείς πλέον να οδηγηθεί σε κάποια συμπεράσματα. Οπωσδήποτε, οι ίδιοι οι μετανάστες ανάλογα με τη διαφορετικότητά τους και τον ιδιαίτερο πολιτισμό που κουβαλούν μαζί τους προσαρμόζονται «με διαφορετικό τρόπο» στην ελληνική κοινωνία. Επίσης, τα διάφορα βιώματα και οι στάσεις τους απέναντι στην ελληνική κοινωνία, στον τρόπο ζωής και εργασίας, παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις, ωστόσο μπορούν να καταγραφούν κάποιες σημαντικές τάσεις που έχουν προνομιακό χαρακτήρα στην ελληνική κοινωνία.

Οι μετανάστες εντάσσονται και ενσωματώνονται στην ελληνική κοινωνία με διαδικασίες που είναι ανόμοιες από αυτές που ισχύουν για τον ελληνικό πληθυσμό, με κύριο εμπόδιο της ένταξής τους την πολύπλοκη και σε πολλές περιπτώσεις αναποτελεσματική διαδικασία νομιμοποίησης. Οι μετανάστες μέσα από τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας συμβάλλουν ουσιαστικά και ενεργά σε μία εξελιγμένη και ανεπτυγμένη κοινωνία. Αυτή η συμβολή τους στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό αποτελεί βασικό κίνητρο ώστε η χώρα υποδοχής, η Ελλάδα δηλαδή, να αποδεχτεί τη μετανάστευση, αλλά και την εγκατάστασή τους εδώ.

Τόσο η ένταξη όσο και η ενσωμάτωση αποτελούν βασικές κοινωνικές αξίες για το σύνολο του μεταναστευτικού πληθυσμού. Εκείνο που συνήθως διαφέρει εντοπίζεται στη χρήση των μέσων για την ενεργοποίηση και υλοποίησή τους.

6.2. ΕΙΔΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ένταξη περνάει μέσα από τη νομιμοποίηση του μετανάστη, αλλά η τελευταία εξαρτάται από την ύπαρξη απασχόλησης και τη συνεχή παρουσία του στην αγορά εργασίας, όπως επίσης βοηθιέται και από τη γνώση της ελληνικής γλώσσας. Αντίθετα, η νομιμοποίησή του δεν σχετίζεται παρά ελάχιστα με το μορφωτικό του

επίπεδο αν και φυσικά όλοι οι μετανάστες ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου επιδιώκουν να νομιμοποιηθούν.

Η σχέση που συνδέει τη νομιμοποίηση με τη συνειδητή επιλογή της Ελλάδας ως χώρα υποδοχής δεν επιβεβαιώνεται, ενώ η σχέση μεταξύ συνεχόμενης διαμονής στην Ελλάδα από την πρώτη άφιξη επιβεβαιώνεται. Έτσι, ναι μεν κανείς δεν μπορεί να τους εγγυηθεί τη νομιμοποίησή τους στη χώρα μας όταν αυτήν επιλέγουν για να μεταναστεύσουν πρώτη φορά, αλλά προφανώς αυτή η πρώτη μετανάστευση είναι αρκετή για να τους πείσει να ξαναρθούν στο μέλλον ή ακόμα να φέρουν μόνιμα και τις οικογένειές τους. Γι' αυτό και η μεγάλη διάρκεια διαμονής στην Ελλάδα και ειδικότερα στο δήμο Δυστίων θεωρείται δεδομένη. Όπως προέκυψε από τα ερωτηματολόγια, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (43,33%) απάντησε ότι διαμένει στην Ελλάδα 6 έως 10 έτη, αλλά και κατά τις προσωπικές μας συζητήσεις η πλειοψηφία των αλλοδαπών συμφώνησε ότι η Ελλάδα ενδείκνυται για χώρα μετανάστευσης και ότι θα την επέλεγαν είτε για εποχιακή εργασία είτε για χώρα μόνιμης κατοικίας.

Ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (95%) γνωρίζει τουλάχιστον μέτρια την ελληνική γλώσσα. Η γνώση της γλώσσας επηρεάζει θετικά την απασχόληση, αν και δεν συνδέεται άμεσα με τη σκέψη για εγκατάσταση στην Ελλάδα. Επίσης, δεν αποδεικνύεται εμφανώς η σχέση: γνώση γλώσσας με μορφωτικό επίπεδο του μετανάστη.

Η μεγάλη πλειοψηφία των μεταναστών δηλώνει ότι εργάζεται. Η σκέψη για μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα επηρεάζεται άμεσα από την ύπαρξη απασχόλησης. Τα ίδια αποτελέσματα αποτυπώνονται και στην επιθυμία για μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Οι διαδικασίες της κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης των μεταναστών περνούν μέσα από τη συνολική αποδοχή της παρουσίας του μετανάστη στο πλαίσιο της ελληνικής κοινωνίας, αλλά και από τη δική τους συμμετοχή σε όλο το φάσμα των δημόσιων και ιδιωτικών θεσμών και δομών. Πολλές φορές η απειρία και η άγνοια που σφραγίζουν μια μη ώριμη συγκυρία για τα ελληνικά δεδομένα μεγεθύνει και πολλαπλασιάζει τις διαστάσεις και τα μεγέθη στα γεγονότα και τις συμπεριφορές, με αποτέλεσμα να παρερμηνεύονται οι βασικοί άξονες συμπεριφορών και στάσεων των μεταναστών.

Επίσης από την προηγούμενη ανάλυση διαπιστώνεται:

α) Η κοινωνική ένταξη των μεταναστών περνάει μέσα από το κανάλι της νομιμοποίησης της μετανάστευσής τους. Αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία κυρίως για τους Αλβανούς γιατί ένας σημαντικός αριθμός ήρθε στη χώρα μας χωρίς να ακολουθηθούν οι νόμιμες διαδικασίες και τότε τα σημεία εκμετάλλευσής τους ήταν ορατά.

β) Η ένταξη στην αγορά εργασίας αποτελεί την βασική προϋπόθεση για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών. Οι απόψεις τόσο των μεταναστών όσο και των δημοτών συμπίπτουν στο ότι με τη νομιμοποίησή τους η κατάσταση έχει βελτιωθεί τόσο στο επίπεδο των αμοιβών όσο και στο επίπεδο της ασφαλιστικής τους κάλυψης και των εργασιακών δικαιωμάτων τους. Ωστόσο, και οι δύο πλευρές παραδέχονται ότι ακόμα παρατηρούνται φαινόμενα εκμετάλλευσης, εφόσον υπάρχει έλλειμμα κοινωνικών δικαιωμάτων ακόμη.

γ) Η κοινωνική ένταξη των μεταναστών είναι προβληματική, αφού στον τομέα των κοινωνικών τους συναναστροφών περιορίζονται στον κύκλο των ομοπάτριδων, επειδή δεν γίνονται αποδεκτοί από τους Έλληνες. Οι μετανάστες επιθυμούν να συνάψουν κοινωνικές σχέσεις με τους Έλληνες, αλλά οι τελευταίοι προσπαθούν να το αποφύγουν. Αυτό αποδεικνύεται και από το ποσοστό 63,33% των δημοτών που αντιμετωπίζει με αδιαφορία τους αλλοδαπούς συνδημότες τους αλλά και από το ποσοστό 55% των μεταναστών που επίσης θεωρεί αδιάφορη τη σχέση τους με τους ντόπιους.

δ) Η επαφή των μεταναστών με την ελληνική Δημόσια Διοίκηση είναι μάλλον επώδυνη. Θεωρούν ότι οι υπάλληλοι λειτουργούν μεροληπτικά σε βάρος τους, τους ταλαιπωρούν, τους περιφρονούν και γενικά τους αντιμετωπίζουν ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Πίστευαν ότι ερχόμενοι στην Ελλάδα, μια χώρα ευρωπαϊκή με παράδοση δημοκρατικών θεσμών θα τύχαιναν καλύτερης μεταχείρισης. Η νομιμοποίησή τους περνά μέσα από πολλά εμπόδια και συχνά το οικονομικό τίμημα είναι μεγάλο. Η αδυναμία να εκφραστούν στη γλώσσα μας, η άγνοια των νόμων και κυρίως η πολυπλοκότητα και συχνά το παράλογο του γραφειοκρατικού μας συστήματος, αλλά και μια νοοτροπία των υπαλλήλων που κινούνται συχνά στις παρυφές ανάμεσα στη νομιμότητα και στην παρανομία, δημιουργούν μια κατάσταση που αξιολογείται αρνητικά από τους μετανάστες. Δεν είναι ωστόσο υπερβολές των μεταναστών αυτές οι επισημάνσεις αφού και οι Έλληνες ερωτώμενοι έχουν την ίδια άποψη για τις δυσκολίες που συναντούν οι μετανάστες και ιδιαίτερα οι Αλβανοί όταν συναλλάσσονται με το Ελληνικό Δημόσιο. Βέβαια οι περισσότεροι Έλληνες θεωρούν

ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν συμπεριφέρονται όπως θα έπρεπε ούτε στους ντόπιους αλλά πολύ περισσότερο στους μετανάστες. Ασφαλώς, μία τέτοια μεταχείριση δεν συμβάλλει στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών και επομένως με μια διαφορετική κουλτούρα είναι δυνατόν να ξεπεραστούν οι δυσκολίες.

ε) Οι μετανάστες συνδέουν τη μεταχείριση που τους επιφυλάσσουν οι υπάλληλοι με μία ίσως ρατσιστική αντίληψη που βλέπουν ότι έχει ρίζες σε μια υπολογίσιμη μερίδα της ελληνικής κοινωνίας. Θεωρούν ότι σήμερα η κατάσταση είναι καλύτερη συγκριτικά με τα πρώτα χρόνια που ήρθαν στη χώρα μας, ωστόσο εστίες ρατσισμού συναντούν και τώρα. Αλλά και οι δημότες ερωτώμενοι πιστεύουν ότι η κοινωνία μας αντιμετωπίζει τους μετανάστες και ιδιαίτερα τους Αλβανούς ως «άλλους» και η διαφορετική μεταχείριση είναι ορατή σε όλους περίπου τους τομείς της ανθρώπινης δράσης. Ωστόσο, επικαλούνται διάφορους λόγους και κυρίως την αντικοινωνική συμπεριφορά που έδειξαν ορισμένοι από αυτούς για να δικαιολογήσουν αυτή τους τη στάση. Υπάρχει, λοιπόν, ρατσισμός και στη χώρα μας, οφειλόμενος κυρίως στο γεγονός ότι ποτέ δεν είχαμε δεχτεί τέτοιον όγκο αλλοδαπών, δεν είχαμε προετοιμαστεί για μια τέτοια συμβίωση που απαιτεί υποχωρήσεις και αλληλοκατανόηση, δεν είχαμε εκπαιδευτεί για να ξεπεράσουμε φοβίες και ανασφάλειες, δεν είχαμε συνηθίσει να αποδεχόμαστε το «διαφορετικό», αλλά και γιατί δεν μπορούμε ακόμα και τώρα να παραδεχτούμε ότι η παγκοσμιοποίηση προκαλεί αλλαγές σε όλους τους τομείς (οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό) στις οποίες πρέπει να μάθουμε να προσαρμοζόμαστε.

στ) Οι μετανάστες αξιολογούν γενικά τη μετανάστευση στη χώρα μας θετικά. Μπορεί να αντιμετωπίζουν ίσως άδικες μεταχειρίσεις, μπορεί να αισθάνονται ότι οι γηγενείς τους βλέπουν ως «διαφορετικούς», ωστόσο παραδέχονται ότι βρίσκονται σε μια χώρα που από κάθε άποψη είναι σε υψηλότερο επίπεδο από τη δική τους χώρα, μπορούν με την εργασία τους να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο επίπεδο ζωής και να βοηθήσουν τα παιδιά τους να σπουδάσουν και να βγουν από την ανέχεια.

Ολοκληρώνοντας αυτήν την εργασία, θα ήθελα να συνοψίσω στα συμπεράσματα ότι ως δημότης και εγώ του δήμου Δυστίων, αντιλαμβάνομαι τη δυσκολία συμβίωσης και εργασίας με ανθρώπους ξένους προς εμάς και προς τον τρόπο ζωής μας. Εξάλλου αναφερόμαστε σ' έναν δήμο περιορισμένο γεωγραφικά, όπου όλοι είναι αναγνωρίσιμοι και όλοι ξέρουν ποιος είναι Έλληνας και ποιος ξένος, ποιος είναι νόμιμος και ποιος όχι, ποιος μπορεί να εργαστεί και ποιος δεν μπορεί. Όμως αντίστοιχα ο δήμος αυτός συνεχίζει να αποτελεί «καταφύγιο» για όλο και

περισσότερους μετανάστες κάθε χρόνο, προσφέροντάς τους μια ευκαιρία για καλύτερη ζωή.

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

1. Απόσπασμα εφημερίδας *Ευβοϊκή Γνώμη,* 19/01/07
2. Αρχείο λιμενικού σταθμού Αγίων Αποστόλων
3. Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Αρ. φύλλου 212, 3386/23.8.2005
4. Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Αρ. φύλλου 42, 3536/23.2.2007
5. Εφημερίδα της Κυβέρνησης, Αρ. φύλλου 91, 2910/2.5.2001
6. Προσωπικό αρχείο του Προέδρου κοινότητας Δύστου κατά τα έτη 1994–1998, Πιλάτη Ιωάννη
7. Συνέντευξη με τον γραμματέα του δήμου Δυστίων, Αποστόλου Κων/νο

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

1. Derruau M. (μετάφραση Γ. Πρεβελάκη), *Ανθρωπογεωγραφία,* (Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2001)
2. Βεντούρα Λ., *Έλληνες μετανάστες στο Βέλγιο*, (Αθήνα, Νεφέλη, 1999)
3. Βεντούρα Λ., *Μετανάστευση και έθνος. Μετασχηματισμοί στις συλλογικότητες και τις κοινωνικές θέσεις*, (Αθήνα, ΕΜΝΕ, 1994)
4. Δημουλάς Κ. – Παπαδοπούλου Δ., *Έρευνα για τις μορφές κοινωνικής ένταξης των οικονομικών μεταναστών στην περιφέρεια Αττικής*, (Αθήνα, ΙΝΕ – ΓΣΕΕ, 2004)
5. Καραφωτάκης Ε., *Οι Βαλκανικές Οικονομίες στο πρώτο στάδιο μετάβασης 1990-1996*, (Αθήνα, Κριτής, 1999)
6. Καρύδης Β., *Εγκληματικότητα των μεταναστών στην Ελλάδα*, (Αθήνα, Παπαζήση, 1996)
7. Κασιμάτη Κ., *Κοινωνικός Αποκλεισμός : Η Ελληνική Εμπειρία*, (Αθήνα, Gutenberg, 2004)
8. Κασιμάτη Κ., *Μετανάστευση – Παλιννόστηση. Η προβληματική της δεύτερης γενιάς*, (Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1984)
9. Κασιμάτη Κ., *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης: Η περίπτωση των Αλβανών και Πολωνών μεταναστών*, (Αθήνα, Gutenberg, 2003)

10. Κτιστάκις Γ., *Μετανάστες, Ρατσισμός, Ξενοφοβία*, (Αθήνα, Σάκκουλα, 2001)
11. Κυριαζή Ν., *Η κοινωνιολογική έρευνα*, (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2002)
12. Λιανός Θ.Π. (με τη συνεργασία Π. Παπακωνσταντίνου), *Σύγχρονη μετανάστευση στην Ελλάδα: Οικονομική διερεύνηση*, (Αθήνα, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 2003)
13. Μαλιωτάκη Κ., Σημειώσεις Συνεδρίου, *Διεθνείς Πρακτικές στην Ενσωμάτωση μεταναστών στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον*
14. Μαρβάκης Αθ. – Παρσάνογλου Δ. – Παύλου Μ., *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2001)
15. Μουσούρου Λ.Μ., *Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και Ευρώπη*, (Αθήνα, Gutenberg, 1991)
16. Μπαγκαβός Χρ. – Παπαδοπούλου Δ., *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*, (Αθήνα, Gutenberg, 2006)
17. Ναξάκης Χ. – Χλέτσος Μ., *Μετανάστες και μετανάστευση: Οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές*, (Αθήνα, Πατάκης, 2003)
18. Παιδική και σχολική εγκυκλοπαίδεια, *Ο σύμβουλος των νέων*, τόμος Δ'
19. Παπαδημητρίου Ι., *Περιγραφική Στατιστική*, (Θεσ/νικη, Παρατηρητής, 2001)
20. Πατινιώτης Ν., *Εξάρτηση και Μετανάστευση: Η περίπτωση της Ελλάδας*, (Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1990)
21. Παύλου Μ. – Χριστόπουλος Δ., *Η Ελλάδα της μετανάστευσης: Κοινωνική συμμετοχή, δικαιώματα και ιδιότητα του πολίτη,* (Αθήνα, Κριτική Α.Ε. & ΚΕΜΟ, 2004)
22. Τριανταφυλλίδου Α., *Ελληνική μεταναστευτική πολιτική: προβλήματα και κατευθύνσεις*, (Αθήνα, ΕΛΥΑΜΕΠ, 2005)
23. Ψημμένος Ι., *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια: Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Αθήνα*, (Αθήνα, Παπαζήση, 1995)

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. http://www.dim-agiasm.kav.sch.gr
2. http://www.distos.gr/DISTOS.htm
3. http://www.evia.gr
4. http://www.google.gr
5. http://www.migrantsingreece.org
6. http://www.mmo.gr
7. http://www.servitoros.gr
8. http://www.statistics.gr

ПАРАРТНМА

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Α) ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1) Εθνικότητα :

□ Αλβανός □ Αιγύπτιος □ Πακιστανός □ Ινδός

2) Φύλο:

□ Άνδρας □ Γυναίκα

3) Ηλικία:

□ 18-24 ετών □ 25-34 ετών □ 35-44 ετών □ 45 και άνω

4) Οικογενειακή κατάσταση:

□ Άγαμος □ Έγγαμος □ Διαζευγμένος □ Χήρος

Αριθμός τέκνων: _____

Τόπος διαμονής τέκνων: _____

5) Βαθμίδα εκπαίδευσης:

□ Δημοτικό □ Γυμνάσιο □ Λύκειο □ Ανώτατη εκπαίδευση

6) Εκτός από τη μητρική σας γλώσσα ποια άλλη μιλάτε;

□ Ελληνική □ Αγγλική □ Άλλη._____

7) Πόσο καλά γνωρίζετε την ελληνική γλώσσα;

□ Σχεδόν καθόλου □ Λίγο □ Μέτρια □ Πολύ καλά

8) Θρήσκευμα:

□ Άθεος □ Χριστιανός Ορθόδοξος □ Καθολικός

□ Μουσουλμάνος □ Άλλη θρησκεία. _____

Β) ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

α) Στην πατρίδα σας:

9) Επάγγελμα: _____

10) Ποιοι ήταν οι λόγοι που σας έκαναν να έρθετε στην Ελλάδα;

□ Πολιτικοί (δικτατορικά καθεστώτα ή ύπαρξη πολεμικών συγκρούσεων)

□ Οικονομικοί (αναζήτηση εργασίας)

□ Κοινωνικοί (καλύτερο επίπεδο διαβίωσης)

□ Πολιτιστικοί (αλλαγή κουλτούρας, απόκτηση νέων εμπειριών)

11) Με ποια κριτήρια επιλέξατε την Ελλάδα ως τόπο εγκατάστασης;

□ Γειτονική χώρα □ Αναπτυσσόμενη χώρα □ Εύκολη πρόσβαση

□ Συγγενείς στην Ελλάδα □ Χαμηλό κόστος διαβίωσης □ Άλλο._____

12) Έχετε μεταναστεύσει σε άλλη χώρα;

□ Όχι □ Ναι

Που;_____

Την βρίσκετε καλύτερη ή χειρότερη; _____

β) Στην Ελλάδα:

13) Πόσα χρόνια είστε στην Ελλάδα;

□ 0-5 χρόνια □ 6-10χρόνια □ 10 και άνω χρόνια

14) Επάγγελμα:

□ Αλιεία □ Αγροτικές καλλιέργειες □ Οικοδομικές εργασίες

□ Άνεργος □ Οικιακή βοηθός □ Άλλο

15) Είχατε κάνει ποτέ τη δουλειά αυτή στη χώρα σας;

□ Ναι □ Όχι □ Ερασιτεχνικά

16) Γνωρίζατε πριν έρθετε με ποια δουλεία θα μπορούσατε να ασχοληθείτε στην Ελλάδα;

□ Ναι □ Όχι

17) Έχετε άδεια παραμονής και εργασίας στην Ελλάδα;

□ Ναι □ Όχι

18) Σε ποιον ασφαλιστικό φορέα είστε ασφαλισμένος;

□ Κανένα ταμείο □ ΙΚΑ □ ΟΓΑ □ ΤΕΒΕ □ Λοιπά ταμεία

19) Πόσες ημέρες του μήνα κατά μέσον όρο εργάζεστε;

□ 1-10 ημέρες □ 11-20 ημέρες □ 21-30 ημέρες

20) Ποιο είναι το ύψος των μηνιαίων σας αποδοχών;

□ 0-300 ευρώ □ 300-500 ευρώ □ 500-700 ευρώ □ 700 ευρώ και άνω

21) Με ποιον τρόπο αποταμιεύετε τα χρήματά σας;

□ Δεν αποταμιεύω χρήματα □ Τα φυλάσσω στο σπίτι

□ Στην τράπεζα □ Τα αποστέλλω στην πατρίδα μου

Γ) ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

22) Είστε γενικά ευχαριστημένος από τις συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα;

□ Ναι □ Όχι

Για ποιο λόγο;_____

23) Σε σύγκριση με τη χώρα σας πιστεύετε ότι η ζωή είναι εδώ:

□ Καλύτερη □ Το ίδιο □ Χειρότερη

24) Τι σας λείπει περισσότερο από την πατρίδα σας;

□ Οικογένεια □ Μητρική γλώσσα □ Ήθη και έθιμα □ Φίλοι

□ Το σπίτι σας □ Γενικά νοσταλγία □ Παραδοσιακή κουζίνα

25) Ποια είναι η σχέση σας με τον εργοδότη σας;

□ Κακή □ Μέτρια □ Καλή □ Πολύ καλή □ Άνεργος

26) Ποια είναι η σχέση σας με τους συναδέλφους σας;

□ Κακή □ Μέτρια □ Καλή □ Πολύ καλή □ Άνεργος

27) Ποια είναι η σχέση σας με τον υπόλοιπο τοπικό πληθυσμό;

□ Εχθρική □ Αδιάφορη □ Φιλική

28) Ποια η γνώμη σας για τις κρατικές υπηρεσίες;

□ Ελλιπείς □ Μέτριες □ Καλές □ Άριστες

29) Αντιμετωπίσατε προσωπικά φαινόμενα ρατσισμού;

□ Ποτέ □ Σπάνια □ Συχνά

Που; (στο σπίτι, στο καφενείο, στο δρόμο) _____

30) Ποια είναι τα σχέδιά σας για το μέλλον;

α) Θα θέλατε να εγκατασταθείτε μόνιμα;

□ Ναι □ Όχι □ Ίσως

Υπό ποιες συνθήκες; _____

β) Θα θέλατε να πάρετε την ελληνική υπηκοότητα;

□ Ναι □ Όχι

γ) Θα θέλατε να αλλάξετε πόλη;

□ Ναι □ Όχι

Σε ποια πόλη;_____

δ) Θα θέλατε να επιστρέψετε στη χώρα σας;

□ Ναι □ Όχι □ Ίσως

Υπό ποιες συνθήκες; _____

ε) Θα μεταναστεύατε σε άλλη χώρα;

□ Ναι □ Όχι

Σε ποια χώρα; _____

Γιατί; (επίδομα ανεργίας, καλύτερη ένταξη)_____

_____

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΟΥ ΓΗΓΕΝΟΥΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Α) ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1)Φύλο:

□ Άνδρας □ Γυναίκα

2)Ηλικία:

□ 16-24 ετών □ 25-34 ετών □ 35-44 ετών □ 45 και άνω

3)Οικογενειακή κατάσταση:

□ Άγαμος □ Έγγαμος □ Διαζευγμένος □ Χήρος

Αριθμός τέκνων: _____

4)Βαθμίδα εκπαίδευσης:

□ Δημοτικό □ Γυμνάσιο □ Λύκειο □ Ανώτατη εκπαίδευση

5)Επάγγελμα: _____

6)Ποιο είναι το ύψος των μηνιαίων σας αποδοχών;

□ 0-300 ευρώ □ 300-500 ευρώ □ 500-700 ευρώ □ 700 ευρώ και άνω

7) Πόσα χρόνια μένετε στην περιοχή αυτή; _____

Β) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

8) α)i) Πιστεύετε ότι υπάρχουν προβλήματα στις σχέσεις με τους μετανάστες;

□ Σχεδόν καθόλου □ Λίγο □ Πολύ

ii) Αν υπάρχουν ακόμη προβλήματα ποιος φταίει για αυτό;

□ Οι Έλληνες □ Οι μετανάστες □ Και οι δύο

iii) Αν φταίνε οι μετανάστες πως θα προσδιορίζατε την ευθύνη τους;

_____

β) Θεωρείτε ότι οι συνδημότες σας έχουν ξεπεράσει τις προκαταλήψεις και τις φοβίες που ενδεχομένως υπήρξαν τα πρώτα χρόνια της συνύπαρξης με τους μετανάστες;

□ Σχεδόν καθόλου □ Λίγο □ Πολύ

9) Ποια είναι η σχέση σας με τους μετανάστες της περιοχής σας;

□ Εχθρική □ Αδιάφορη □ Φιλική

10) Έχετε αντιμετωπίσει προσωπικά προβλήματα με τους μετανάστες;

□ Ποτέ □ Σπάνια □ Συχνά

Που; (στο σπίτι, στο καφενείο, στο δρόμο, στο σχολείο) _____

11) Πως κρίνετε τη συμπεριφορά των μεταναστών προς τους δημότες;

□ Εχθρική □ Αδιάφορη □ Φιλική

12)Σε τι διαφέρουν περισσότερο οι μετανάστες από τους Έλληνες;

_____

13)Οι μετανάστες στη χώρα μας παίρνουν πλέον νόμιμα άδεια παραμονής. Αυτό πως επηρέασε τη συμπεριφορά τους;

□ Αρνητικά □ Αδιάφορα □ Θετικά

14) Ποια θεωρείτε ότι είναι η σχέση των παιδιών των δημοτών με τα παιδιά των μεταναστών στους χώρους που τα συναναστρέφονται;

□ Εχθρική □ Αδιάφορη □ Φιλική

15) Εσείς θα παντρεύατε το παιδί σας με ένα μετανάστη;

□ Ναι □ Όχι

16) Θεωρείτε ότι οι μετανάστες συμβάλλουν στην ανάπτυξη των περιοχών;

□ Ναι □ Όχι

Γιατί;_____

17) Πιστεύετε ότι οι μετανάστες καταλαμβάνουν τις θέσεις εργασίας των Ελλήνων;

□ Ναι □ Όχι

Γιατί;_____

18) Πιστεύετε ότι με τους μετανάστες αυξήθηκε η εγκληματικότητα;

□ Ναι □ Όχι

Γιατί;_____

19) Πιστεύετε ότι οι μετανάστες πληρώνονται αντάξια των εργασιών που παρέχουν ή ίσως αδικούνται λόγω διαφορετικής εθνικότητας;

□ Πληρώνονται αντάξια □ Πληρώνονται λιγότερο από ότι δουλεύουν

□ Πληρώνονται παραπάνω από όσο η δουλειά τους αξίζει

20) Εσείς προσωπικά συνεργάζεστε με μετανάστες;

□ Ναι □ Όχι

21) Έχετε αντιμετωπίσει πρόβλημα στο χώρο εργασίας σας;

□ Ναι □ Όχι

Ποιο είναι αυτό;_____

22) Θα προτιμούσατε να πήγαιναν πίσω στην πατρίδα τους κάποια στιγμή;

□ Ναι □ Όχι □ Δεν με ενδιαφέρει

23) Πιστεύετε ότι έχουμε κοινά στοιχεία με τους μετανάστες;

□ Ναι □ Όχι

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΔΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δικαιολογητικά για αρχική χορήγηση άδειας εργασίας σε κατόχους προσωρινών εξάμηνων αδειών (άρθρο 66 παρ. 6, 7 για εξαρτημένη εργασία ή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου).

Αυτά απαριθμούνται κυρίως όπως κατωτέρω:

1. Σχετική αίτηση όπου θα αναγράφεται υποχρεωτικώς η δ/νση μόνιμης κατοικίας του αλλοδαπού.
2. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο προσωρινής εξάμηνης άδειας διαμονής.
3. Αντίγραφο διαβατηρίου (σε περίπτωση που ο αλλοδαπός στερείται αυτού, άλλο επίσημο έγγραφο από το οποίο να προκύπτουν στοιχεία της ταυτότητάς του επίσημα μεταφρασμένο και επικυρωμένο).
4. Υπεύθυνη δήλωση ότι πρόκειται για αρχική χορήγηση άδειας εργασίας.
5. Υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει τελέσει αξιόποινη πράξη.
6. Πιστοποιητικό υγείας από Κρατικό Νοσηλευτικό ίδρυμα ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα το οποίο σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και του Π.Ο.Υ., δύναται να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.
7. Σύμβαση εργασίας ή δήλωση εργοδότη ότι θα τον απασχολήσει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής από οποιαδήποτε Δημόσια Αρχή.
8. Στοιχεία εγγραφής σε αρμόδιο ασφαλιστικό οργανισμό (Απογραφικό Ι.Κ.Α., Ο.Γ.Α. κλπ, ή καρτέλα ενσήμων)
9. Α.Φ.Μ. (Αριθμός Φορολογικού Μητρώου)

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΙΚΑ)

1) **ΑΙΤΗΣΗ (ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΣΕΛ. Α)**
2) **ΔΗΛΩΣΗ ΕΡΓΟΔΟΤΗ ΟΤΙ ΘΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΙ ΤΟΝ ΑΛΛΟΔΑΠΟ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΓΙΑ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΜΕ ΕΠΙΚΥΡΩΜΕΝΟ ΤΟ ΓΝΗΣΙΟ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ (ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΣΕΛ. Β)**
3) **ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2006 Ή ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΟΡΙΑ Ή ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2006 Ή ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ**
4) **150 ΕΝΣΗΜΑ ΙΚΑ ΣΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**
5) **ΕΠΙΚΥΡΩΜΕΝΟ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**
6) **ΕΠΙΚΥΡΩΜΕΝΟ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ**
7) **ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2006 ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ Ο ΑΛΛΟΔΑΠΟΣ ΕΧΕΙ ΑΛΛΑΞΕΙ ΤΟΠΟ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΘΑ ΠΡΟΣΚΟΜΙΖΕΙ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ**
8) **ΕΠΙΚΥΡΩΜΕΝΟ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΙΣΧΥ**

****ΣΗΜΕΙΩΣΗ**

ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΗΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΤΕ ΑΜΕΣΩΣ ΤΗΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑ.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

ΟΡΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 156/94 - ΦΕΚ 102/Α/5-7-94)

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ…….....

Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ (πλήρη στοιχεία)…….

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ……...

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ……

Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ (πλήρη στοιχεία)…….

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ……...

ΟΡΟΙ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

***Α. ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ*……....**

1. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΕΩΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ Ή ΣΧΕΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

……

***Β. ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ*……...**

1. ΗΜΕΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ……..

2. ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ……

3. ΩΡΑΡΙΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ……...

***Γ. ΤΟΠΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ*……..**

Δ. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ & ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ…….

……

***Ε. ΑΠΟΔΟΧΕΣ (μισθός)*……**

***ΣΤ. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΟΔΟΧΩΝ*……..**

Ζ. ΑΔΕΙΑ (ΑΠΟΔΟΧΕΣ- ΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ – ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ): **θα χορηγούνται ως ορίζουν οι διατάξεις του ΑΝ 539/45, των Ν549/77, 1346/83, της από 23-5-2000 ΕΓΣΣΕ και επικουρικώς οι διατάξεις των άρθρων 666, και 667 ΑΚ.**

Η. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΣΕΩΣ: **Ως ορίζουν οι διατάξεις: 1.Του Ν.3198/55 και 2. Του Ν.2112/20 (επί υπαλλήλων) ή 3. Του ΒΔ 16/18-7-20 (επί εργατών) όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν μεταγενέστερα (Ν. 1849/89 και ΕΓΣΣΕ 1994, 1996, 1998 και 2000) ή αυξημένη αποζημίωση (αν προβλέπεται ……βάσει…..π.χ. ΣΣΕ, Κανονισμού εργασίας ή ατομικής συμβάσεως).**

Η συλλογική ρύθμιση στην οποία υπάγεστε είναι η:……

Ο ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ **Ο ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ**

(Θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του εργοδότη)

ΑΙΤΗΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ ΓΙΑ
ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ
Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
Ν.Α. ΕΥΒΟΙΑΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΝΟΜΑ:

ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ:

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ:

Σας υποβάλλω συνημμένα δικαιολογητικά για την ανανέωση της άδειας εργασίας μου

Δ/ΝΣΗ:

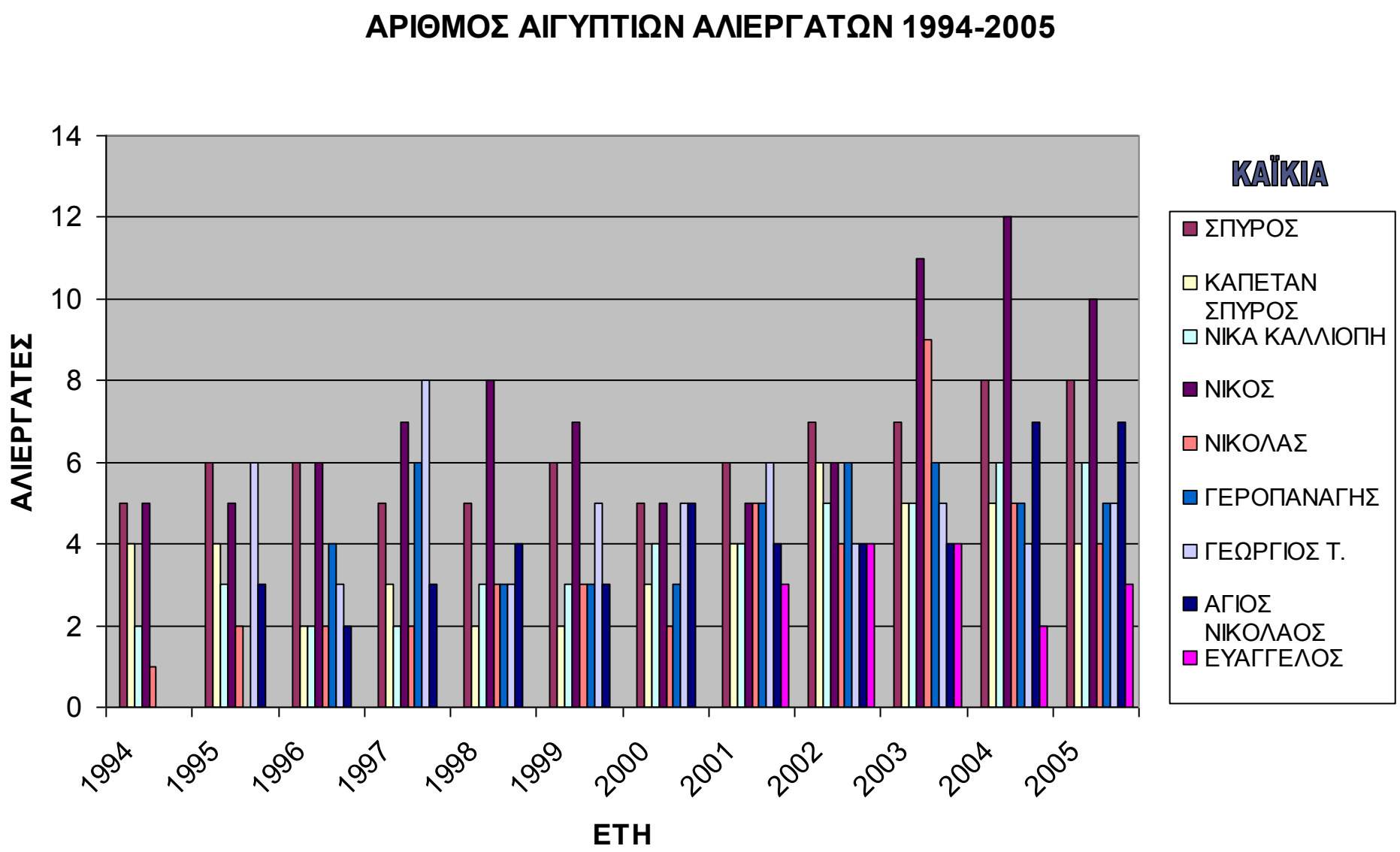
ΠΟΛΗ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

	ΔΗΛΩΣΗ ΕΡΓΟΔΟΤΗ
	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ Ή ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ
	ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΓΑ
	ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΑ ΟΓΑ Ή ΕΝΣΗΜΑ ΙΚΑ
	ΑΔΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
	ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ
	ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟ
	ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

ΧΑΛΚΙΔΑ **Ο/Η ΑΙΤΩΝ**

Σας ενημερώνουμε, ότι θα πρέπει, να προσκομίσετε, ελλιπή δικαιολογητικά μέσα σε 30 ημέρες (από ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ ΑΛΙΕΡΓΑΤΩΝ 1994-2005
ΑΛΙΕΡΓΑΤΕΣ
0
2
4
6
8
10
12
14
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
ΕΤΗ
ΚΑΪΚΙΑ
ΣΠΥΡΟΣ
ΚΑΠΕΤΑΝ ΣΠΥΡΟΣ
ΝΙΚΑ ΚΑΛΛΙΟΠΗ
ΝΙΚΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΣ
ΓΕΡΟΠΑΝΑΓΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Τ.
ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ ΑΛΙΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2006 ΣΤΟ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

